

Narodowy Fundusz
Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej

**Postępowania administracyjne w sprawach określonych
ustawą z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu
informacji o środowisku i jego ochronie, udziale
społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach
oddziaływania na środowisko**

Autorzy opracowania: **Ewa Florkiewicz, Artur Kawicki**

Weryfikacja: Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska

Stan prawny na dzień 30 kwietnia 2009 r.

Sfinansowano ze środków Narodowego Funduszu Ochrony Środowiska
i Gospodarki Wodnej na zamówienie Ministra Środowiska

Spis treści

Wprowadzenie	4
Rozdział 1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko.....	5
1.1. Dokumenty podlegające strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko	5
1.2. Prognoza oddziaływania na środowisko	6
1.3. Konsultacje	8
1.4. Przyjęcie dokumentu	11
Rozdział 2. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	14
2.1. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	17
2.1.1. Wszczęcie postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach ...	19
2.1.2. Screening	21
2.1.3. Scoping.....	24
2.1.4. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	26
2.1.4.1. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko	26
2.1.4.2. Udział społeczeństwa	29
2.1.4.3. Uzgadnianie i opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia.....	31
2.1.5. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach	34
2.1.6. Schematy postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach	39
2.1.6.1. Ocena oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.....	39
2.1.6.2. Ocena oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko	44
2.2. Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	47
2.2.1. Elementy ponownej oceny oddziaływania na środowisko	49
2.2.2. Schematy ponownej oceny oddziaływania na środowisko.....	57
2.2.2.1. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (obowiązek stwierdzony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach).....	57
2.2.2.2. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (na wniosek inwestora).....	60
2.2.2.3. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (obowiązek stwierdzony przez organ architektoniczno-budowlany – starostę lub wojewodę)	63
2.3. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000	65
2.3.1. Elementy oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.....	66
2.3.2. Schematy wydawania pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000.....	71
Rozdział 3. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko... 75	
3.1. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko	75
3.2. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko	80
Rozdział 4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska oraz inne organy uczestniczące w ocenie oddziaływania na środowisko	87

4.1.	Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska	87
4.1.1.	Oceny oddziaływania na środowisko	88
4.1.2.	EMAS.....	89
4.2.	Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska	89
4.2.1.	Oceny oddziaływania na środowisko	91
4.2.2.	EMAS.....	92
4.2.3.	Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku	93
4.3.	Organy państwowej inspekcji sanitarnej	95
Rozdział 5. Regulacje przejściowe		98

Wprowadzenie

W dniu 15 listopada 2008 r. weszła w życie ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz. U. Nr 199, poz. 1227 ze zm.) – zwana dalej „*ustawą oos*”.

Zasadniczym celem nowej ustawy jest uwzględnienie zarzutów Komisji Europejskiej, podniesionych w ramach wszczętych przeciwko Polsce postępowań w sprawie o naruszenie przepisów:

- dyrektywy Rady 85/337/EWG z dnia 27 czerwca 1985 r. w sprawie oceny skutków wywieranych przez niektóre przedsięwzięcia publiczne i prywatne na środowisko naturalne, zmienionej dyrektywą Rady 97/11/WE i dyrektywą Parlamentu Europejskiego i Rady 2003/35/WE;
- dyrektywy Parlamentu Europejskiego i Rady 2001/42/WE z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko;
- dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory

w części dotyczącej oceny oddziaływania na środowisko.

Oprócz powyższego, ustawa ma za zadanie usprawnić procedury ocen oddziaływania na środowisko, poprzez ich uproszczenie i znaczne skrócenie. Służyć temu ma zarówno odpowiednia zmiana przepisów ustanawiających przedmiotowe procedury, ale także powołanie nowych organów ochrony środowiska: Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska (zwanego dalej „GDOŚ”) oraz regionalnych dyrektorów ochrony środowiska (zwanymi dalej „rdoś”).

Wszystko to ma z założenia sprzyjać lepszemu absorpcji środków z funduszy pomocowych Unii Europejskiej.

Celem przedmiotowego opracowania jest opis procedur poszczególnych rodzajów ocen oddziaływania na środowisko, ze wskazaniem schematów postępowania oraz wzorów kluczowych dokumentów w tym zakresie, a także przedstawienie kluczowych kompetencji organów dykcji ochrony środowiska wynikających z *ustawy oos*.

Rozdział 1. Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji niektórych planów i programów, czyli tzw. „strategiczna ocena oddziaływania na środowisko”, uregulowane jest w Dziale IV *ustawy ooś* (art. 46 – 58). Poszczególne etapy tego postępowania przedstawia schemat nr 1.

Należy przy tym pamiętać, iż w przypadku możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania na środowisko skutków realizacji danego dokumentu konieczne jest przeprowadzenie postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (omówionego w rozdziale 3.1 niniejszego opracowania); przyjęcie dokumentu nie powinno nastąpić przed zakończeniem tego postępowania.

1.1. Dokumenty podlegające strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko przeprowadzana jest dla wymienionych enumeratywnie rodzajów dokumentów opracowywanych przez organy administracji.

Postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko stanowi element postępowania prowadzącego do przyjęcia dokumentu, którego realizacja może znacząco oddziaływać na środowisko i powinno być zakończone przed przyjęciem danego dokumentu lub jego przedłożeniem do zatwierdzenia. Organem właściwym do przeprowadzenia przedmiotowego postępowania jest organ administracji opracowujący określony dokument, albo inny podmiot nie będący organem administracji, jeżeli jest on właściwy do opracowania projektu dokumentu, który jest następnie przyjmowany przez organ administracji (art. 56 *ustawy ooś*).

Kluczowym elementem strategicznej oceny oddziaływania na środowisko projektowanych dokumentów jest sporządzenie dokumentacji oceny, tj. prognozy oddziaływania na środowisko, której zakres i stopień szczegółowości jest każdorazowo uzgadniany z określonymi ustawowo organami. Te same organy administracji właściwe są także do opiniowania sporządzonej prognozy wraz z projektem dokumentu. Elementem dodatkowym rozważanej tu procedury jest postępowanie z udziałem społeczeństwa, a także postępowanie dotyczące transgranicznego oddziaływania na środowisko. Wszystkie informacje zebrane podczas postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko powinny być uwzględnione w finalnej wersji dokumentu.

Rodzaje projektów dokumentów wymagających poddania strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko określa art. 46 i 47 *ustawy ooś*. Są to projekty:

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji oraz wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) innych niż wymienione w pkt 1 i 2 polityk, strategii, planów i programów, jeżeli ich realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony;
- 4) dokumentów innych niż wymienione w pkt 1-3, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i

realizacja ich postanowień może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko – i jeżeli z tego powodu stwierdzono konieczność poddania danego projektu dokumentu ocenie oddziaływania na środowisko.

Stwierdzenie przez podmiot opracowujący projekt danego dokumentu, o którym mowa w pkt 4, iż wyznacza on ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i że realizacja jego postanowień może znacząco oddziaływać na środowisko, i że z tego powodu powinien on być poddany strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko, następuje w uzgodnieniu z właściwym organem dykcji ochrony środowiska (Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska w przypadku dokumentów opracowywanych przez centralny organ administracji rządowej albo regionalnym dyrektorem ochrony środowiska dla pozostałych dokumentów). Uzgodnienie następuje w formie pisma.

Jednocześnie możliwe jest odstępianie od obowiązkowej strategicznej oceny oddziaływania na środowisko – ale jedynie dla dokumentów sektorowych, tj. polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji, wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. Podmiot właściwy do opracowania danego dokumentu może odstąpić od przeprowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli uzna, iż realizacja tego dokumentu nie spowoduje znaczącego oddziaływania na środowisko (art. 48 *ustawy ooś*). Jednocześnie odstępianie to może dotyczyć wyłącznie projektów dokumentów stanowiących niewielkie modyfikacje w ustaleniach przyjętych już dokumentów lub projektów dokumentów dotyczących obszarów w granicach jednej gminy. Przesądzenie o wyłączeniu projektu danego dokumentu ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko następuje po uzgodnieniu odpowiednio z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Głównym Inspektorem Sanitarnym - w przypadku projektu dokumentu opracowywanego przez centralny organ administracji rządowej albo z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym – dla pozostałych dokumentów. Uzgodnienie następuje w formie pisma. Kwalifikacja co do poddania polityki, strategii, planu lub programu procedurze oceny (*screening*), dokonywana jest według określonych kryteriów ustawowych, analogicznych do tych wymienionych w aneksie II Dyrektywy 2001/42/WE, takich jak charakter działań przewidzianych w dokumencie, rodzaj i skala oddziaływania na środowisko oraz cechy obszaru objętego tym oddziaływaniem (art. 49 *ustawy ooś*). Odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wymaga uzasadnienia, zawierającego informacje o ww. uwarunkowaniach (art. 48 ust. 3 *ustawy ooś*). Informacja o przedmiotowym odstąpieniu powinna być bez zbędnej zwłoki podana do publicznej wiadomości przez organ opracowujący projekt dokumentu (art. 48 ust. 4 *ustawy ooś*).

Należy podkreślić fakt, iż strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko przeprowadza się również w przypadku wprowadzania zmian do już przyjętych dokumentów (art. 50 *ustawy ooś*).

1.2. Prognoza oddziaływania na środowisko

Podmiot opracowujący projekt dokumentu obowiązany jest ponadto do sporządzenia prognozy oddziaływania na środowisko, której zakres i stopień szczegółowości uzgadniany jest odpowiednio z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska i Głównym Inspektorem Sanitarnym - w przypadku projektu dokumentu opracowywanego przez centralny organ administracji rządowej albo z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i państwowym wojewódzkim inspektorem sanitarnym – dla pozostałych dokumentów, albo z regionalnym

dyrektorem i państwowym powiatowym inspektorem sanitarnym – dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 53 *ustawy ooś*). Uzgodnienie następuje w formie pisma. Forma uzgodnienia wymaga uwzględnienia stanowiska organu uzgadniającego. Należy podkreślić fakt, iż uzgodniony zakres prognozy musi obejmować wszystkie elementy wymienione w art. 51 ust. 2 *ustawy ooś*. W praktyce będzie to określenie stopnia szczegółowości tych elementów. Na uzgodnienie to *ustawa ooś* wyznacza 30 dni.

Prognoza oddziaływania na środowisko stanowi odpowiednik sporządzanego w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a jej celem jest określenie potencjalnych znaczących oddziaływań na środowisko realizacji polityki, strategii, planu lub programu, z uwzględnieniem możliwych do realizacji wariantów danego dokumentu.

Szczegółowy zakres zagadnień, które powinna określać prognoza oddziaływania na środowisko **dla wszystkich dokumentów** podlegających strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (art. 51 ust. 2 *ustawy ooś*) jest analogiczny do zakresu zawartego w aneksie I Dyrektywy 2001/42/WE. W prognozie należy przede wszystkim dokonać analizy projektowanego dokumentu, uwzględniając informacje o jego zawartości, głównych celach oraz powiązaniach z innymi dokumentami. Uwzględnienie wzajemnych powiązań pomiędzy poszczególnymi dokumentami o podobnym charakterze ma na celu wyselekcjonowanie zagadnień wymagających podjęcia pewnych rozstrzygnięć oraz rezygnację z analizy problemów, co do których te rozstrzygnięcia zostały już wcześniej w innym (przyjętym) dokumencie podjęte. Prognoza oddziaływania na środowisko powinna także określać istotne z punktu widzenia realizacji projektowanego dokumentu istniejące problemy ochrony środowiska (w tym zwłaszcza te dotyczące obszarów chronionych) oraz ustanowione na szczeblu międzynarodowym, wspólnotowym i krajowym cele ochrony środowiska, przy jednoczesnym wskazaniu sposobów, w jakich te cele i problemy zostały uwzględnione podczas przygotowania dokumentu. Znaczna część prognozy oddziaływania na środowisko powinna być poświęcona charakterystyce potencjalnych oddziaływań na środowisko, wynikających z realizacji dokumentu. W prognozie należy również uwzględnić możliwość wystąpienia oddziaływań transgranicznych, co pozwoli na ewentualne przesądzenie o konieczności wszczęcia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Istotną dla realizacji celu procedury oceny oddziaływania częścią prognozy jest prezentacja rozwiązań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą negatywnych oddziaływań wynikających z realizacji danego dokumentu, w szczególności na cele i przedmiot ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralność tego obszaru. Prognoza powinna również zawierać analizę i ocenę istniejącego stanu środowiska oraz potencjalnych zmian tego stanu w przypadku braku realizacji projektowanego dokumentu, a także opisywać stan środowiska na obszarach objętych przewidywanym znaczącym oddziaływaniem. Kolejnym istotnym elementem prognozy oddziaływania na środowisko jest prezentacja rozwiązań alternatywnych do rozwiązań zawartych w projektowanym dokumencie (przedstawiona w szczególności po rozważeniu celów i geograficznego zasięgu dokumentu oraz celów i przedmiotu ochrony obszaru Natura 2000 oraz integralności tego obszaru) wraz z uzasadnieniem ich wyboru oraz opis metod dokonania oceny prowadzącej do tego wyboru albo wyjaśnienie braku rozwiązań alternatywnych. Prognoza powinna także zawierać informacje o metodach zastosowanych przy sporządzaniu prognozy, propozycje dotyczące przewidywanych metod analizy skutków realizacji postanowień projektowanego dokumentu oraz częstotliwości jej przeprowadzania, a także streszczenie w języku niespecjalistycznym. Jednocześnie w każdej prognozie powinny zostać uwzględnione informacje zawarte w prognozach sporządzonych dla innych już przyjętych dokumentów, powiązanych z projektem dokumentu będącym przedmiotem postępowania (art.

52 ust. 2 *ustawy oos*). Informacje zawarte w prognozie powinny być opracowane stosownie do stanu współczesnej wiedzy i metod oceny oraz dostosowane do zawartości i stopnia szczegółowości projektowanego dokumentu.

1.3. Konsultacje

Po sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko - projekt dokumentu, wraz z załączoną prognozą, poddawany jest opiniowaniu. Organami właściwymi do wyrażenia opinii są te same organy, co w przypadku uzgadniania zakresu prognozy, tj. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i Główny Inspektor Sanitarny - jeżeli przedmiotowa ocena jest prowadzona przez centralny organ administracji rządowej, albo regionalny dyrektor ochrony środowiska i państwowy wojewódzki inspektor sanitarny – dla pozostałych postępowań, albo regionalny dyrektor i państwowy powiatowy inspektor sanitarny – dla miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego (art. 54 ust. 1 *ustawy oos*). Na wydanie takiej opinii jest 30 dni. Opinia wydawana jest w formie zwykłego pisma. W odróżnieniu od uzgodnienia, opinia ma charakter niewiążący. Jednakże należy pamiętać o tym, iż musi być ona wzięta pod uwagę przez podmiot opracowujący projekt dokumentu (art. 55 ust. 1 *ustawy oos*).

W przypadku obowiązku zasięgnięcia opinii w odniesieniu do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zachowano pewną odrębność postępowania (art. 54 ust. 3 *ustawy oos*). Zasady opiniowania projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin określają bowiem przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.). Należy tu podkreślić, iż chodzi tu jedynie o **zasady opiniowania**, a nie sam obowiązek zasięgnięcia opinii (bo ten wynika z *ustawy oos*). W przypadku studium zasady te określone są w art. 11 pkt 2 (zawiadomienie na piśmie organów opiniujących o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia studium) oraz pkt 9 (wprowadzenie do projektu studium zmian wynikających z uzyskanych opinii) ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, a dla projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego – w art. 17 pkt 2 (zawiadomienie na piśmie organów opiniujących o podjęciu uchwały o przystąpieniu do sporządzenia planu) oraz pkt 9 (wprowadzenie do projektu planu zmian wynikających z uzyskanych opinii) ww. ustawy.

Zarówno w odniesieniu do projektu studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, jak i projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego, **regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien wydać opinię** – odpowiednio na podstawie art. 11 pkt 8 lit. j lub art. 17 pkt 6 lit. c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Opinia ta wydawana jest w terminie wyznaczonym przez organ sporządzający projekt studium lub projekt planu – zgodnie z art. 25 ww. ustawy. Należy przy tym podkreślić, że zgodnie z przytoczonym przepisem, terminy na przedstawienie opinii przez właściwe organy (w tym rdoś) określa się od dnia udostępnienia projektu studium / projektu planu miejscowego **wraz z prognozą oddziaływania na środowisko**. Obowiązek uzyskania opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska do projektu studium lub planu na podstawie przepisów ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jest tożsamy z obowiązkiem uzyskania opinii tego samego organu w toku procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko powyższych dokumentów, określonej w art. 54 ust. 1 *ustawy oos*. Zgodnie bowiem z brzmieniem art. 54 ust. 3 *ustawy oos*, zasady opiniowania w toku strategicznej oceny oddziaływania dla studium lub mpzp reguluje ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Konieczna jest więc tylko jedna opinia regionalnego dyrektora w tym zakresie, jednak dla uniknięcia wątpliwości interpretacyjnych, regionalny

dyrektor formułując opinię powinien przywołać w postawie prawnej odpowiednio art. 11 pkt 8 lit. j lub art. 17 pkt 6 lit. c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w związku z art. 54 ust. 1 i ust. 3 *ustawy ooś*.

Natomiast odnośnie do opinii wydawanych przez właściwy organ inspekcji sanitarnej należy zauważyć, że w przypadku projektu studium *ustawa ooś* nakłada dodatkowo (poprzez art. 54 ust. 1 w związku z art. 58 pkt 2) obowiązek uzyskania opinii także państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, podczas gdy ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym nie przewiduje udziału tego organu w procedurze przygotowania i przyjęcia studium. W tym przypadku – zasady wydania tej opinii (a więc i termin na jej wydanie) określa *ustawa ooś*.

Natomiast w przypadku projektu planu miejscowego, należy **uzgodnić go**, zgodnie z art. 17 pkt 7 lit c ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, z właściwym organem inspekcji sanitarnej i dokonać tego na zasadach określonych w tej ustawie (m.in. uwzględniając konieczność dokonania tego uzgodnienia na podstawie 106 Kpa, na co wskazuje art. 24 ust. 1, oraz w terminie wyznaczonym przez organ sporządzający projekt planu zgodnie z art. 25 ww. ustawy). Dodatkowo, obowiązek uzyskania **opinii** państwowego powiatowego inspektora sanitarnego (do projektu planu i prognozy) określa art. 54 ust. 1 w związku z art. 58 *ustawy ooś* (terminy jej wydania określa *ustawa ooś*). Wobec różnych podstaw prawnych i odmiennego charakteru wiążącego uzgodnienia i niewiążącej opinii – należy uzyskać odrębnie oba ww. stanowiska organu inspekcji sanitarnej.

Ponadto, zgodnie z ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz. U. Nr 92, poz. 880, z późn. zm.), regionalny dyrektor obowiązany jest także do uzgodnienia projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin, miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, planów zagospodarowania przestrzennego województw oraz planów zagospodarowania przestrzennego morskich wód wewnętrznych, morza terytorialnego i wyłącznej strefy ekonomicznej, w części dotyczącej: rezerwatu przyrody i jego otuliny (art. 13 ust. 3a), parku krajobrazowego i jego otuliny (art. 16 ust. 7), obszaru chronionego krajobrazu (art. 23 ust. 5), istniejącego lub projektowanego obszaru Natura 2000 (art. 30 ust. 3) - w zakresie ustaleń tych planów, mogących mieć negatywny wpływ na ochronę przyrody ww. obszarów oraz mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000.

W strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko dodatkowo podmiot opracowujący projekt dokumentu ma zapewnić udział społeczeństwa (art. 54 ust. 2 *ustawy ooś*).

Udział społeczeństwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko polityk, strategii, planów lub programów określają przepisy działu III rozdział 1 i 3 *ustawy ooś* (art. 29 – 32 i art. 39 – 43). Udział ten zagwarantowany jest w szczególności przez odpowiednie poinformowanie wszystkich zainteresowanych danym postępowaniem oraz stworzenie im możliwości zgłoszenia uwag i wniosków do przedłożonych do wglądu dokumentów. W takim przypadku, podmiot właściwy do opracowania dokumentu zobowiązany jest do podania do publicznej wiadomości informacji o:

- przystąpieniu do opracowywania projektu dokumentu i o jego przedmiocie;
- możliwościach zapoznania się z projektem dokumentu, prognozą i dostępnymi na tym etapie strategicznej oceny (tj. w terminie składania uwag i wniosków) stanowiskami innych organów oraz o miejscu, w którym są one wyłożone do wglądu;
- możliwości składania uwag i wniosków;

- sposobie i miejscu składania uwag i wniosków oraz o co najmniej 21-dniowym terminie ich składania;
- organie właściwym do rozpatrzenia uwag i wniosków;
- postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli jest prowadzone.

Ustawa nie wskazuje terminu rozpoczęcia konsultacji społecznych. Zalecane jest, aby nastąpiło to po sporządzeniu prognozy oddziaływania na środowisko do opracowanego już dokumentu oraz uzyskaniu opinii innych organów. W przypadku dokumentów podlegających strategicznej ocenie oddziaływania, podanie do publicznej wiadomości powinno nastąpić poprzez ogłoszenie informacji w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie organu właściwego do opracowania dokumentu, na stronie BIP, poprzez ogłoszenie w prasie o odpowiednim do rodzaju dokumentu zasięgu. Wskazane jest też umieszczenie informacji na stronie internetowej.

Zgłoszone uwagi i wnioski powinny być następnie rozpatrzone przez podmiot właściwy do opracowania dokumentu (art. 42 *ustawy oos*). Uwagi lub wnioski złożone po upływie terminu wyznaczonego przez organ na konsultacje społeczne pozostawia się bez rozpatrzenia (art. 41 *ustawy oos*).

Także i w tym przypadku pewną odrębność postępowania zachowano w odniesieniu do zasad wnoszenia uwag i wniosków do projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego (art. 54 ust. 3 *ustawy oos*). Zasady wnoszenia uwag i wniosków do projektów ww. dokumentów określają przepisy ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

Konieczne jest wyraźne wskazanie, które przepisy działu III rozdziału 3 *ustawy oos* mają tu zastosowanie. Cały czas należy mieć tu na uwadze, iż ustawa o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym ma zastosowanie jedynie do zasad wnoszenia uwag i wniosków. W pewnym zakresie konieczne jest tu też pewne „pogodzenie” przepisów *ustawy oos* i ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym tak, aby zapewnić sprawne przeprowadzenie konsultacji oraz zadośćuczynić wymogom ustawodawstwa wspólnotowego w tym zakresie. Wydaje się więc, iż zastosowanie do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będą mieć jedynie następujące przepisy *ustawy oos*:

- art. 39: w części dotyczącej zakresu informacji, jakie mają być podawane do publicznej wiadomości, ale już nie terminu konsultacji (który jako taki powinien być wyznaczony zgodnie z ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym);
- art. 42;
- art. 43.

W pozostałym zakresie do zasad wnoszenia uwag i wniosków do projektów studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego będą mieć zastosowanie przepisy ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Należy tu podkreślić, iż konsultacje społeczne projektów tych dokumentów następują po uzyskaniu wszystkich wymaganych ustawą opinii i uzgodnień i uwzględnieniu ich w treści danego projektu.

Zgodnie z art. 11 pkt 10 i 11 ustawy, organ opracowujący projekt studium ogłasza w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o wyłożeniu projektu studium do publicznego wglądu na co najmniej 14 dni przed dniem wyłożenia i wyklada ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu na okres co najmniej 30 dni oraz organizuje w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w tym projekcie studium rozwiązaniami, a także wyznacza w tym

ogłoszeniu termin, w którym osoby prawne i fizyczne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi dotyczące projektu studium, nie krótszy niż 21 dni od dnia zakończenia okresu wyłożenia studium. Analogiczne zasady obowiązują w stosunku do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Zgodnie z art. 17 pkt 10 i 11 ustawy o planowaniu, organ opracowujący projekt planu ogłasza w prasie miejscowej oraz przez obwieszczenie, a także w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości, o wyłożeniu projektu planu do publicznego wglądu na co najmniej 7 dni przed dniem wyłożenia i wyklada ten projekt wraz z prognozą oddziaływania na środowisko do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni oraz organizuje w tym czasie dyskusję publiczną nad przyjętymi w projekcie planu rozwiązaniami, a także wyznacza w tym ogłoszeniu termin, w którym osoby fizyczne i prawne oraz jednostki organizacyjne nieposiadające osobowości prawnej mogą wnosić uwagi dotyczące projektu planu, nie krótszy niż 14 dni od dnia zakończenia okresu wyłożenia planu. Następnie, zgodnie z art. 17 pkt 12 i 13 ww. ustawy organ opracowujący projekt planu rozpatruje złożone uwagi w terminie nie dłuższym niż 21 dni od dnia upływu terminu ich składania oraz wprowadza zmiany do projektu planu wynikające z rozpatrzenia tych uwag, a następnie w niezbędnym zakresie ponawia wymagane ustawą o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym uzgodnienia. Zarówno w przypadku studium, jak i planu, po zakończeniu konsultacji społecznych organ opracowujący projekt (wójt, burmistrz albo prezydent miasta) przedstawia organowi uchwałodawczemu (radzie gminy) do uchwalenia projekt danego dokumentu wraz z listą nieuwzględnionych uwag zebranych w ramach udziału społeczeństwa (art. 11 pkt 12 i art. 17 pkt 14 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym). Dodatkowe szczegółowe uregulowania dotyczące sposobu wnoszenia uwag i wniosków do projektu miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego oraz ewentualnego powtórzenia konsultacji z właściwymi organami oraz społeczeństwem określa odpowiednio art. 18 i 19 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Zarówno w przypadku studium, jak i planu miejscowego, rada gminy uchwalając te dokumenty rozstrzyga jednocześnie o sposobie rozpatrzenia uwag zebranych w ramach udziału społeczeństwa (odpowiednio art. 12 i 20 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym).

1.4. Przyjęcie dokumentu

Uwzględnienie w ostatecznej wersji polityki, strategii, planu lub programu informacji zebranych na wcześniejszych etapach postępowania stanowi najważniejszy element strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Podmiot właściwy do opracowania (lub przyjęcia) dokumentu bierze pod uwagę ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko, opinie właściwych organów oraz rozpatruje uwagi i wnioski zgłoszone w trakcie postępowania z udziałem społeczeństwa (art. 55 ust. 1 *ustawy ooś*).

Projekt danego dokumentu zasadniczo nie może zostać przyjęty, jeżeli ze strategicznej oceny oddziaływania na środowisko wynika, że może on znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000¹ (art. 55 ust. 2 *ustawy ooś*).

Dokument może zostać przyjęty, pomimo stwierdzonego takiego oddziaływania, jeżeli zachodzą przesłanki, o których mowa w art. 34 ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody. Zgodnie z ww. przepisem, w takim przypadku właściwy miejscowo regionalny dyrektor ochrony środowiska, a na obszarach morskich – dyrektor właściwego urzędu morskiego, może zezwolić na realizację planu, jeżeli przemawiają za tym konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, w tym wymogi o charakterze społecznym lub

¹ Zgodnie z definicją określoną w art. 3 ust. 1 pkt 6 *ustawy ooś*, przez obszar Natura 2000 rozumie się obszary, o których mowa w art. 25 *ustawy o ochronie przyrody* oraz proponowane obszary mające znaczenie dla Wspólnoty Europejskiej, znajdujące się na liście, o której mowa w art. 27 ust. 3 pkt 1 tej ustawy.

gospodarczym, i wobec braku rozwiązań alternatywnych, zapewniając wykonanie kompensacji przyrodniczej niezbędnej do zapewnienia spójności i właściwego funkcjonowania sieci obszarów Natura 2000. W przypadku, gdy znaczące negatywne oddziaływanie dotyczy siedlisk i gatunków priorytetowych, to wobec braku rozwiązań alternatywnych i przy zapewnieniu wykonania kompensacji przyrodniczej - zezwolenie to może zostać udzielone wyłącznie w celu ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego lub uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędnym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego. W przypadku, gdy w grę wchodzi konieczne wymogi nadrzędnego interesu publicznego, zezwolenie na przyjęcie dokumentu mogącego znacząco negatywnie oddziaływać na siedliska i gatunki priorytetowe, wydawane jest po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej.

Powyższe zasady dotyczą wszystkich dokumentów podlegających strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko – także miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego oraz studiów uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gmin.

Do przyjętego dokumentu załącza się **pisemne podsumowanie** zawierające uzasadnienie wyboru przyjętego dokumentu w odniesieniu do rozpatrywanych rozwiązań alternatywnych, a także informację, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione:

- ustalenia zawarte w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opinie właściwych organów;
- zgłoszone uwagi i wnioski społeczeństwa;
- wyniki postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeżeli zostało przeprowadzone;
- propozycje dotyczące metod i częstotliwości przeprowadzania monitoringu skutków realizacji postanowień dokumentu.

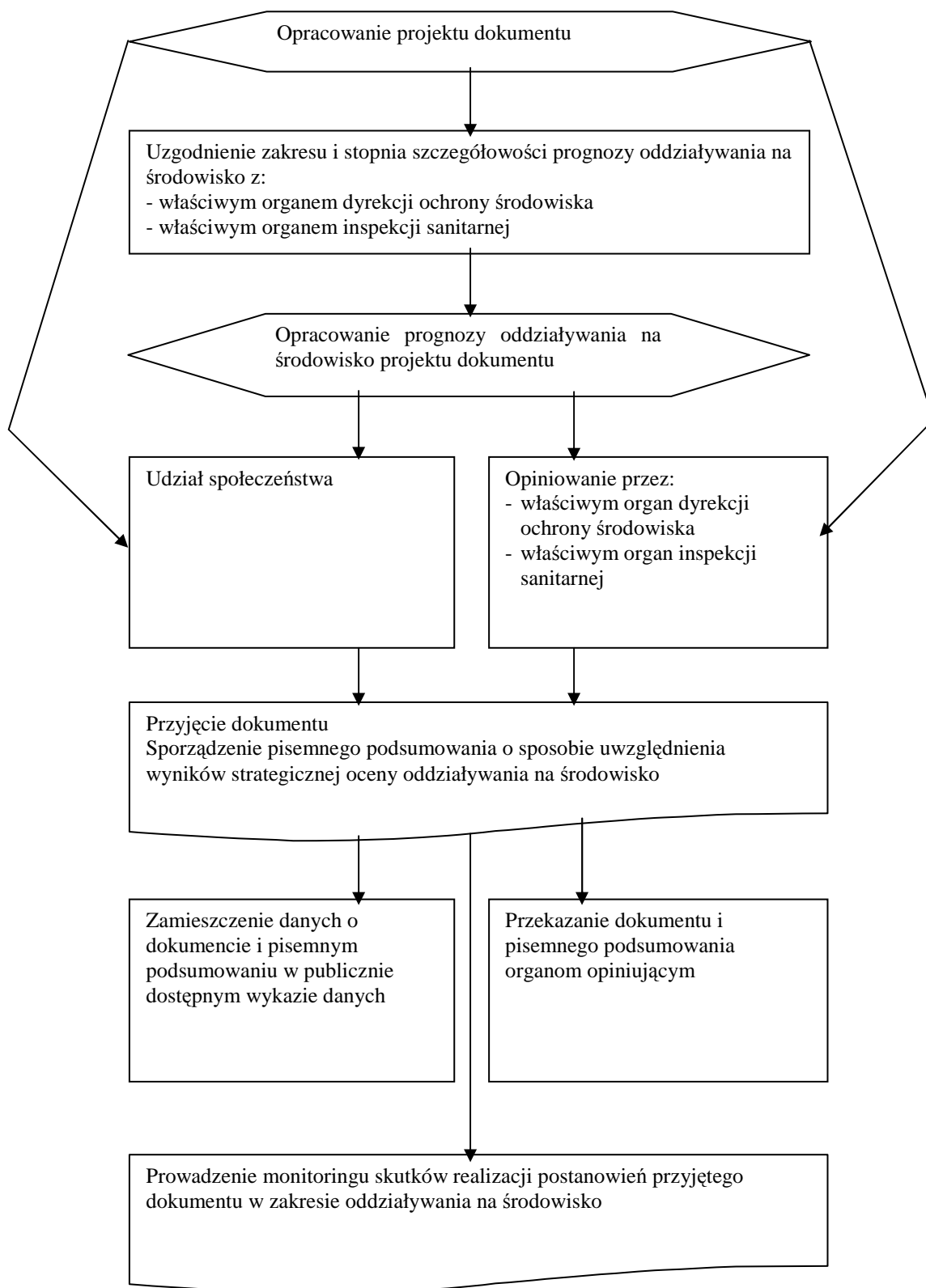
Dane o przyjętych dokumentach zamieszczane są natomiast w publicznie dostępnym wykazie (art. 21 ust. 2 pkt 6 *ustawy ooś*). Sam dokument wraz z podsumowaniem powinien być także przesłany organom opiniującym (art. 55 ust. 4 *ustawy ooś*).

Należy przy tym podkreślić, iż wskazane powyżej podsumowanie stanowi integralną część przyjętego dokumentu i jako takie powinno podlegać publikacji na zasadach przewidzianych dla danego dokumentu.

Przepisy *ustawy ooś* dotyczące przyjęcia dokumentu podlegającego strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko obowiązują również w odniesieniu do projektów studiów uwarunkowań i kierunków przestrzennego zagospodarowania gmin oraz projektów miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. *Ustawa ooś* odsyła do ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym jedynie w zakresie zasad opiniowania i wnoszenia uwag i wniosków do przedmiotowych projektów. Nie należy tu jednak zapominać o szczególnych wymaganiach dotyczących procesu uchwałodawczego ww. dokumentów, określonych w ostatniej z wymienionych ustaw.

Podmiot opracowujący projekt dokumentu jest obowiązany prowadzić monitoring skutków realizacji postanowień przyjętego dokumentu w zakresie oddziaływania na środowisko, zgodnie z częstotliwością i metodami, o których mowa w pisemnym podsumowaniu (art. 55 ust. 5 *ustawy ooś*).

STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Rozdział 2. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Podstawowe zasady przeprowadzania **oceny oddziaływania na środowisko**, a także **oceny oddziaływania na obszar Natura 2000** zostały zawarte w Dziale V *ustawy o oś* oraz *rozporządzeniu w sprawie podziału przedsięwzięć* (tj. *Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 9 listopada 2004 r. w sprawie określenia rodzajów przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko oraz szczegółowych uwarunkowań związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do sporządzenia raportu o oddziaływaniu na środowisko*, Dz. U. Nr 257, poz. 2573 z późn. zm.). Ponadto część z nich określają przepisy zawarte w Dziale I Rozdziale 2 tej ustawy oraz ogólnie obowiązujące regulacje *Kodeksu postępowania administracyjnego*. Przy omawianiu kwestii związanych z oceną oddziaływania na środowisko nie da się także pominąć niektórych przepisów *ustawy Prawo ochrony środowiska*, *ustawy o ochronie przyrody*, czy wreszcie *ustawy Prawo budowlane* czy *specustawy drogowej* (tj. *ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*, Dz. U. Nr 80, poz. 721 z późn. zm.). W ramach wstępu poniżej przywołano najistotniejsze z przedmiotowych reguł.

Omawiając ogólne zasady rządzące oceną oddziaływania na środowisko należy podkreślić, że jej przeprowadzenia będą wymagać **planowane przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko**, które podzielono na:

- **planowane przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;**
- **planowane przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko**, jeśli właściwy organ stwierdził obowiązek przeprowadzenia oceny.

Obie kategorie przedsięwzięć, wraz z przypadkami zmian dokonywanych w istniejących obiektach, które będą kwalifikowane jako takie przedsięwzięcia, docelowo będą wymienione w stosownym rozporządzeniu Rady Ministrów. Przy czym do wejścia w życie tej regulacji, jednak nie dłużej niż do 15 listopada 2010 r., zachowuje moc dotychczasowe *rozporządzenie w sprawie podziału przedsięwzięć z 9 listopada 2004 r.* Tym samym odpowiednikami planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko są przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzenie raportu jest obowiązkowe, wymienione w § 2 ww. rozporządzenia, zaś planowanymi przedsięwzięciami mogącymi potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko są przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko, dla których sporządzanie raportu jest fakultatywne, o których mowa w § 3 rozporządzenia (art. 173 *ustawy o oś*).

Poza planowanymi przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, przepisy *ustawy o oś* odnoszą się także do innych przedsięwzięć. Chodzi tu o przedsięwzięcia, które nie są wymienione w *rozporządzeniu w sprawie podziału przedsięwzięć*, ale mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a jednocześnie nie są bezpośrednio związane z jego ochroną lub nie wynikają z tej ochrony. Będą one wymagały przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000, jeśli właściwy organ administracji stwierdzi taki obowiązek.

Kolejna podstawowa zasada mówi, że ocena oddziaływania na środowisko może być przeprowadzona dwukrotnie, w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach oraz postępowania w sprawie wydania decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych, lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska

użytku publicznego. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko może mieć miejsce tylko w trzech przypadkach, a mianowicie jeśli:

- organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach stwierdzi w niej taką potrzebę;
- wniesie o to podmiot planujący realizację przedsięwzięcia;
- organ właściwy do wydania pozwolenia na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego stwierdzi, że we wniosku o wydanie tych decyzji dokonano zmian w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Podczas, gdy za przeprowadzenie pierwszej oceny oddziaływania na środowisko odpowiedzialny będzie organ administracji odpowiedzialny za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, druga ocena będzie leżeć w kompetencjach odpowiedniego regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Scenariusze tych procedur, ze wszystkimi ich przypadkami przedstawiono odpowiednio w rozdziałach 2.1 i 2.2.

Nieco inne reguły będą obowiązywać w przypadku oceny oddziaływania na obszar Natura 2000. Przeprowadza się ją bowiem w ramach wydawania każdej (jakiegokolwiek) decyzji wymaganej przed rozpoczęciem realizacji przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a jednocześnie nie związanego bezpośrednio z jego ochroną lub nie wynikającego z tej ochrony, o ile taki obowiązek zostanie stwierdzony przez właściwego regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Jeśli się tak stanie, ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 prowadzi również ten organ administracji. Szczegółowy przebieg stosownej procedury został opisany w rozdziale 2.3.

Niezależnie od momentu przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko (zarówno przed decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach, jak i pozwoleniem na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) lub zezwoleniem na realizację inwestycji drogowej, lub zezwoleniem na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, i jej przedmiotu (zarówno dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, jak i pozostałych inwestycji mogących oddziaływać na obszar Natura 2000), w każdym przypadku **obowiązują takie same zasady udziału stron postępowania**. Ich ustalenie odbywa się na zasadach określonych w Kpa. Zgodnie z art. 28 Kpa, stroną jest każdy, czyjego interesu prawnego bądź obowiązku dotyczy postępowanie albo kto żąda czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Jednoznaczne wskazanie grupy osób, które na pewno i bez względu na okoliczności sprawy zawsze będą stronami przedmiotowego postępowania jest więc niemożliwe. Kwestia identyfikacji interesu prawnego i stron powinna być każdorazowo rozważana w ramach konkretnej procedury. Niemniej z dotychczasowej praktyki i dostępnego orzecznictwa w tym zakresie wynika, iż status strony będzie przysługiwał wszystkim tym, na których planowane przedsięwzięcie może oddziaływać². Negatywny wpływ inwestycji będzie najczęściej dotyczyć jej sąsiadów³. Jednak w przypadkach przedsięwzięć emitujących zanieczyszczenia na większe odległości, stronami postępowania o udzielenie środowiskowych uwarunkowań mogą być mieszkańcy z dalszych linii zabudowy⁴.

² Por. wyrok NSA, z 12 stycznia 1999 r. (IV S.A. 6/97).

³ Por. uchwała NSA z dnia 25 września 1995 r. (IV SA 13/95); wyrok NSA z 25 października 1999 r. (IV S.A. 1714/97)

⁴ Por. wyrok WSA z dnia 12 kwietnia 2007r. (VII SA/WA/188/07).

Szczególnym przypadkiem stron postępowania wymagającym odrębnego komentarza będą organizacje ekologiczne, którym *ustawa oos* przyznała dość znaczne uprawnienia. Zgodnie z zawartą w niej definicją organizacja ekologiczna to organizacja społeczna, której celem statutowym jest ochrona środowiska (art. 3 ust. 1 pkt 10 *ustawy oos*). Jeśli zgłosi ona chęć uczestnictwa w postępowaniu o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (lub innej), w ramach którego przeprowadza się udział społeczeństwa i powoła się na swoje cele statutowe, należy jej przyznać status podmiotu na prawach strony (na każdym etapie postępowania). Warto zaznaczyć, że w przypadku oceny oddziaływania na środowisko nie obowiązuje zasada indywidualnego powiadamiania zainteresowanych organizacji społecznych (wyrażona w art. 31 § 4 Kpa). Nawet jeśli organizacja ekologiczna nie brała udziału w procedurze na prawach strony, to i tak przysługuje jej **prawo wniesienia odwołania** od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (a także innych decyzji kończących ocenę oddziaływania na środowisko) wydanej w postępowaniu, w ramach którego przeprowadzono udział społeczeństwa (o ile jest to uzasadnione celami statutowymi tej organizacji). W postępowaniu odwoławczym organizacja uczestniczy na prawach strony (nabywa je automatycznie wnosząc odwołanie). Analogiczne uprawnienia będą przysługiwały organizacjom ekologicznym w procesie zaskarżania decyzji (wydanej z udziałem społeczeństwa) do sądu administracyjnego. Jeśli powołają się one na swe cele statutowe, będą mogły wnieść **skargę** na decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (lub innej), nawet jeśli nie brały udziału przy jej wydawaniu (art. 44 *ustawy oos*). Należy też wspomnieć, że przepisy *ustawy oos* przewidują możliwość zażalenia postanowienia o odmowie dopuszczenia do udziału w postępowaniu organizacji ekologicznej.

Stronom postępowania przysługują określone prawa. Zgodnie z art. 10 § 1 Kpa, organy administracji publicznej obowiązane są zapewnić im czynny udział w każdym stadium procedury, a przed wydaniem decyzji umożliwić im wypowiedzenie się co do zebranych dowodów i materiałów oraz zgłoszonych żądań. W przypadku oceny oddziaływania na środowisko oznacza to, iż strony muszą dowiedzieć się o: wszczęciu procedury; nałożeniu bądź odstąpieniu od obowiązku przeprowadzenia oceny (tylko w przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko); określeniu zakresu raportu (tylko dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, jeśli ten etap był przeprowadzany), wystąpieniu o uzgodnienie i opinię (zgodnie z art. 106 § 2 Kpa); uzgodnieniu i opinii w sprawie warunków realizacji przedsięwzięcia; wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach lub innych orzeczeń kończących ocenę oddziaływania na środowisko. W praktyce strony się powiadamia o poszczególnych stadiach procedury, przysyłając stosowny dokument pocztą ze zwrotnym potwierdzeniem odbioru (tzw. zwrotką) lub za pomocą obwieszczenia (jeśli zgodnie z art. 74 ust. 3 *ustawy oos* jest ich więcej niż 20).

Na koniec trzeba odnieść się także do zasad uzgadniania i opiniowania planowanego przedsięwzięcia, odbywającego się w toku postępowań zmierzających zarówno do określenia środowiskowych uwarunkowań, jak i wydawania pozwoleń w trybie *Prawa budowlanego* czy zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Zgodnie z art. 6 *ustawy oos* wymogu zasięgania stanowisk (uzgodnienia lub opiniowania) regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie stosuje się, jeżeli organ właściwy do prowadzenia postępowania jest jednocześnie organem uzgadniającym lub opiniującym. W rzeczywistości (najczęściej) będzie to dotyczyło inwestycji liniowych oraz sztucznych zbiorników wodnych należących do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, a także przedsięwzięć zaplanowanych na terenach zamkniętych i obszarach morskich oraz zmiany lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa, na użytek rolny a także przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Z kolei w myśl art. 7 *ustawy ooś*, za opinie Państwowej Inspekcji Sanitarnej wymagane w ramach przedmiotowych procedur, nie pobiera się opłat, o których mowa w art. 36 ust. 1 *ustawy z dnia 14 marca 1985r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (Dz. U. z 2006r. Nr 122, poz. 851 ze zm.)*.

2.1. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Przebieg pierwszej oceny oddziaływania na środowisko, przeprowadzanej przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie uzależniony od rodzaju planowanego przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko. Jednak zarówno dla przedsięwzięć mogących zawsze oddziaływać na środowisko, jak i dla przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach musi zostać wydana przed uzyskaniem następujących decyzji administracyjnych:

- decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego, decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót, wydawanych na podstawie *ustawy – Prawo budowlane*;
- decyzji o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych, wydawanej na podstawie *ustawy – Prawo budowlane*;
- decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, wydawanej na podstawie *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*;
- koncesji na poszukiwanie lub rozpoznawanie złóż kopalin, na wydobywanie kopalin ze złóż, na bezzbiornikowe magazynowanie substancji oraz składowanie odpadów w górotworze, w tym w podziemnych wyrobiskach górniczych, wydawanych na podstawie *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze*;
- decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny, wydawanej na podstawie *ustawy – Prawo geologiczne i górnicze*;
- pozwolenia wodnoprawnego na wykonanie urządzeń wodnych, wydawanego na podstawie *ustawy – Prawo wodne*,
- decyzji ustalającej warunki prowadzenia robót polegających na regulacji wód oraz budowie wałów przeciwpowodziowych, a także robót melioracyjnych, odwodnień budowlanych oraz innych robót ziemnych zmieniających stosunki wodne na terenach o szczególnych wartościach przyrodniczych, zwłaszcza na terenach, na których znajdują się skupienia roślinności o szczególnej wartości z punktu widzenia przyrodniczego, terenach o walorach krajobrazowych i ekologicznych, terenach masowych lęgów ptactwa, występowania skupień gatunków chronionych oraz tarlisk, zimowisk, przepławek i miejsc masowej migracji ryb oraz innych organizmów wodnych, wydawanej na podstawie przepisów *ustawy o ochronie przyrody*;
- decyzji zatwierdzającej projekt scalania lub wymiany gruntów, wydawanej na podstawie *ustawy o scalaniu i wymianie gruntów*;
- decyzji o zmianie lasu na użytek rolny, wydawanej na podstawie *ustawy o lasach*;
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, wydawanej na podstawie *ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tzw. specustawy)*;

- decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, wydawanej na podstawie *ustawy o transporcie kolejowym*;
- decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady, wydawanej na podstawie *ustawy o autostradach płatnych oraz o Krajowym Funduszu Drogowym*;
- decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012, wydawanej na podstawie *ustawy o przygotowaniu finałowego turnieju Mistrzostw Europy w Piłce Nożnej UEFA EURO 2012*;
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, wydawanej na podstawie *ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego*

Uwaga! W przeciwieństwie do dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie ocen oddziaływania na środowisko, teraz decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie wydaje się przed dokonaniem zgłoszenia budowy lub wykonywania robót budowlanych oraz zgłoszenia zmiany sposobu użytkowania obiektu budowlanego lub jego części, dotyczących przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko czy przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. W świetle art. 29 ust. 3 *Prawa budowlanego*, dodanego przez art. 140 pkt 3 lit b *ustawy o oś*, **przedsięwzięcia mogące znacząco oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogące znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000 wymagają pozwolenia na budowę.**

Warto tu podkreślić, że jeśli wymienione powyżej decyzje dotyczą przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, to bez względu na to, czy przeprowadzano ocenę oddziaływania na środowisko, powinny one zostać upublicznione. W tym celu organy administracji, który je wydały, powinny poinformować społeczeństwo o tym fakcie i możliwościach zapoznania się z ich treścią oraz dokumentacją sprawy (art. 72 ust. 6 *ustawy o oś*).

Poza tym należy pamiętać, że w zasadzie dokonanie zmian w wymienionych powyżej decyzjach inwestycyjnych (wymienionych w art. 72 ust. 1 *ustawy o oś*) będzie wymagać wydania nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Wprawdzie od tej reguły są pewne wyjątki, nie będą one jednak miały szerokiego zastosowania. Przeprowadzanie nowej oceny oddziaływania na środowisko nie będzie wymagane jeśli zmiana tych decyzji będzie polegać na ustaleniu lub zmianie formy czy wielkości zabezpieczenia roszczeń mogących powstać wskutek wykonywania działalności oraz zmianie danych wnioskodawcy (art. 72 ust. 2 pkt 1 *ustawy o oś*). Poza tym koncesje geologiczne i decyzje określające szczegółowe warunki wydobywania kopaliny będą mogły być jeszcze przenoszone na inne podmioty, a także modyfikowane w zakresie zmniejszania powierzchni, w granicach której ma być prowadzona działalność, bez konieczności uzyskania nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 72 ust. 2 pkt 2 *ustawy o oś*).

Trzeba także podkreślić, że dla jednego przedsięwzięcia tylko raz ustala się środowiskowe uwarunkowania (chyba że wydana wcześniej decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach straci ważność). Nie ma tu znaczenia, że planowana działalność może wymagać (a niejednokrotnie będzie wymagała) uzyskania więcej niż jednej decyzji inwestycyjnych wymienionych powyżej (np. decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu i pozwolenia na budowę) lub kilku takich samych decyzji (np. kilku pozwoleń na budowę). Jedna decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach poprawnie wydana - powinna w zupełności wystarczyć, aby poprawnie ocenić oddziaływanie przedsięwzięcia na środowisko (art. 72 ust. 5 *ustawy o oś*). Przy czym od tej zasady jest pewien wyjątek. Jeśli

przedsięwzięcie, dla którego ustalono już środowiskowe uwarunkowania lub wydano decyzje inwestycyjne niezbędne do jego realizacji (wymienione w art. 72 ust. 1 pkt 1 – 14 *ustawy oos*), może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, wyznaczony po dniu wydania tych decyzji, wówczas uprawniony podmiot musi w ciągu roku od dnia jego wyznaczenia złożyć wniosek o wydanie „nowej” („dodatkowej”) decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie oddziaływania na ten obszar Natura 2000. Do takiego postępowania stosuje się wszystkie omówione w tej części wytyczne zasady, poza obowiązkiem udziału organu inspekcji sanitarnej (art. 72 ust. 7 *ustawy oos*).

2.1.1. Wszczęcie postępowania o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

Zwykle postępowanie w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wszczyna się na wniosek podmiotu planującego realizację przedsięwzięcia. Jedynym wyjątkiem jest działalność polegająca na scalaniu lub wymianie gruntów. Wówczas przedmiotowa procedura zostanie wszczęta z urzędu, a dokumentacja w zakresie oceny oddziaływania na środowisko zostanie przygotowana przez odpowiedni organ administracji.

Organami administracji, do których trafi większość wniosków o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będą **wójtowie, burmistrzowie i prezydenci miast**. Jedynie dla dróg, linii kolejowych, napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu, a także sztucznych zbiorników wodnych, które będą przedsięwzięciami zawsze mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko, organem właściwym do ustalenia środowiskowych uwarunkowań będzie **regionalny dyrektor ochrony środowiska**. Organ ten będzie również odpowiedni w sprawach przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych i na obszarach morskich, a także zmiany lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa, na użytek rolny oraz przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Natomiast zmiana lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, na użytek rolny będzie wymagała złożenia wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach do **dyrektora regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych**. Ostatnim na tej liście organem właściwym do prowadzenia przedmiotowego postępowania będzie **starosta** (tylko w przypadku scalania, wymiany lub podziału gruntów).

Przepisy *ustawy oos* nie precyzują ani zakresu, ani formy wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Należy zatem uznać, że powinien on spełniać wymogi art. 63 Kpa. Zgodnie z nim podanie dotyczące wydania decyzji administracyjnej powinno zawierać imię, nazwisko i adres wnioskodawcy, a także jego podpis. Poza tym, mając na uwadze specyfikę postępowania o ustalenie środowiskowych uwarunkowań należy założyć, że każdy wszczynający je wniosek powinien zawierać informacje dotyczące planowanego przedsięwzięcia (np. wskazanie odpowiedniego przepisu *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*) i rodzaju decyzji wymaganej do jego realizacji uzyskiwanej po decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Uniwersalny przykład wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach został przedstawiony we wzorze nr 1.

Jak wynika z przedstawionego wzoru, sam wniosek o wydanie środowiskowych uwarunkowań nie zawiera szczególnie rozbudowanych informacji na temat oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Nie sposób więc tylko na jego podstawie zdecydować, jakie uwarunkowania będą istotne przy jego realizacji i eksploatacji. Do tego potrzebne będą określone załączniki. Przepisy *ustawy oos* przewidują tu pewne różnice, w zależności od rodzaju przedsięwzięcia. W przypadku planowanych przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko kluczowym dokumentem będzie z reguły **raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko**. Wyjątkiem będą sytuacje, gdy dla takich

przedsięwzięć inwestor wystąpi o ustalenie zakresu raportu (wówczas do podania dołączona zostanie karta informacyjna przedsięwzięcia).

Karta informacyjna przedsięwzięcia (nie raport), której przykład przedstawia wzór 2, będzie z kolei podstawowym załącznikiem dla planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Zarówno raport, jak i karta informacyjna przedsięwzięcia muszą być przedłożone właściwemu organowi w trzech egzemplarzach, wraz z ich zapisem w formie elektronicznej na informatycznych nośnikach danych. Ponadto, niezależnie od typu przedsięwzięcia, do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy zawsze dołączyć dwa dokumenty:

- **poświadczoną przez właściwy organ kopię mapy ewidencyjnej** obejmującą przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar jego oddziaływania; wyjątkiem będą tu przedsięwzięcia wymagające wydania koncesji geologicznej lub decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny, prowadzone w granicach przestrzeni niestanowiącej części składowej nieruchomości gruntowej – dla nich, zamiast mapy ewidencyjnej, załącza się mapę sytuacyjno-wysokościową sporządzoną w skali umożliwiającej szczegółowe przedstawienie przebiegu granic terenu, którego dotyczy wniosek, oraz obejmującą obszar, na który będzie oddziaływać przedsięwzięcie;
- **wypis z ewidencji gruntów** obejmujący przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, oraz obszar jego oddziaływania.

Ostatnim dokumentem, dołączanym do wniosku jedynie w przypadku, gdy decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, będzie **wypis i wyrys z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**, jeśli został on uchwalony. Jeśli planu nie uchwalono, wnioskodawca powinien przedłożyć **informację o jego braku**. Warto podkreślić, iż wymóg ten nie będzie dotyczyć takich przedsięwzięć, jak: drogi publiczne, linie kolejowe o znaczeniu państwowym, przedsięwzięcia Euro 2012, a także poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopaliny. Oczywiście nie dotyczy on również tych przedsięwzięć, dla których decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska.

Należy w tym miejscu zauważyć, że w związku z niekonsekwencją zmian wprowadzonych przez ustawodawcę poprzez *specustawę lotniskową* do *ustawy o oś*, pomimo zachowanego obowiązku załączania do wniosku o decyzję środowiskową dla lotniska użytku publicznego wypisu i wyrysu z miejscowego planu lub informacji o jego braku – realizacja takiej inwestycji nie musi być zgodna z miejscowym planem zagospodarowania przestrzennego. Wynika to z art. 19 *specustawy lotniskowej*⁵. W związku z powyższym, nie ma obowiązku stwierdzania zgodności lokalizacji takiego przedsięwzięcia z planem miejscowym przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zasady powyższe obowiązują odpowiednio na każdym etapie procedury.

Biorąc pod uwagę ilość przywołanych powyżej załączników, a także ich zakres i związane z tym ryzyko przedłożenia niepełnej dokumentacji, kluczowe dla organów ustalających środowiskowe uwarunkowania mogą okazać się podstawy do wezwania do uzupełnienia wniosku. Będą one zależeć od rodzaju luk zidentyfikowanych w dostarczonych właściwemu organowi materiałach.

⁵ W sprawach dotyczących decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego nie stosuje się przepisów ustawy z 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717, z późn. zm.).

W przypadku braków formalnych, tj. takich, które dotyczą niezbędnych elementów wniosku wymaganych przepisami prawa, jak: brak danych wnioskodawcy czy brak któregoś z wymaganych *ustawą o oś* załączników (mapy ewidencyjnej, karty informacyjnej przedsięwzięcia, raportu, itp.), uzupełnienie powinno nastąpić jeszcze przed wszczęciem postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Będzie się ono odbywać w trybie art. 64 Kpa. Jeżeli we wniosku nie ma podanego adresu wnioskodawcy i nie ma możliwości ustalenia tego adresu na podstawie posiadanych danych, podanie o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach pozostawia się bez rozpoznania (art. 64 § 1 Kpa). Jeżeli zaś chodzi o pozostałe braki formalne wniosku to, zgodnie z art. 64 § 2 Kpa, organ właściwy do wydania decyzji powinien wezwać (np. za pomocą wzoru 3) wnioskodawcę do usunięcia tych braków w terminie 7 dni. Nieusunięcie ich w tym terminie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Dopiero po uzupełnieniu brakujących informacji następuje wszczęcie postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Nieco inaczej wygląda identyfikacja i uzupełnianie braków merytorycznych, które należy rozumieć jako niewystarczające do pełnego określenia środowiskowych uwarunkowań, informacje zawarte we wniosku lub w jego załącznikach. Wezwanie do ich uzupełnienia może nastąpić na każdym etapie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach – na podstawie art. 50 § 1 Kpa. Zgodnie z ww. przepisem, jeżeli jest to niezbędne dla rozstrzygnięcia sprawy lub dla wykonywania czynności urzędowych, organ administracji publicznej może wzywać osoby do udziału w podejmowanych czynnościach i do złożenia wyjaśnień lub zeznań osobiście, przez pełnomocnika lub na piśmie. W tym trybie właściwy organ może żądać wyjaśnień w dowolnym, wyznaczonym przez siebie terminie. Przykład takiego wezwania pokazano we wzorze 4.

2.1.2. Screening

Jak już wcześniej zauważono, przebieg postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach będzie zależał od rodzaju planowanych przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko. W przypadku planowanych przedsięwzięć zawsze mogących znacząco oddziaływać na środowisko wydaniu przedmiotowej decyzji z definicji będzie towarzyszyła **ocena oddziaływania na środowisko**. Inaczej jest przy planowanych przedsięwzięciach mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko. Tu przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może okazać się niekonieczne, a decyzja o jej przeprowadzeniu będzie podejmowana indywidualnie. Z uwagi na specyfikę tego elementu procedury zmierzającej do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (po angielsku nazwanego screeningiem), należy mu się odrębny komentarz.

Dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionych w § 3 *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*, o przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko rozstrzyga organ administracji wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W tym celu musi się on zapoznać z wnioskiem, wraz z przedłożonymi do niego załącznikami, oraz przeanalizować przedsięwzięcie pod kątem uwarunkowań dotyczących jego charakterystyki, rodzaju, usytuowania oraz skali możliwego oddziaływania na środowisko. Ich pełną listę zawiera przepis art. 63 ust. 1 *ustawy o oś*.

Poza własną, indywidualną analizą, organ odpowiedzialny za ewentualne nałożenie obowiązku przeprowadzenia oceny musi jeszcze zasięgnąć **opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska i organu państwowej inspekcji sanitarnej**, najczęściej powiatowego

inspektora sanitarnego⁶. Właściwy inspektor sanitarny będzie brał udział w ustalaniu potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko tylko w przypadku przedsięwzięć wymagających pozwoleń wydawanych w trybie prawa budowlanego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012. Pomimo błędu w *ustawie ooś*, stosując wykładnię celowościową – obowiązek ten należy odnieść również do przedsięwzięć wymagających decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Podobnie jak organ prowadzący postępowanie, również organy opiniujące mają obowiązek dokonać analizy planowanego przedsięwzięcia (i jego oddziaływania) w kontekście uwarunkowań określonych w art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*. Jeśli stwierdzą one potrzebę przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, w swej opinii jednocześnie wskazują na zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko. Przy czym określając zawartość tego dokumentu powinny one kierować się instrukcją określoną w art. 68 ust. 2 *ustawy ooś* (omówionym w rozdziale 2.1.4).

Uwaga! W przeciwieństwie do dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie ocen oddziaływania na środowisko, teraz organem ochrony środowiska biorącym udział w procedurze będzie **tylko** regionalny dyrektor ochrony środowiska. Będzie on wydawał opinie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko zarówno dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, które mogą znacząco oddziaływać na obszary Natura 2000, jak i takich, które nie będą powodowały takiego znaczącego wpływu. Czasowy wyjątek od tej zasady określa art. 156 *ustawy ooś* (por. rozdz. 5 niniejszego opracowania).

Zarówno regionalny dyrektor ochrony środowiska, jak i inspekcja sanitarna mają na wyrażenie swoich stanowisk 14 dni, liczonych od dnia otrzymania wniosku o opinię. Przy czym niewydanie opinii przez ten drugi organ traktuje się jako brak zastrzeżeń. Jeśli zaś z opinią zwleka regionalny dyrektor ochrony środowiska, to powinien on zawiadomić strony, chyba że opóźnienie zostało spowodowane z winy wnioskodawcy (lub innych stron), albo z przyczyn niezależnych.

Opinie powinny zostać wydane w drodze postanowienia, na podstawie art. 123 Kpa. Natomiast nie powinny być one wydawane w trybie art. 106 Kpa (przepis ten dotyczy zajęcia stanowisk przez inne organy w toku wydawania decyzji, a opinia dotycząca przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko następuje przed wydaniem postanowienia). Należy pamiętać, że na ww. postanowienia nie będzie przysługiwało zażalenie (wzory 5a, 5b, 6a i 6b).

Należy podkreślić, że żądanie bądź rezygnacja z oceny oddziaływania na środowisko powinna zostać rzetelnie uzasadniona poprzez wskazanie odpowiednich uwarunkowań (art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*), które będą dotyczyły planowanego przedsięwzięcia.

Tak przygotowane opinie o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, bądź braku takiego obowiązku, przekazuje się organowi odpowiedzialnemu za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Organ administracji prowadzący postępowanie, który otrzymał obie opinie, dokonał analizy dokumentacji (w tym karty informacyjnej przedsięwzięcia), a także rozpatrzył planowane przedsięwzięcie pod kątem uwarunkowań określonych w art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*, rozstrzyga o ewentualnym obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko w drodze postanowienia. W jego wydaniu mogą nieco pomóc przykłady zamieszczone na końcu

⁶ Podział kompetencji pomiędzy poszczególne organy inspekcji sanitarnej omówiono w rozdziale 4.3.

niniejszego opracowania (wzory 7 i 8). Jak widać postanowienie wydaje się zarówno w przypadku nałożenia obowiązku przeprowadzenia oceny, jak i odstąpienia od tej procedury.

Zgodnie z art. 124 § 1 Kpa przedmiotowe postanowienie powinno zawierać: oznaczenie organu administracji publicznej, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie o trybie zażalenia i skargi, a także podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jego wydania. Jeśli chodzi o treść takiego postanowienia, to z pewnością należy się powołać na art. 123 Kpa (podstawa prawna do wydania postanowienia), a także przepisy art. 63 ust. 1 *ustawy ooś* (w razie zażądania oceny) lub art. 63 ust. 2 *ustawy ooś* (w razie rezygnacji z oceny), czy odpowiedni paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*. W sentencji właściwy organ określa, czy ocena oddziaływania na środowisko powinna być przeprowadzona. Kieruje się on przy tym uwarunkowaniami wymienionymi w przywołanym wcześniej art. 63 ust. 1 *ustawy ooś* i ocenia przedsięwzięcie w kontekście:

- jego skali, wielkości zajmowanego terenu oraz wzajemnych proporcji pomiędzy terenem a planowanym obiektem;
- powiązania z innymi przedsięwzięciami i możliwości kumulacji oddziaływań;
- wykorzystania zasobów naturalnych;
- emisji lub innych uciążliwości;
- ryzyka wystąpienia poważnej awarii przemysłowej;
- usytuowania przedsięwzięcia, uwzględniając następujące obszary: wodno-błotne i inne o płytkim zaleganiu wód podziemnych; wybrzeży, górskie lub leśne; objęte ochroną (w tym strefy ochronne ujęć wód i obszary ochronne zbiorników wód śródlądowych); objęte ochroną na mocy ustawy o ochronie przyrody (w tym obszary Natura 2000); o przekroczonych standardach jakości środowiska; o krajobrazie posiadającym znaczenie historyczne, kulturowe lub archeologiczne;; przylegające do jezior; uzdrowiska i obszary ochrony uzdrowiskowej oraz gęstość zaludnienia;
- zasięgu oddziaływania określanego poprzez obszar geograficzny i liczbę ludności potencjalnie narażoną na negatywne skutki działalności;
- możliwości wystąpienia oddziaływań transgranicznych;
- wielkości i złożoności oddziaływania z uwzględnieniem obciążenia istniejącej infrastruktury technicznej;
- prawdopodobieństwa oddziaływania i czasu jego trwania, częstotliwości i odwracalności.

Warto też podkreślić, że ocena oddziaływania na środowisko będzie obligatoryjna, jeśli możliwość realizacji przedsięwzięcia mogącego potencjalnie oddziaływać na środowisko jest uzależniona od ustanowienia obszaru ograniczonego użytkowania. Nakładając obowiązek przeprowadzenia oceny organ musi jednocześnie odnieść się do zakresu raportu o oddziaływaniu na środowisko. Może on zawęzić jego zawartość rezygnując z: opisu skutków dla środowiska w razie niepodejmowania przedsięwzięcia; przedstawiania zagadnień w formie graficznej; analizy możliwych konfliktów społecznych czy propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia. Nie dotyczy to jednak to dróg publicznych oraz linii kolejowych będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. Jednocześnie organ postanawiając o przeprowadzeniu oceny ma prawo wskazać na rodzaje wariantów, rodzaje oddziaływań, a także elementy środowiska wymagające szczegółowej analizy oraz zakres i metody badań (art. 68 w zw. z art. 63 ust. 4 *ustawy ooś*).

W myśl art. 124 § 2 Kpa postanowienie nakładające, jak i nie nakładające obowiązku przeprowadzenia oceny powinno zawierać uzasadnienie faktyczne i prawne. Poza tym powinny się tam znaleźć informacje o uwarunkowaniach dotyczących przedsięwzięcia, jego lokalizacji i oddziaływań, jakie zostały wzięte pod uwagę przy podejmowaniu rozstrzygnięcia. W praktyce oznacza to, że organ wydający takie postanowienie powinien się odnieść do każdej wyliczonej powyżej przesłanki i opisać, w jakim stopniu dotyczy ona działalności ubiegającej się o środowiskowe uwarunkowania (niezależnie od tego, czy nałożono obowiązek prowadzenia oceny).

Tak napisane postanowienie powinno zostać wydane w ciągu 30 dni od daty wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Jeśli doszło do opóźnień, organ wydający rozstrzygnięcie powinien zawiadomić strony, chyba że opóźnienie zostało spowodowane z winy wnioskodawcy (lub innych stron), albo z przyczyn niezależnych od organu.

Podpisane rozstrzygnięcie powinno zostać przekazane stronom postępowania, które muszą się na nim doszukać pouczenia o trybie wnoszenia zażaleń. Podczas, gdy przysługują one na postanowienia o przeprowadzeniu oceny oddziaływania na środowisko, strony nie będą mogły się zażalić na postanowienia, w których nie stwierdzono takiej potrzeby. Warto pamiętać, że na etapie określania obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko **stroną postępowania nie będą organizacje ekologiczne**. Zgodnie z zasadami określonymi w *ustawie o oś* mogą one zgłaszać chęć uczestnictwa na prawach strony dopiero w odniesieniu do postępowania wymagającego udziału społeczeństwa (ponieważ nie przeprowadza się go przy wydawaniu przedmiotowych postanowień, organizacja nie będzie mogła nabyć uprawnień strony).

2.1.3. Scoping

Opisany powyżej obowiązek ustalania potrzeby prowadzenia oceny oddziaływania na środowisko nie dotyczy przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko. W ich przypadku przewidziano jedynie możliwość ustalenia zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, którego przebieg będzie przypominał proces kwalifikacji (screeningu) opisanej w rozdziale 2.1.2. Jednak w odróżnieniu od ustalania obowiązku przeprowadzenia oceny, zapytanie o zakres raportu (scoping) zazwyczaj jest nieobowiązkowe, a ostatnie słowo należy w tym zakresie do wnioskodawcy. Jedynym wyjątkiem jest sytuacja, w której przedsięwzięcie wymienione w § 2 *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć* będzie mogło mieć transgraniczny wpływ na środowisko. Wówczas ustalenie zakresu będzie obligatoryjnym etapem oceny oddziaływania na środowisko. Poniżej opisano jak powinien wyglądać ten element procedury.

Jak wspomniano wcześniej określanie zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko w przypadku przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko jest przeprowadzane na wyraźny wniosek przedsiębiorcy. Jeśli uzna on, że przeprowadzenie tego etapu procedury może być pomocne lub jest konieczne, do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza kartę informacyjną przedsięwzięcia (zamiast raportu) wraz ze stosowną prośbą.

Uwaga! W przeciwieństwie do dotychczas obowiązujących przepisów w zakresie ocen oddziaływania na środowisko, określenie zakresu raportu dla przedsięwzięć wymienionych w § 2 *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć* **będzie się odbywać po złożeniu wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**. Wcześniej pytanie o zakres raportu mogło być złożone jedynie przed wszczęciem postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Następnie organ prowadzący postępowanie o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, przed podjęciem rozstrzygnięcia o zakresie raportu, zasięga **opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska i organu państwowej inspekcji sanitarnej**. Podobnie jak przy nakładaniu ewentualnego obowiązku przeprowadzenia oceny, również i tutaj organ inspekcji sanitarnej będzie się wypowiadał tylko w przypadku przedsięwzięć wymagających pozwoleń wydawanych w trybie prawa budowlanego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady oraz decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012. Również i w tym przypadku, pomimo błędu w *ustawie ooś*, obowiązek ten należy odnieść także do przedsięwzięć wymagających decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Organy opiniujące zakres raportu nie mogą dowolnie określać, co się w nim znajdzie, a co będzie w nim niepotrzebne. Powinny one odnieść się raczej do wymagań przepisu art. 68 ust. 2 *ustawy ooś*. Jeśli więc z analizy lokalizacji planowanej działalności, jej charakteru i skali oddziaływania wynika możliwość zawężenia zakresu raportu, organy opiniujące mogą zaproponować odstępnie **jedynie** od:

- opisu przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodjęcia przedsięwzięcia;
- przedstawiania zagadnień w wersji graficznej;
- analizy możliwych konfliktów społecznych związanych z planowanym przedsięwzięciem;
- przedstawiania propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na etapie jego budowy i eksploatacji lub użytkowania.

Pozostałe elementy raportu wskazane w art. 66 *ustawy ooś* **muszą** zostać opisane w raporcie. Oczywiście właściwe organy administracji mogą, a w przypadku dróg publicznych i linii kolejowych wymienionych w § 2 *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć* nawet muszą określić obowiązek sporządzenia tego dokumentu w pełnym zakresie. Ponadto mają one zawsze prawo wskazać (nawet dla ww. przedsięwzięć drogowych i kolejowych) na rodzaje wariantów planowanej działalności wymagających zbadania, a także na rodzaje oddziaływań i elementy środowiska, które będą wymagały szczegółowej analizy. Dodatkowo w omawianych tu opiniach może się znaleźć wskazanie zakresu i metody badań podejmowanych na potrzeby przygotowania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko.

Zarówno regionalny dyrektor ochrony środowiska, jak i inspekcja sanitarna mają na wyrażenie swoich stanowisk 14 dni, liczonych od dnia otrzymania wniosku o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i karty informacyjnej przedsięwzięcia. Przy czym niewydanie opinii w terminie przez inspekcję sanitarną traktuje się jako brak zastrzeżeń. Jeśli opóźnienie dotyczy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, powinien on zawiadomić strony, chyba że zostało ono spowodowane z winy wnioskodawcy (lub innych stron), albo z przyczyn niezależnych. Opinie powinny zostać wydane w drodze postanowienia, na podstawie art. 123 Kpa (w żadnym razie w trybie art. 106 Kpa), na które nie przysługuje zażalenie (wzory 9 i 10).

Należy podkreślić, że stanowisko organu powinno zostać uzasadnione poprzez usytuowanie, charakter i skalę oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko, a także stan współczesnej wiedzy, istniejące możliwości techniczne, dostępność danych i obowiązującą metodykę.

Opinie o zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko przekazuje się organowi odpowiedzialnemu za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, który na ich podstawie wyda odpowiednie postanowienie.

Organ administracji prowadzący postępowanie, który otrzymał obie opinie i dokonał analizy wniosku i karty informacyjnej przedsięwzięcia, określa zakres raportu w drodze postanowienia. Kieruje się on przy tym przesłankami określonymi w art. 68 ust. 1 i 2 *ustawy ooś.* – tzn. lokalizacją, charakterem i skalą oddziaływań, a także stanem wiedzy, techniki i metodologii oraz dostępności danych. Przykład takiego postanowienia zawiera wzór 11.

Podobnie jak w przypadku postanowienia o ewentualnym obowiązku przeprowadzania oceny, również przy wydawaniu postanowienia o zakresie raportu obowiązywać będzie art. 124 § 1 Kpa. Musi się w nim więc znaleźć podstawa prawna – art. 123 Kpa, a także przepisy art. 69 ust. 3 *ustawy ooś* czy odpowiedni paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*. W osnowie należy określić, czy raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko ma zostać przygotowany w pełnym zakresie (art. 66 *ustawy ooś*), czy można zrezygnować z niektórych jego elementów. Analogicznie jak przy opiniach, właściwy organ, zawężając zakres raportu, może zrezygnować z opisu wariantu zerowego, załączników graficznych, analizy konfliktów społecznych i propozycji monitoringu. Jednocześnie może on wskazać rodzaje wariantów, oddziaływań, a także elementy środowiska wymagające szczegółowej analizy, a także zaproponować zakres i metody badań. Uzasadnienie tak skonstruowanego rozstrzygnięcia powinno obejmować analizę stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa), co w praktyce oznacza przywołanie treści opinii właściwych organów administracji, a także przytoczenie własnych wniosków i analiz przeprowadzonych na podstawie uwarunkowań wskazanych w art. 68 ust. 1 i 2 *ustawy ooś*.

Postanowienie o zakresie raportu powinno zostać wydane w ciągu 30 dni od daty wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W przypadku przekroczenia terminu załatwienia sprawy, organ wydający rozstrzygnięcie powinien zawiadomić strony, chyba że zostały one spowodowane z winy wnioskodawcy (lub innych stron), albo z przyczyn niezależnych od organu. Na koniec postanowienie powinno zostać przekazane stronom postępowania, przy czym nie przysługuje na nie zażalenie.

Po określeniu zakresu raportu organ administracji odpowiedzialny za przeprowadzenie postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje na podstawie art. 69 ust. 4 *ustawy ooś* postanowienie o jego zawieszeniu (wzór 12) do czasu uzupełnienia wniosku (przedłożenia gotowego raportu). Należy podkreślić, że na postanowienie o zawieszeniu procedury przysługuje zażalenie.

2.1.4. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Zgodnie z definicją zamieszczoną w art. 3 ust. 1 pkt 7 *ustawy ooś* przez pojęcie oceny oddziaływania na środowisko rozumie się postępowanie administracyjne w sprawie planowanego przedsięwzięcia obejmujące w szczególności: weryfikację raportu o oddziaływaniu na środowisko; uzyskanie wymaganych ustawą opinii i uzgodnień oraz zapewnienie możliwości udziału społeczeństwa w postępowaniu. Warto podkreślić, że niezależnie od tego, czy przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest obligatoryjne czy fakultatywne, jej przebieg będzie zawsze taki sam. Jak wynika z przywołanej na początku definicji można wyróżnić trzy podstawowe elementy tego postępowania: sporządzenie i analiza raportu o oddziaływaniu na środowisko, konsultacje ze społeczeństwem (udział społeczeństwa), a także konsultacje z właściwymi organami administracji (regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i organem inspekcji sanitarnej).

2.1.4.1. Raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko

Jednym z kluczowych elementów oceny oddziaływania na środowisko jest raport o oddziaływaniu na środowisko, który w przypadku przeprowadzania przedmiotowej

procedury, powinien zostać dołączony⁷ do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zadaniem raportu jest określenie wpływu planowanego przedsięwzięcia na poszczególne elementy środowiska oraz ludzi, przy uwzględnieniu przyjętych przez inwestora rozwiązań lokalizacyjnych, projektowych, technologicznych, technicznych i organizacyjnych. Podkreślić należy, że dla organu przeprowadzającego przedmiotową procedurę dokument ten z definicji stanowi podstawowe źródło informacji w zakresie oddziaływania na środowisko w fazie realizacji, eksploatacji lub użytkowania oraz likwidacji przedsięwzięcia. Od ilości szczegółów, wiarygodności i jakości zawartych tam danych będzie zależał przebieg oceny oddziaływania na środowisko, rodzaj rozstrzygnięcia (odrzućcie projektu inwestycyjnego bądź jego akceptacja) oraz zakres, rodzaj i charakter zidentyfikowanych i nałożonych na inwestora warunków środowiskowych. Przy czym każdy raport o oddziaływaniu na środowisko powinien zawierać elementy wymienione w art. 66 *ustawy o oś*, a mianowicie:

- opis planowanego przedsięwzięcia, a w szczególności: jego charakterystykę i warunki użytkowania terenu w trakcie budowy i eksploatacji lub użytkowania, cechy procesów produkcyjnych, a także przewidywane rodzaje i ilości zanieczyszczeń;
- opis elementów przyrodniczych objętych zakresem oddziaływania, w tym elementów środowiska objętych ochroną na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
- opis zabytków objętych ochroną istniejących w sąsiedztwie przedsięwzięcia lub obszarze jego oddziaływania;
- opis przewidywanych skutków dla środowiska w przypadku niepodjęcia przedsięwzięcia;
- opis analizowanych wariantów, w tym wariantu proponowanego przez wnioskodawcę i jego racjonalnej alternatywy, a także wariantu najkorzystniejszego dla środowiska, wraz z uzasadnieniem ich wyboru;
- opis oddziaływania na środowisko analizowanych wariantów z uwzględnieniem wystąpienia poważnej awarii przemysłowej i transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- uzasadnienie proponowanego przez wnioskodawcę wariantu ze wskazaniem jego oddziaływania na środowisko (jego elementy oraz dobra materialne, zabytki i krajobraz kulturowy, a także powiązania między nimi),
- opis zastosowanych metod prognozowania oddziaływań planowanego przedsięwzięcia na środowisko wraz z ich opisem uwzględniającym oddziaływania bezpośrednie, pośrednie, wtórne, skumulowane, krótko-, średnio-, długoterminowe, stałe i chwilowe, wynikające z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystywania zasobów środowiska i emisji;
- opis przewidywanych działań zapobiegających, ograniczających lub kompensujących negatywne oddziaływania na środowisko, w tym na obszary Natura 2000;

⁷ W zależności od rodzaju przedsięwzięcia, raport będzie załączany od razu do wniosku (dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko), albo dołączany do wniosku później, po określeniu zakresu raportu (jeżeli dla ww. przedsięwzięć wystąpiono o jego ustalenie), albo po określeniu obowiązku przeprowadzenia oceny (dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko).

- założenia do ratowniczych badań zabytków i programu zabezpieczenia zabytków oraz ochrony krajobrazu kulturowego, a także analizę i ocenę możliwych zagrożeń i szkód dla zabytków objętych ochroną prawną – jedynie w przypadku dróg publicznych zaliczonych do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze oddziaływać na środowisko;
- porównanie proponowanej technologii z najlepszymi dostępnymi technikami BAT – *best available technique*) – jeżeli przedsięwzięcie jest związane z użyciem instalacji wymagających uzyskania pozwolenia zintegrowanego;
- wskazanie, czy dla planowanego przedsięwzięcia konieczne jest ustanowienie obszaru ograniczonego użytkowania, wraz z określeniem granic ewentualnego obszaru, ograniczeń w zakresie przeznaczenia terenu i wymagań technicznych dotyczących obiektów budowlanych i sposobów korzystania z nich – wymóg ten nie dotyczy budowy dróg krajowych;
- analizę potencjalnych konfliktów społecznych;
- przedstawienie propozycji monitoringu oddziaływania planowanego przedsięwzięcia w trakcie jego realizacji i funkcjonowania, w tym również na obszary Natura 2000;
- wskazanie trudności wynikających z niedostatków techniki lub luk we współczesnej wiedzy.

W raporcie powinny się znaleźć także informacje dotyczące autorów sporządzających raport oraz źródeł informacji stanowiących podstawę jego opracowania. Dokument powinien zawierać także streszczenie wszystkich zawartych informacji (każdego rozdziału) w języku nietechnicznym. Należy pamiętać, że poruszona w raporcie problematyka powinna znaleźć odzwierciedlenie w załącznikach graficznych i kartograficznych, przy czym załączone mapy powinny być dostosowane do skali odpowiadającej przedmiotowi i szczegółowości analizowanych w raporcie zagadnień oraz umożliwiającej kompleksowe przedstawienie przeprowadzonych analiz oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W przypadku, gdy planowane przedsięwzięcie wymaga uchwalenia obszaru ograniczonego użytkowania (poza drogami krajowymi), materiały te zostaną uzupełnione o kopię mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem granic tego obszaru. Ponadto, w każdym przypadku rozdziały poświęcone wariantom, w tym wariantowi zerowemu, ich oddziaływaniu, uzasadnieniu proponowanej przez wnioskodawcę alternatywy, a także oddziaływaniom wynikającym z istnienia przedsięwzięcia, wykorzystania zasobów środowiska oraz emisji, powinny odnosić się do obszarów Natura 2000 w kontekście celów i przedmiotu ich ochrony oraz integralności tych obszarów. Z kolei jeśli przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko, wówczas wszystkie kluczowe elementy raportu (poza wskazaniem trudności wynikających z niedostatków wiedzy, streszczeniem niespecjalistycznym, nazwiskami autorów i literaturą) powinny uwzględniać negatywne skutki odczuwalne poza granicami Rzeczypospolitej Polskiej.

Przy dość sztywnym zakresie raportów o oddziaływaniu na środowisko określonym w przepisach, przy ich sporządzaniu dopuszczalna jest pewna dowolność, zwłaszcza jeśli chodzi o formę i szczegółowość prezentowanych tam informacji. Rodzaj, ilość i jakość danych tam zawartych będzie zależęć od typu przedsięwzięcia, do którego odnosił się będzie ten dokument, a pośrednio – od rodzaju decyzji, jaka zostanie wydana po ustaleniu środowiskowych uwarunkowań. Inny stopień szczegółowości informacji będzie wymagany dla sieci kanalizacyjnej planowanej w mieście, a inny dla drogi przecinającej obszar Natura 2000. Podobnie będzie w przypadku odmiennych decyzji i pozwoleń kończących proces inwestycyjny. Inne szczegóły będą potrzebne w przypadku ujęć wód podziemnych

wymagających pozwoleń wodnoprawnych, inne dla dróg ubiegających się o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej, a jeszcze inne dla poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin, dla których wydaje się koncesję geologiczną.

Na koniec prowadzonej tu analizy części *ustawy o oś* poświęconej raportom o oddziaływaniu na środowisko należy wspomnieć o ich autorach. Podobnie jak dotychczas, sporządzenie raportu nie wymaga szczególnych uprawnień. Oczywiście nie oznacza to, że raporty o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko mają być sporządzane przez нефachowców. Zakres informacji, jakie powinny się tam znaleźć wymaga bowiem od autorów tych opracowań (zespołów autorskich) specjalistycznej wiedzy, doświadczenia, znajomości metodyk i odpowiedniego warsztatu, odnoszących się do wszystkich elementów środowiska.

2.1.4.2. Udział społeczeństwa

Gotowy i złożony do urzędu raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko umożliwia rozpoczęcie konsultacji społecznych – jednego z ważniejszych elementów oceny oddziaływania na środowisko. Zapewnienie udziału społeczeństwa w tym postępowaniu jest obowiązkiem organu prowadzącego postępowanie w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Może on wprawdzie przeprowadzić ocenę oddziaływania na środowisko bez konsultacji społecznych, ale taki wyjątek będzie dotyczył jedynie przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych⁸, dla których włączanie opinii publicznej w proces decyzyjny i udostępnianie jej dokumentacji mogłoby mieć niekorzystny wpływ na cele obronności i bezpieczeństwa państwa (art. 79 ust. 2 *ustawy o oś*).

Przedmiotem udziału społeczeństwa będzie wniosek o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wraz z załącznikami, w szczególności z raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, a także postanowienie o obowiązku przeprowadzenia oceny (dla przedsięwzięć mogących potencjalnie oddziaływać na środowisko) lub postanowienie w sprawie zakresu raportu (dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko – jeśli zakres był określany), wraz z opiniami właściwych organów. Ponadto konsultacjom mogą podlegać: uzgodnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska i opinia organu inspekcji sanitarnej, jeśli są dostępne w czasie wyznaczonym na składanie uwag i wniosków.

Przepisy *ustawy o oś* nie precyzują terminu rozpoczęcia konsultacji społecznych. Z pewnością powinno nastąpić to „bez zbędnej zwłoki” (art. 33 ust. 1 *ustawy o oś*). Dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko obwieszczenia o możliwości zapoznania się z dokumentacją i zgłaszania zastrzeżeń powinny się pojawić po złożeniu wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (o ile nie zapytano o zakres raportu). W przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko udział społeczeństwa rozpocznie się po nałożeniu obowiązku przeprowadzenia oceny i dostarczeniu do urzędu pełnego raportu o oddziaływaniu na środowisko. Niezależnie od rodzaju działalności, tam gdzie będą prowadzone konsultacje społeczne właściwy organ powiadamia opinię publiczną o wszczęciu postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach; przedsięwzięciu, którego ma ona dotyczyć; przystąpieniu do przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko wraz z ewentualną

⁸ Zgodnie z art. 2 pkt 9 *ustawy – Prawo geodezyjne i kartograficzne*, terenem zamkniętym jest teren o charakterze zastrzeżonym ze względu na obronność i bezpieczeństwo państwa, który został jako taki określony przez właściwego ministra, bądź kierownika urzędu centralnego. Terenami zamkniętymi są przede wszystkim tereny jednostek wojskowych oraz innych obiektów szczególnie ważnych dla obronności i bezpieczeństwa państwa oraz nieruchomości pozostające w trwałym zarządzie Ministerstwa Spraw Zagranicznych, ale również tereny, po których przebiegają linie kolejowe, zakwalifikowane jako tereny zamknięte w drodze decyzji nr 62 Ministra Infrastruktury w tej sprawie.

oceną transgraniczną, jak również włączonych w ocenę organach administracji. Dodatkowo w stosownym obwieszczeniu musi znaleźć się rodzaj instrukcji dla wszystkich zainteresowanych, obejmującej informacje o: możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy; miejscu, gdzie wyłożono ją do wglądu; możliwości składania uwag i wniosków oraz terminie (obejmującym 21 dni), sposobie i miejscu ich składania; organie administracji, który będzie je rozpatrywał, a także ewentualnym terminie i miejscu przeprowadzenia rozprawy administracyjnej dla społeczeństwa. Przykładowe podanie do publicznej wiadomości rozpoczynające udział społeczeństwa można znaleźć we wzorze 13a.

Uwaga! Podania do publicznej wiadomości rozpoczynającego udział społeczeństwa nie wolno mylić z obwieszczeniem przygotowywanym na podstawie art. 49 Kpa w zw. z art. 74 ust 3 *ustawy ooś*, jeżeli liczba stron w postępowaniu w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przekracza 20.

Sama czynność podania do publicznej wiadomości przywołanych powyżej informacji powinna odbywać się na kilka sposobów, a mianowicie poprzez:

- udostępnienie informacji na stronie Biuletynu Informacji Publicznej (BIP) organu właściwego w sprawie;
- ogłoszenie informacji w sposób zwyczajowo przyjęty w jego siedzibie;
- obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia;

Jeśli siedziba organu prowadzącego ocenę mieści się na obszarze innej gminy niż gmina, na której terenie zaplanowano przedsięwzięcie, podanie do publicznej wiadomości odbywa się również poprzez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania (art. 3 pkt 11 lit d *ustawy ooś*).

Po podaniu ww. informacji do publicznej wiadomości następuje właściwa część konsultacji społecznych, polegająca na zapoznawaniu się z dokumentacją sprawy oraz składaniu uwag i wniosków. Uczestniczyć w niej może każdy zainteresowany. Niczym nieograniczona jest też forma wnoszenia zastrzeżeń. Przepisy *ustawy ooś* przewidują bowiem, że mogą one być składane w formie pisemnej, ustnie do protokołu oraz za pomocą środków komunikacji elektronicznej (bez konieczności opatrywania ich bezpiecznym podpisem elektronicznym). Ważne jest natomiast, aby były one wnoszone w ciągu 21 dni, w przeciwnym razie nie zostaną rozpatrzone (art. 35 *ustawy ooś*). Przy czym uwagi i wnioski złożone po wyznaczonym terminie będą mogły być w dalszym ciągu rozpatrywane na mocy przepisu art. 234 pkt 2 Kpa. Nie będą one jednak brane pod uwagę w decyzji kończącej ocenę oddziaływania na środowisko. Oczywiście organ prowadzący postępowanie może, niekiedy nawet powinien odmówić udostępnienia części informacji stanowiących przedmiot konsultacji, jeśli dotyczą one kwestii, o których mowa w art. 16 – 17 *ustawy ooś*. Podlega on wówczas zasadom określonym w rozdziale 2, Działu II tej ustawy.

Zakończenie dwudziestojednodniowego terminu nie zawsze będzie oznaczać brak dalszej możliwości zgłaszania zastrzeżeń w sprawie przedsięwzięcia i dyskusowania rozwiązań proponowanych przez przedsiębiorcę. W ramach konsultacji społecznych organ wydający decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach może bowiem przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla publiczności. Do tego muszą zostać jednak wypełnione przesłanki określone w art. 89 Kpa, tzn. przeprowadzenie rozprawy powinno zapewnić

przyspieszenie lub uproszczenie postępowania (wówczas rozprawa będzie fakultatywna) lub uzgodnienie interesów stron, a także wyjaśnienie sprawy przy udziale świadków, biegłych czy w drodze oględzin (rozprawa obligatoryjna). Jeśli organizacja rozprawy administracyjnej okaże się potrzebna i możliwa, organ przeprowadzający ocenę wzywa na nią strony, świadków, ewentualnie biegłych, a także zawiadamia wszystkich zainteresowanych o jej terminie, miejscu i przedmiocie. Zawiadomienie powinno nastąpić w drodze obwieszczeń albo w sposób zwyczajowo przyjęty w danej miejscowości. Jeśli chodzi o termin rozprawy to powinien być on tak wyznaczony, aby doręczenie wezwań oraz ogłoszenie nastąpiły przynajmniej na siedem dni przed jej rozpoczęciem. Po zakończeniu rozprawy organ prowadzący spotkanie sporządza protokół, w którym opisuje uwagi i wnioski zgłaszane przez uczestników.

Wszystkie zastrzeżenia wniesione w ramach konsultacji społecznych powinny być przez organ rozpatrzone przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Do ich rozpatrywania nie ma jednak zastosowania ogólny tryb rozpatrywania skarg i wniosków określony w Dziale VIII (art. 221 – 259) Kpa. Powinno ono polegać na dokładnym zapoznaniu się ze wszystkimi przedłożonymi zastrzeżeniami oraz uwzględnieniu tych postulatów, które wydają się słuszne i zasługują na to, aby znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji. Na skutek konsultacji społecznych organ administracji prowadzący postępowanie może bowiem zażądać uzupełnienia raportu o oddziaływaniu na środowisko o informacje w zakresie wskazanym przez opinię publiczną. Może on także wykorzystać część postulatów przy określaniu środowiskowych warunków realizacji planowanego przedsięwzięcia. Ukoronowaniem tak prowadzonego udziału społeczeństwa będzie wskazanie w uzasadnieniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgłaszanych opinii, a także sposobu i zakresu ich wykorzystania (art. 37 pkt 2 *ustawy ooś*).

Ostatnim elementem udziału społeczeństwa będzie obowiązek poinformowania przez organ opinii publicznej o wydanej decyzji i możliwości zapoznania się z jej treścią (art. 38 *ustawy ooś*). Przy czym podanie do publicznej wiadomości tych informacji będzie dotyczyło również rozstrzygnięć podejmowanych bez przeprowadzania oceny oddziaływania na środowisko a więc i bez konsultacji społecznych (art. 85 ust. 3 *ustawy ooś*).

2.1.4.3. Uzgadnianie i opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia

Kolejnym elementem oceny oddziaływania na środowisko, polegającym na kontroli merytorycznej zawartości dokumentacji i służącym wyrażeniu ewentualnej zgody na zaproponowane przez inwestora warunki realizacji przedsięwzięcia, będą konsultacje z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska i organem inspekcji sanitarnej. Podczas, gdy ten pierwszy będzie uzgadniał warunki realizacji planowanego przedsięwzięcia, drugi będzie je jedynie opiniował. Należy podkreślić, że inspektor sanitarny będzie się wypowiadał jedynie w przypadku przedsięwzięć wymagających pozwoleń wydawanych w trybie prawa budowlanego, decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej, decyzji o ustaleniu lokalizacji autostrady, decyzji o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012 oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Uwaga! Inaczej niż dotychczas, **przeprowadzenie konsultacji z właściwymi organami nie będzie wymagane dla przedsięwzięć, dla których decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie wydawana bez procedury oceny oddziaływania na środowisko**). Dodatkowo inspekcja sanitarna nie będzie już uzgadniała środowiskowych uwarunkowań (będzie je tylko opiniować), a na jej rozstrzygnięcie, podobnie jak na

rozstrzygnięcie regionalnego dyrektora ochrony środowiska, **nie będzie przysługiwać zażalenie.**

Wydanie przedmiotowych stanowisk (opinii i uzgodnienia) będzie się wiązało z analizą następujących dokumentów:

- wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko;
- wypisu i wrysu z **miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego**, albo informacji o jego braku; wymóg ten nie będzie dotyczyć takich przedsięwzięć, jak: drogi publiczne, linie kolejowe o znaczeniu państwowym, przedsięwzięcia Euro 2012, a także poszukiwanie i rozpoznawanie złóż kopalin.

W tym miejscu należy wyraźnie zaznaczyć, że – wbrew częstej opinii – prowadzący postępowanie w sprawie oceny oddziaływania na środowisko nie przedkłada organom konsultującym projektu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Wobec braków merytorycznych zidentyfikowanych w przedłożonej dokumentacji, regionalny dyrektor ochrony środowiska i właściwy inspektor sanitarny powinni wezwać wnioskodawcę, w trybie art. 50 w związku z art. 106 § 4 Kpa (w ramach postępowania wyjaśniającego) do ich uzupełnienia. W przypadku niezłożenia przez przedsiębiorcę dodatkowych informacji niezbędnych do podjęcia rozstrzygnięcia, mimo parokrotnych wezwań, organ może w drodze postanowienia odmówić uzgodnienia.

Jeśli chodzi o formę przedmiotowych stanowisk, to w świetle art. 77 ust. 3 *ustawy ooś* uzgodnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska następuje w drodze postanowienia, którego przykład zamieszczono we wzorze 14. Będzie ono wydawane na podstawie art. 106 Kpa, określającego zasady zasięgania stanowisk innych organów przed dokonaniem rozstrzygnięcia (w tym przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Warto podkreślić, iż w przypadku oceny oddziaływania na środowisko takim stanowiskiem będzie również opinia organu inspekcji sanitarnej i pomimo braku wyraźnego uregulowania tej kwestii w przepisach *ustawy ooś*, także ona powinna zostać wydana w formie postanowienia (wzór 15). Oznacza to, że podobnie jak w przypadku postanowień nakładających obowiązek przeprowadzenia oceny lub ustalających zakres raportu, oba rozstrzygnięcia „konsultacyjne” będą musiały spełniać wymogi określone w art. 124 § 1 i 2 Kpa (tym samym zawierać oznaczenie organu administracji publicznej, datę jego wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, pouczenie o trybie zażalenia i skargi, podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jego wydania a także stosowne uzasadnienie).

I tak na wstępie przedmiotowych postanowień, poza przywołaniem art. 106 Kpa, powinien się znaleźć art. 77 ust. 1 pkt 1⁹ lub 2¹⁰ *ustawy ooś* oraz właściwy paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*. Ponadto, analogicznie jak przy opinii dotyczącej ewentualnej potrzeby przeprowadzenia oceny lub zakresu raportu, inspektor sanitarny może w swym stanowisku powoływać się także na art. 3, 4 i art. 37 *ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*.

W następnej części postanowień – sentencji, należy przytoczyć warunki realizacji przedsięwzięcia, które zapewnią ograniczenie emisji i uciążliwości, a także przedstawić stanowisko w sprawie konieczności przeprowadzania ponownej oceny oddziaływania na

⁹ Dla regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

¹⁰ Dla organu inspekcji sanitarnej.

środowisko i w jej toku - ewentualnej oceny transgranicznej (art. 77 ust. 4 *ustawy o oś*). Wprowadzie przywołany przepis definiuje jedynie zakres uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska, jednak nic nie stoi na przeszkodzie, aby opinia organu inspekcji sanitarnej odnosiła się do analogicznych kwestii. Słuszność tej interpretacji potwierdza taki sam zakres dokumentów przekazywanych obu organom w ramach konsultacji, jak również ustawowe uprawnienia inspekcji. W praktyce zarówno regionalny dyrektor ochrony środowiska, jak również stosowny organ inspekcji sanitarnej powinni tu wymienić organizacyjne sposoby ograniczania oddziaływań (np. sposób i czas prowadzenia wykopów i robót budowlanych, rozwiązania wodnościekowe, opis organizacji gospodarki odpadami, wymogi w zakresie zieleni ochronnej). Poza tym muszą oni także przywołać wszelkie, konkretne rozwiązania techniczne czy technologiczne, jakie mogłyby zostać wykorzystane w procesie projektowania przedsięwzięcia, a których zastosowanie zapewni, że jego oddziaływanie nie przekroczy standardów jakości środowiska poza granicami terenu, do którego posiada tytuł prawny inwestor (i zapewni spełnienie wymogu art. 144 ust. 2 *Poś*). W zależności od rodzaju działalności najczęściej będą to: odpowiednia wentylacja, elektrofiltry, instalacje do odsiarczania i odazotowania spalin, separatory, osadniki, ekrany akustyczne, nasadzenia zieleni, przejścia dla zwierząt, itp. Poza listą zaleceń dotyczących realizacji i funkcjonowania przedsięwzięcia, oba organy mogą nałożyć w swych postanowieniach m.in. obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko, a także odnieść się do potrzeby prowadzenia kompensacji przyrodniczej, monitoringu czy analizy porealizacyjnej i innych warunków realizacji przedsięwzięcia.

Uzasadnienie tak sformułowanego rozstrzygnięcia powinno obejmować analizę stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa), co w praktyce oznacza wyjaśnienie nałożenia określonych warunków realizacji przedsięwzięcia, a także ewentualnych obowiązków dotyczących dalszego procesu inwestycyjnego, czy też kontroli oddziaływań lub ich kompensacji. W szczególności regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien podać przyczyny stwierdzenia ewentualnej konieczności ponownej oceny oddziaływania na środowisko. W świetle art. 77 ust. 5 *ustawy o oś*, może on nałożyć taki obowiązek jeśli:

- analizowana dokumentacja (i w ogóle dostępne informacje) nie pozwala wystarczająco ocenić oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na środowisko;
- negatywny wpływ przedsięwzięcia na środowisko może się kumulować z oddziaływaniem innych przedsięwzięć;
- planowane przedsięwzięcie może oddziaływać m.in. na obszary Natura 2000 i pozostałe formy ochrony przyrody.

W świetle wcześniejszych ustaleń nie ma przeszkód, aby i organ inspekcji sanitarnej podniósł w swej opinii potrzebę powtórnej oceny oddziaływania na środowisko, przy czym nie powinien on kierować się możliwością oddziaływania na obszary Natura 2000 (wykracza to poza jego właściwość).

Oba postanowienia powinny zostać wydane w ciągu 30 dni od dnia otrzymania niezbędnych dokumentów. Do tego terminu nie wlicza się czasu zawieszenia postępowania i opóźnień spowodowanych z winy stron, albo z przyczyn niezależnych od organu. Warto podkreślić, że nie znajduje tutaj zastosowania art. 106 § 3 Kpa, zgodnie z którym wydanie przedmiotowych stanowisk powinno nastąpić niezwłocznie, jednak nie później niż w terminie dwóch tygodni od dnia doręczenia wniosku w ich sprawie. Jednocześnie niewydanie opinii przez inspekcję sanitarną w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń. Jeśli natomiast opóźnienie dotyczy regionalnego dyrektora ochrony środowiska, sytuacja wnioskodawcy, oczekującego na rozstrzygnięcie, będzie bardziej skomplikowana. Sam organ nie będzie bowiem musiał

zawiaдамiać strony o przyczynach zwłoki i ewentualnym nowym terminie. Stronie z kolei nie będzie przysługiwać zażalenie w związku z niezafatwieniem sprawy w terminie.

Podpisane stanowiska powinny zostać przekazane stronom postępowania (według zamieszczonego w nim wykazu), przy czym nie będzie im przysługiwało zażalenie. Poza stronami, uzgodnienie i opinię otrzymuje organ odpowiedzialny za wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

2.1.5. Decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach

Wyniki oceny oddziaływania na środowisko (w tym ewentualnej oceny transgranicznej), ustalenia raportu o oddziaływaniu na środowisko, zastrzeżenia składane w ramach konsultacji społecznych, a także uzgodnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska i opinia inspekcji sanitarnej powinny być wzięte pod uwagę przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 80 ust. 1 *ustawy ooś*).

W przypadku planowanych przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których nie określono obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko, przedmiotowa decyzja wskaże jedynie na brak potrzeby przeprowadzenia przedmiotowej procedury; **warunki realizacji takiego przedsięwzięcia wynikać będą przede wszystkim z jego charakterystyki**, która stanowić będzie, podobnie jak karta informacyjna przedsięwzięcia, załącznik do takiej decyzji. Należy podkreślić, że w opisanym przypadku w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach **nie należy nakładać warunków realizacji przedsięwzięcia**, na co wskazuje m.in. art. 84 *ustawy ooś*. Przykłady obu rodzajów rozstrzygnięć (decyzji wydawanych po przeprowadzeniu oceny oddziaływaniu na środowisko i bez jej przeprowadzenia) zawierają wzory 16a i 16b.

Uwaga! W odróżnieniu od dotychczasowych przepisów Prawa ochrony środowiska, obecnie decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, w niektórych przypadkach nie będzie kończyć procesu oceny oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć. Dlatego też, poza warunkami w zakresie ochrony środowiska, musi ona zawierać stanowisko dotyczące ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

Należy także podkreślić, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie wydawana również dla przedsięwzięć, dla których nie przeprowadzono oceny oddziaływania na środowisko.

Ponadto inaczej niż do niedawna, przepisy *ustawy ooś* **nie przewidują możliwości dokonania cesji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach** na inny podmiot.

Organy wydające decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach zostały wskazane w rozdziale 2.1.2. Warto przypomnieć, że będą to przeważnie: wójt, burmistrz lub prezydent miasta, niekiedy regionalny dyrektor ochrony środowiska (dla inwestycji liniowych i sztucznych zbiorników wodnych zaliczanych do przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych i obszarach morskich, a także zmian lasu, niestanowiącego własności Skarbu Państwa, na użytek rolny oraz w przypadku przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego), rzadko starosta (dla scalania, wymiany lub podziału gruntów) oraz dyrektor regionalnej dyrekcji Lasów Państwowych (w przypadku zmiany lasu, stanowiącego własność Skarbu Państwa, na użytek rolny). Co do zasady właściwość miejscową ww. organów określa się na podstawie lokalizacji przedsięwzięcia. Dotyczy to również gmin, które samodzielnie zamierzają je realizować. W świetle art. 75 ust. 3 *ustawy ooś* będą one mogły same sobie ustalić środowiskowe uwarunkowania. Z kolei jeśli przedsięwzięcie będzie usytuowane na obszarze Bałtyku, wówczas właściwość miejscową dyrektora regionalnego, który ma wydać

decyzję, określa się w odniesieniu do obszaru morskiego (na którym zaplanowano przedmiotową działalność) wzdłuż wybrzeża na terenie danego województwa (art. 75 ust. 2 *ustawy ooś*). Ponadto intencją ustawodawcy było zapobieganie sztucznemu dzieleniu przedsięwzięcia. I tak, jeżeli wykracza ono poza obszar jednej gminy, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach wydaje wójt, burmistrz lub prezydent miasta, na którego obszarze właściwości znajduje się największa część terenu, na którym ma być realizowane to przedsięwzięcie. Decyzja ta musi być jednak wydana w porozumieniu z zainteresowanymi wójtami, burmistrzami lub prezydentami miast¹¹, na terenie właściwości których są realizowane pozostałe fragmenty inwestycji (art. 75 ust. 4 *ustawy ooś*). Analogiczny przepis dotyczy przedsięwzięć planowanych na obszarze większym niż jedno województwo, dla których środowiskowe uwarunkowania ustala regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 75 ust. 5 *ustawy ooś*). Jedna decyzja będzie również wydawana dla działalności zlokalizowanych częściowo na obszarach morskich lub zamkniętych. W takich przypadkach zostanie ona wydana przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska i obejmie całe przedsięwzięcie, zarówno na obszarze morskim, jak i lądowym oraz na obszarze zamkniętym i niezamkniętym (art. 75 ust. 6 i 7 *ustawy ooś*).

Przed przystąpieniem do przygotowywania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organ prowadzący postępowanie musi jeszcze sprawdzić, czy planowane przedsięwzięcie jest zgodne z ustaleniami miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego. Oczywiście nie dotyczy to przypadków, w których taki plan nie został uchwalony. Poza tym, wymóg porównania inwestycji z przywołanym powyżej aktem prawa miejscowego nie ma zastosowania w przypadku dróg publicznych, linii kolejowych o znaczeniu państwowym, przedsięwzięć Euro 2012 oraz poszukiwania i rozpoznawania złóż kopalin. Jeśli planowane przedsięwzięcie nie jest zgodne z planem miejscowym, należy wydać decyzję odmowną (art. 80 ust. 2 *ustawy ooś*). Odmowa ustalenia środowiskowych uwarunkowań powinna nastąpić również w sytuacji, w której z oceny oddziaływania na środowisko wynika zasadność realizacji przedsięwzięcia w innym wariantie niż proponowany przez wnioskodawcę, na który ten ostatni się nie zgadza. Dopiero po uzyskaniu jego akceptacji, organ może dopuścić realizację inwestycji według innej, bardziej „ekologicznej” opcji (art. 81 ust. 1 *ustawy ooś*). Kolejnym powodem wydania odmownej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wskazanym w omawianych tutaj przepisach (art. 81 ust. 2 *ustawy ooś*) będzie znaczące negatywne oddziaływanie na obszar Natura 2000 – jeśli istnieje możliwość realizacji przedsięwzięcia w wariantie mniej szkodliwym (lub w ogóle nieszkodliwym) dla tego obszaru niż wariant proponowany przez wnioskodawcę. Należy jednocześnie podkreślić, że jeśli zostanie wykazany brak takiego wariantu, to w takich przypadkach znajduje zastosowanie art. 34 *ustawy o ochronie przyrody* zezwalający na realizację przedsięwzięcia szkodzącemu obszarom Natura 2000, o ile wynika ono z nadrzędnego interesu publicznego, a inwestor wykona kompensację przyrodniczą. Jeśli jednak działalność może wpłynąć znacząco negatywnie na gatunki lub siedliska priorytetowe, decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach może zostać wydana – po stwierdzeniu braku rozwiązań alternatywnych - tylko w celu: ochrony zdrowia i życia ludzi, zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego, uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego lub w celu wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego, ale w tym ostatnim przypadku dopiero po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej. Również w tym przypadku niezbędnym warunkiem jest wykonanie kompensacji przyrodniczej.

¹¹ Mając na uwadze istniejące orzecznictwo, wydaje się wskazane, aby przedmiotowe porozumienie było wydawane w formie postanowienia na podstawie art. 106 Kpa.

Wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach podlega podobnym rygorom jak uzgadnianie bądź opiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia. Podstawowe informacje o tym, co powinna zawierać każda decyzja administracyjna, w tym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, określa art. 107 § 1 Kpa. Zgodnie z nim w decyzji zawsze muszą się znaleźć: oznaczenie organu administracji publicznej, data jej wydania, oznaczenie strony lub stron, powołanie podstawy prawnej, rozstrzygnięcie, uzasadnienie faktyczne i prawne, pouczenie o trybie odwołania i skargi, a także podpis z podaniem imienia i nazwiska oraz stanowiska służbowego osoby upoważnionej do jej wydania.

Jeśli chodzi o treść samej decyzji, to na jej początku należy przywołać podstawę prawną – przepis powszechnie obowiązującego prawa materialnego, którym będą: art. 71 ust. 2 pkt 1 lub 2¹², art. 75 ust. 1 pkt 1 lub 2 lub 3 lub 4¹³ oraz art. 82, art. 84 (jeśli znajdzie zastosowanie) i art. 85 ust. 1 *ustawy ooś*, a także właściwy paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*. Poza tym powinno tam się również znaleźć odniesienie do art. 104 Kpa.

W osnowie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach trzeba wskazać na wynikające z raportu, konsultacji społecznych, uzgodnienia i opinii, wyników oceny transgranicznej (jeżeli była przeprowadzona) wymagania związane z realizacją i funkcjonowaniem przedsięwzięcia. Ich układ i zakres określa art. 82 ust. 1 *ustawy ooś*. W świetle tego przepisu w przedmiotowej decyzji określa się **rodzaj i miejsce realizacji przedsięwzięcia wraz z warunkami wykorzystywania terenu w fazie realizacji i eksploatacji lub użytkowania**, ze szczególnym uwzględnieniem konieczności ochrony cennych wartości przyrodniczych, zasobów naturalnych i zabytków oraz ograniczenia uciążliwości dla terenów sąsiednich. Podobnie jak w uzgodnieniu i opinii, wydawanych w ramach oceny oddziaływania na środowisko, należy tu wskazać wszelkie organizacyjne sposoby ograniczania oddziaływań, jak sposób i czas prowadzenia wykopów i robót budowlanych, rozwiązania wodnościekowe, opis organizacji gospodarki odpadami, wymogi w zakresie zieleni ochronnej, itp. Dodatkowo w sentencji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach trzeba uwzględnić **wymagania dotyczące ochrony środowiska** (jak np. wentylacja, elektrofiltry, instalacje do odsiarczania i odazotowania spalin, separatory, osadniki, ekrany akustyczne, nasadzenia zieleni, przejścia dla zwierząt, itp.) **konieczne do uwzględnienia w dokumentacji** wymaganej do wydania późniejszych decyzji inwestycyjnych, w szczególności w projekcie budowlanym, w przypadku „decyzji budowlanych”, decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej oraz decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. W tej części rozstrzygnięcia mogą być ustalone także wymogi w zakresie przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, w odniesieniu do zakładów stwarzających zagrożenie wystąpienia poważnych awarii oraz ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko, jeśli zachodzi taka potrzeba (w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzono postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko). Jednocześnie, w uzasadnionych przypadkach organ ustalający środowiskowe uwarunkowania nałoży obowiązek **zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania** szkodliwego wpływu przedsięwzięcia na środowisko, a także wykonania **kompensacji przyrodniczej** (jeśli oddziaływania nie da się ograniczyć). Poza tym stwierdza on konieczność utworzenia **obszaru ograniczonego użytkowania**, ale tylko dla oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej, radiolokacyjnej, jeśli pomimo zastosowanych rozwiązań nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska. Poza listą zaleceń dotyczących realizacji i funkcjonowania przedsięwzięcia, organ wydający decyzję może nałożyć **obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny**

¹² W zależności od rodzaju przedsięwzięcia.

¹³ W zależności od organu administracji wydającego decyzję.

oddziaływania na środowisko (bądź od niego odstąpić). Musi on stwierdzić taką potrzebę między innymi wówczas, jeżeli informacje dostępne m.in. w raporcie nie są wystarczające, aby w pełni ocenić wpływ planowanego przedsięwzięcia na środowisko, bądź jego realizacja będzie się wiązać z możliwością negatywnych skutków m.in. dla obszarów Natura 2000 oraz dla innych form ochrony przyrody, czy też istnieje możliwość kumulowania się oddziaływań (art. 82 ust. 2 *ustawy ooś*). Wskazując obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny organ właściwy do ustalenia środowiskowych uwarunkowań może się wypowiedzieć na temat zasadności prowadzenia w jej toku **oceny transgranicznej**. Na końcu osnowy ma on także prawo wskazać na potrzebę przygotowania **analizy porealizacyjnej** (wówczas określa się jej zakres i termin).¹⁴

Pozostając przy zagadnieniu sentencji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach należy podkreślić, że warunki tam sformułowane powinny nawiązywać do organizacyjnych, technicznych i projektowych sposobów eliminowania bądź ograniczania oddziaływania na środowisko. Organ formułując je nie może przytaczać brzmienia przepisów szczegółowych (np. pisać, że mają być dotrzymane standardy jakości środowiska albo, że system kanalizacyjny ma spełnić warunki rozporządzenia Ministra Środowiska w sprawie warunków, jakie należy spełnić przy wprowadzaniu ścieków do wód lub do ziemi oraz w sprawie substancji szczególnie szkodliwych dla środowiska wodnego). Nie może on także wykraczać poza granice własnych kompetencji i przepisów, na podstawie których działa (np. pisać, że wnioskodawca musi uzyskać pozwolenie na budowę, pozwolenie wodnoprawne itp.). Umieszczenie w rozstrzygnięciach administracyjnych podobnych zapisów może skutkować stwierdzeniem nieważności.

Jednocześnie przygotowanie sentencji decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach zgodnie omówionymi powyżej zasadami nie przesądza jeszcze o prawidłowości całego rozstrzygnięcia. Nałożone na przedsiębiorcę warunki i obowiązki powinny zostać przekonująco uzasadnione. Wypełnienie wymogów odnoszącego się do tej części decyzji art. 107 § 1 Kpa, będzie się wiązało z opisem wyjaśniania okoliczności faktycznych sprawy, ale także ich oceną dokonaną na podstawie dowodów – dokumentacji i wyników oceny oddziaływania na środowisko. Dodatkowo w uzasadnieniu powinno się wyliczyć i wyjaśnić wszelkie rozbieżności w informacjach przedkładanych przez inwestora. Jednocześnie uzasadnienie powinno zawierać wyjaśnienie podstawy prawnej z przytoczeniem przepisów prawa. Organ rozstrzygający powinien tu wytłumaczyć, dlaczego zastosował dany przepis i jaka jest jego wykładnia w kontekście konkretnego przedsięwzięcia. W praktyce musi on wyjaśnić przyczyny sformułowania poszczególnych obowiązków w zakresie ograniczania zanieczyszczeń. Poza tym, jeśli przeprowadzono ocenę oddziaływania na środowisko, uzasadnienie powinno zawierać informacje o udziale społeczeństwa oraz sposobie i stopniu wykorzystania zgłaszanych zastrzeżeń (art. 85 ust. 2 pkt 1 lit a, art. 37 pkt 2 *ustawy ooś*) oraz sposobie i zakresie wykorzystania raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko, uzgodnień regionalnego dyrektora ochrony środowiska i opinii organu inspekcji sanitarnej, a także ewentualnych wyników oceny transgranicznej (art. 85 ust. 2 pkt 1 lit b *ustawy ooś*). Wydając decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach organ musi też przywołać powody zażądania/niezażądania ponownej oceny oddziaływania na środowisko, wymienione w art. 82 ust. 2 *ustawy ooś*.

¹⁴ Celem analizy porealizacyjnej będzie porównanie ustaleń zawartych w raporcie i decyzji z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko. Jeśli autorzy analizy postawią wniosek o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania, powinni oni załączyć kopię mapy ewidencyjnej, poświadczonej przez właściwy organ, z zaznaczonym przebiegiem granic tego obszaru (art. 83 *ustawy ooś*).

Pod uzasadnieniem, w każdej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, musi się znaleźć pouczenie o przysługujących od niej środkach odwoławczych. Chodzi tu o opisanie, w jakim trybie i terminie służy od decyzji odwołanie czy skarga do sądu administracyjnego. Poza klasycznymi środkami prawnymi, w przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach przewidziano jeszcze możliwość skierowania wystąpienia przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, zawierającego w szczególności wnioski o stwierdzenie jej nieważności (art. 76 ust. 1 *ustawy oos*). Ten szczególny tryb będzie miał zastosowanie w wypadku nieprawidłowości w zakresie ustalania środowiskowych uwarunkowań przez właściwe organy administracji, a także wydawania orzeczeń przez samorządowe kolegia odwoławcze. Jeśli Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zdecyduje się na przedmiotowe wystąpienie, będą mu przysługiwać prawa strony w postępowaniu administracyjnym i sądowym (art. 76 ust. 2 *ustawy oos*).

Przygotowana w ten sposób decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach będzie niepełna bez załącznika zawierającego charakterystykę przedsięwzięcia. W myśl art. 82 ust. 3 *ustawy oos*, do decyzji należy dołączyć opis planowanej działalności opatrzony podpisem organu właściwego do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Posługując się tu art. 52 ust. 2 pkt 1 *ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym*, dotyczącym zakresu wniosku o ustalenie warunków zabudowy lub lokalizacji inwestycji celu publicznego, można założyć, iż charakterystyka inwestycji informuje o zapotrzebowaniu na wodę i energię oraz zawiera opis rozwiązań z zakresu gospodarki wodnościekowej czy odpadowej, a także wskazanie innych potrzeb w zakresie infrastruktury technicznej. Dodatkowo powinny tam się znaleźć informacje dotyczące sposobu zagospodarowania terenu i charakterystyki zabudowy, w tym przeznaczenia i gabarytów obiektów budowlanych, jak również parametrów technicznych inwestycji.

W przypadku przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, gdy nie została przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, to zgodnie z art. 84 *ustawy oos*, w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach właściwy organ stwierdza brak potrzeby przeprowadzenia tej procedury. Jeśli decyzję wydano bez przeprowadzania oceny, to uzasadnienie takiej decyzji powinno nawiązywać do uwarunkowań wymienionych w art. 63 ust. 1 *ustawy oos* (tzn. odnosić się do kryteriów związanych z kwalifikowaniem przedsięwzięcia do przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko - analogicznie jak uzasadnienie do postanowienia o braku potrzeby przeprowadzania przedmiotowej procedury). Ponadto, do decyzji takiej należy dołączyć kartę informacyjną przedsięwzięcia i jego charakterystykę i to właśnie z treści tych załączników, a zwłaszcza charakterystyki, wynikać będą warunki, pod jakimi dane przedsięwzięcie może być realizowane.

Omówione tu przepisy Działu V rozdziału 3 *ustawy oos* nie ograniczają się jedynie do określenia zasad ustalania środowiskowych uwarunkowań realizacji planowanego przedsięwzięcia. Zawierają one także instrukcję dotyczącą dalszego postępowania z wydaną decyzją. I tak, po podpisaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, organ powiadamia o tym opinię publiczną, a także umożliwia zapoznanie się wszystkim zainteresowanym z jej treścią oraz dokumentacją sprawy, w tym uzgodnieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska i opinią organu inspekcji sanitarnej (art. 85 ust. 3 oraz art. 38 *ustawy oos*). Dodatkowo warto podkreślić, że obowiązek upublicznienia decyzji dotyczy także decyzji wydawanych bez oceny oddziaływania na środowisko.

Następnie decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dołącza się do wniosku o wydanie kolejnych decyzji inwestycyjnych (wymienionych w art. 72 ust. 1 pkt 1-14 *ustawy oos*), które będą niezbędne do realizacji przedsięwzięcia. W świetle art. 72 ust. 3 *ustawy oos* inwestor ma

cztery lata na złożenie takiego wniosku, licząc od dnia, w którym decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach stała się ostateczna. Przy czym termin ten może ulec wydłużeniu o kolejne dwa lata, o ile realizacja przedsięwzięcia przebiega etapami i nie zmieniły się warunki określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W takiej sytuacji konieczne będzie złożenie przez inwestora wniosku o wydłużenie ww. terminu (opatrzonego odpowiednim uzasadnieniem) - do organu, który wydał tę decyzję. Wydłużenie „terminu ważności” ostatecznej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach następuje na podstawie art. 72 ust. 4 *ustawy oos*.

Warto podkreślić, że jedynie w opisanym powyżej przypadku nie istnieje potrzeba powtórnego przeprowadzenia procedury. Natomiast zmiany decyzji będą traktowane tak, jak gdyby środowiskowe uwarunkowania były ustalane od początku (będą one wymagały wypełnienia wszystkich omówionych powyżej wymogów – art. 87 *ustawy oos*). Jest to tym dotkliwsze dla przedsiębiorców, że decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach wiąże organ wydający późniejsze decyzje inwestycyjne (art. 86 *ustawy oos*). Tym samym, większość zmian w dokumentacji technicznej przygotowywanej na późniejszym etapie procesu inwestycyjnego, które okażą się niezgodne z wcześniejszymi ustaleniami decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, będzie wymagać przeprowadzenia procedury określonej w przepisach *ustawy oos*, ze wszystkimi jej etapami i w rezultacie wydania nowej decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (albo jej zmiany). Wyjątkiem w tym zakresie, dopuszczającym modyfikacje środowiskowych warunków realizacji przedsięwzięcia, będzie możliwość przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko, przed wydaniem pozwolenia na budowę, zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 2 *ustawy oos*.

2.1.6. Schematy postępowania w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach

O ile wcześniejsza część była poświęcona na omówienie generalnych zasad oceny oddziaływania na środowisko i poszczególnych elementów wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, o tyle ten rozdział przedstawia propozycję schematów, według których będzie przebiegało wydanie przedmiotowego rozstrzygnięcia. Zaproponowane poniżej scenariusze będą dotyczyć:

- przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko;
- inwestycji liniowych i sztucznych zbiorników wodnych stanowiących przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko, dla których środowiskowe uwarunkowania ustala regionalny dyrektor ochrony środowiska;
- przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

2.1.6.1. Ocena oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko

Przebieg postępowania zmierzającego do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko przedstawia schemat nr 2 umieszczony poniżej. Jak z niego wynika – w przypadku tego typu działalności – przedsiębiorca składając wniosek o ustalenie środowiskowych uwarunkowań może (w przypadku możliwości oddziaływań transgranicznych – musi) zwrócić się do organu administracji (najczęściej wójt, burmistrz, prezydent miasta) z prośbą o ustalenie zakresu raportu. Wnioskodawca pytając o zakres raportu, przedkłada kartę informacyjną przedsięwzięcia. Wtedy organ zwraca się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska i

państwowego powiatowego inspektora sanitarnego¹⁵ o opinię w tej sprawie (mają one 14 dni na wydanie opinii). Procedura tzw. *scopingu* kończy się wydaniem stosownego postanowienia na podstawie art. 123 Kpa (po 30 dniach). Zarówno na opinie regionalnego dyrektora ochrony środowiska i państwowego powiatowego inspektora sanitarnego, jak również postanowienie organu prowadzącego postępowanie nie przysługuje zażalenie. Po określeniu zakresu raportu organ zawiesza postępowanie w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie, do czasu przedłożenia gotowej dokumentacji.

Jeśli przedsiębiorca nie chce lub nie musi korzystać z możliwości określenia zakresu raportu, załącza go do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie określonym w art. 66 *ustawy ooś*.

Dopiero złożenie wniosku razem z raportem o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko pozwala wójtowi, burmistrzowi lub prezydentowi miasta podać do publicznej wiadomości stosowne informacje i umożliwić zainteresowanym składanie uwag i wniosków w terminie 21 dni. Poinformowanie opinii publicznej odbywa się w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie urzędu, przez obwieszczenia w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, za pośrednictwem BIPu i ewentualnie przez zamieszczenie ogłoszenia w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania. W razie sprzeciwów miejscowej ludności i jeśli przyspieszy to procedurę, organ może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa (por. rozdz. 2.1.4.2).

Poza konsultacjami społecznymi, ustalenie środowiskowych uwarunkowań wymaga uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska i zaopiniowania przez inspektora sanitarnego w trybie art. 106 Kpa. Organ gminy, występując o uzgodnienie i opinię, przedkłada wniosek o wydanie decyzji, raport o oddziaływaniu na środowisko oraz wyrys i wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (jeśli został on uchwalony; uwaga – *ustawa ooś* określa wyjątki od tego obowiązku). Wydawanie przedmiotowych postanowień, na które nie przysługuje stronom zażalenie, będzie trwało 30 dni.

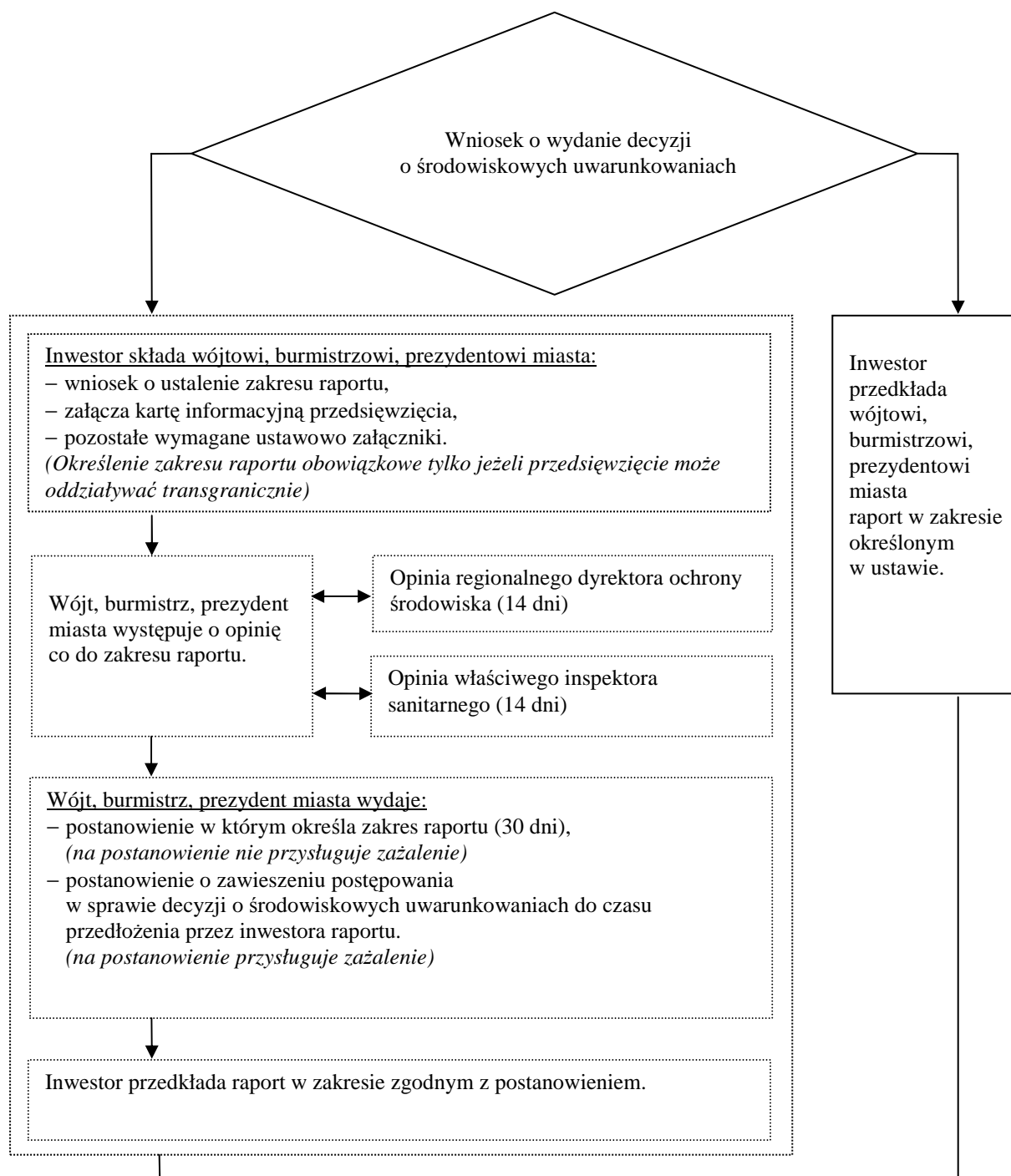
Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wójt, burmistrz lub prezydent miasta rozpatruje wniosek inwestora wraz z załącznikami (w tym raportem), stanowiska właściwych organów, uwagi i wnioski opinii publicznej oraz ewentualne wyniki oceny transgranicznej. Informacje o wszystkich etapach oceny oddziaływania na środowisko (w tym o udziale społeczeństwa) muszą znaleźć się w uzasadnieniu do decyzji. Ponadto organ musi powiadomić ogół o fakcie wydania decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy.

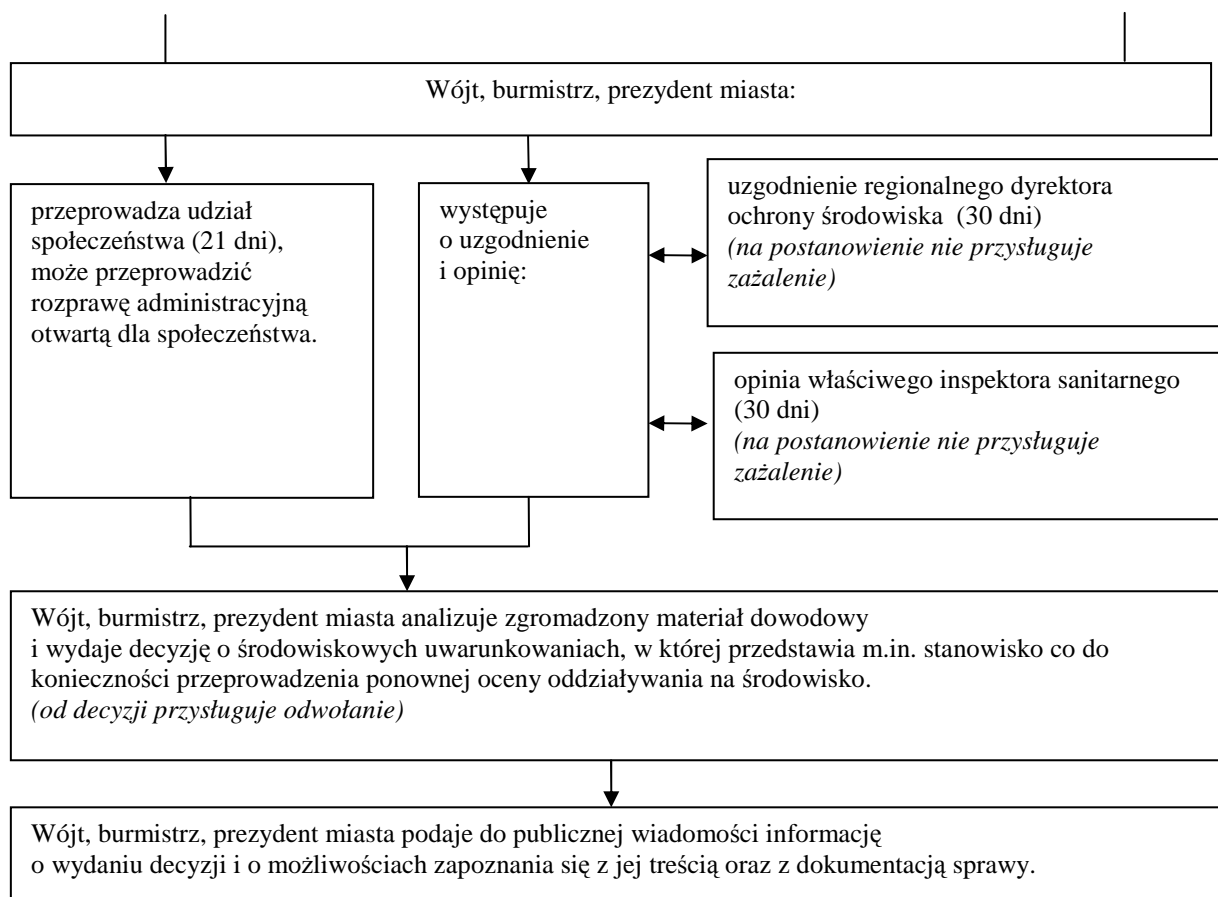
Strony postępowania niezadowolone z ustaleń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach mogą się od niej odwołać (art. 127 § 1 Kpa).

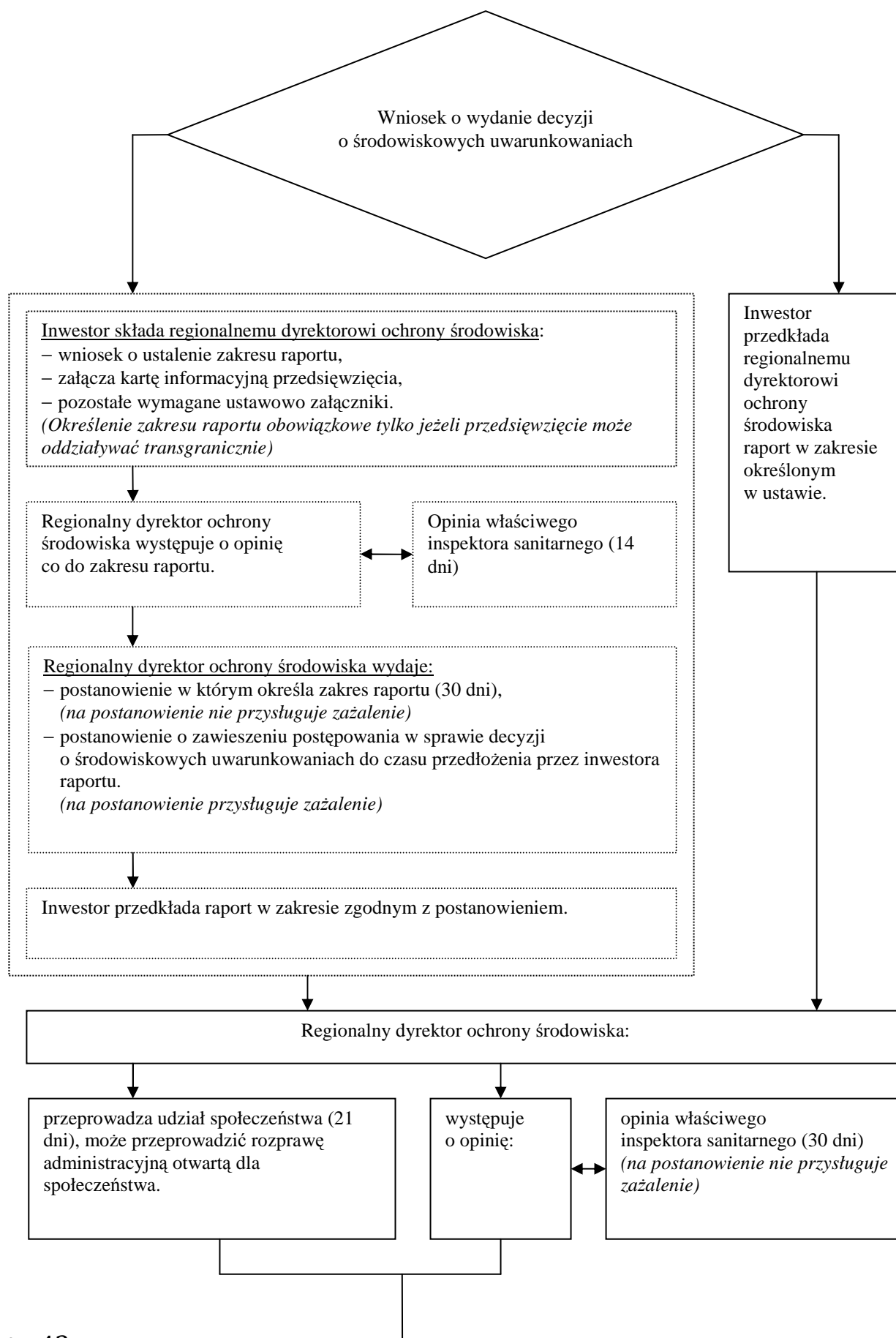
Przebieg procedury zmierzającej do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wygląda nieco inaczej dla inwestycji liniowych (dróg, linii kolejowych, gazociągów, rurociągów, linii elektroenergetycznych, itp.) oraz sztucznych zbiorników wodnych, które kwalifikują się do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (por. schemat nr 3). W tym przypadku decyzję środowiskową wydaje regionalny dyrektor ochrony środowiska, w związku z czym jedynym organem biorącym udział w procedurze jest państwowy wojewódzki inspektor sanitarny (wynika to z art. 6 *ustawy ooś*). Poza tym sam przebieg postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko przypomina scenariusz omówiony powyżej.

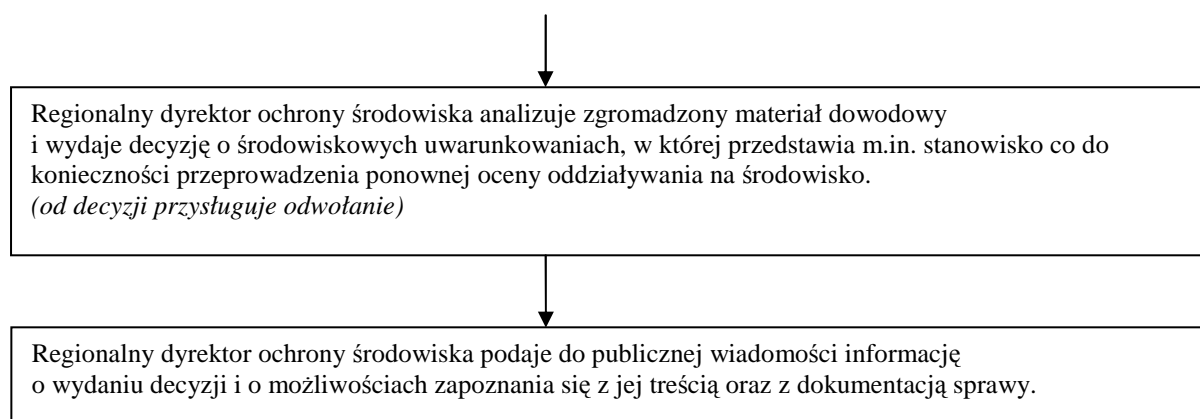
¹⁵ lub innych organów wymienionych w art. 78 *ustawy ooś*.

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZEDSIĘWZIĘCIA MOGĄCEGO ZAWSZE
ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO
DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

2.1.6.2. Ocena oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko

Postępowanie zmierzające do wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko przebiega zupełnie inaczej. Jego przebieg ilustruje schemat nr 4 umieszczony poniżej. Widać na nim, że do wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach inwestor zawsze dołącza kartę informacyjną przedsięwzięcia. Kolejnym etapem procedury jest przesądzenie, czy prowadzenie oceny oddziaływania na środowisko jest wymagane. O takim obowiązku rozstrzyga organ gminy, po zapoznaniu się z dokumentacją załączoną do wniosku oraz po zasięgnięciu niewiążących opinii regionalnego dyrektora ochrony środowiska i powiatowego (najczęściej) inspektora sanitarnego, na które nie służy zażalenie.

Jeśli planowane przedsięwzięcie wiąże się m. in. z zastosowaniem nowych technologii, budzi sprzeciw okolicznej ludności, może negatywnie wpłynąć na chronioną faunę lub florę bądź stwarza zagrożenie oddziaływania transgranicznego¹⁶, ocena oddziaływania na środowisko będzie wymagana. Wójt, burmistrz lub prezydent miasta nakłada ten obowiązek w formie postanowienia, na które służy zażalenie (art. 65 ust. 2 *ustawy ooś*). W przedmiotowym rozstrzygnięciu właściwy organ określa zakres raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko. Po sporządzeniu raportu wnioskodawca (zgodnie z postanowieniem) przedkłada go do urzędu. Następnie wójt, burmistrz lub prezydent miasta podaje do publicznej wiadomości informacje o przedmiotowym wniosku i o raporcie. Zawiadamia on także społeczeństwo o możliwości składania uwag i wniosków w terminie 21 dni (por. rozdz. 2.1.4.2). Podanie do publicznej wiadomości następuje w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie urzędu, przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, za pomocą BIPu, i ewentualnie przez ogłoszenie w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania. W ramach udziału społeczeństwa może zostać przeprowadzona rozprawa administracyjna otwarta dla społeczeństwa.

Poza udziałem społeczeństwa, przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko wymaga uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska i zaopiniowania przez inspekcję

¹⁶ Wszystkie przesłanki, które powinny być brane pod uwagę przy rozstrzyganiu, czy ocena oddziaływania na środowisko powinna być prowadzona, określa art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*.

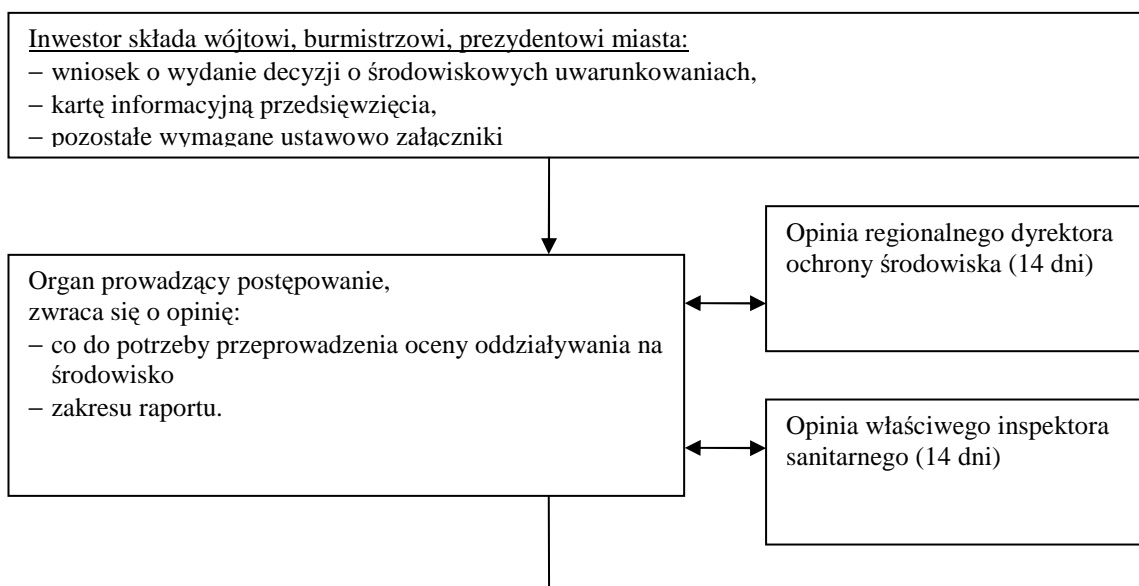
sanitarną warunków realizacji przedsięwzięcia w trybie art. 106 Kpa. Organ gminy, występując o uzgodnienie i opinię, przedkłada wniosek o wydanie decyzji, raport o oddziaływaniu na środowisko oraz wyrys i wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (uwaga – *ustawa ooś* określa wyjątki od tego obowiązku). Wydawanie przedmiotowych postanowień, na które nie przysługuje stronom zażalenie, będzie trwało 30 dni.

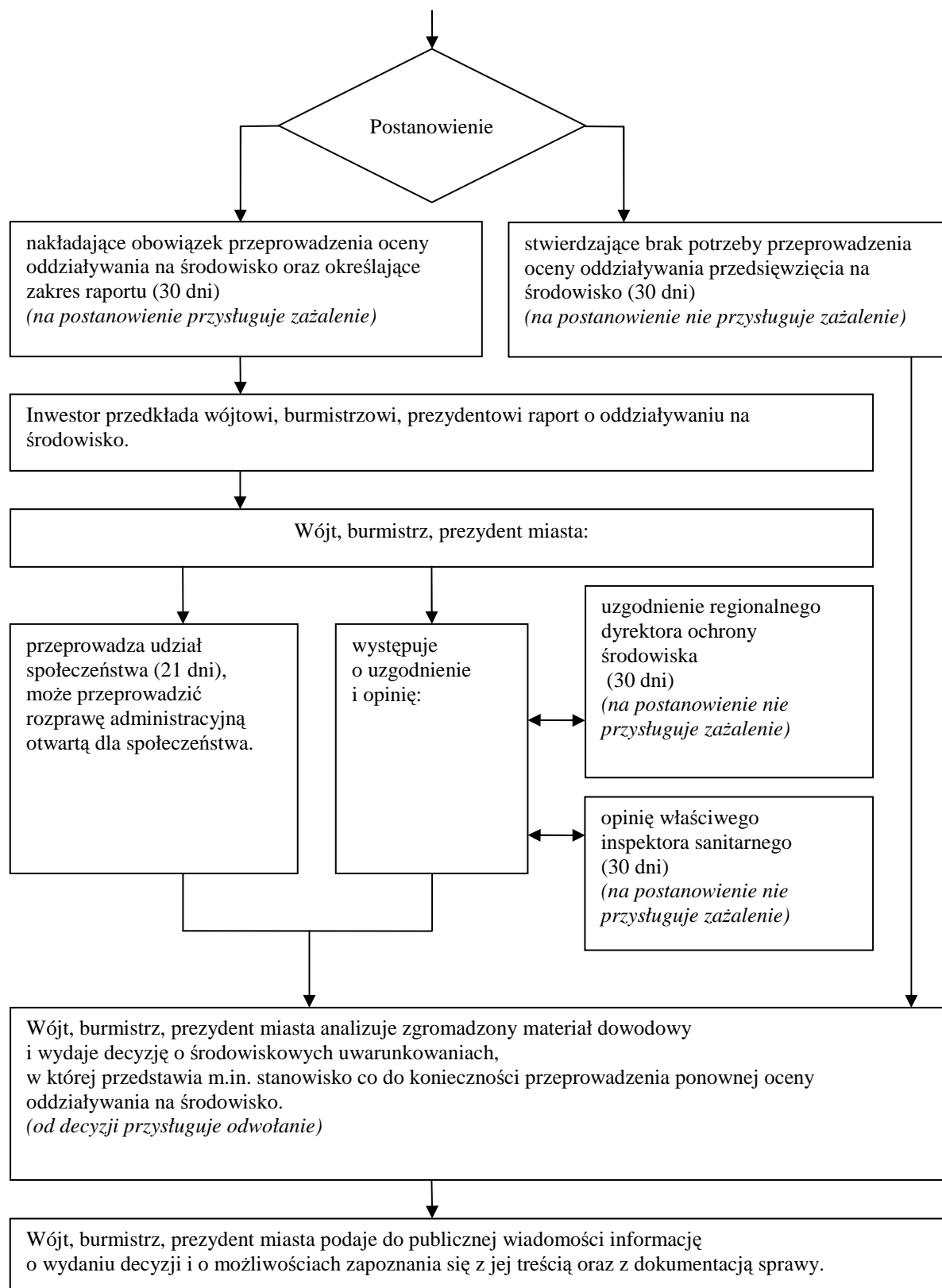
Przed wydaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, poprzedzonej oceną oddziaływania na środowisko, wójt, burmistrz lub prezydent miasta rozpatruje wniosek inwestora wraz z załącznikami (w tym raportem o oddziaływaniu na środowisko), otrzymane uzgodnienie i opinię oraz uwagi i wnioski opinii publicznej, a także ewentualne wyniki oceny transgranicznej. Informacje o wszystkich elementach oceny oddziaływania na środowisko muszą znaleźć się w uzasadnieniu decyzji. Ponadto organ musi powiadomić ogół o fakcie wydania decyzji i o możliwościach zapoznania się z jej treścią oraz z dokumentacją sprawy. Również i w tym przypadku strony postępowania niezadowolone z ustaleń zawartych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach mogą się od niej odwołać (art. 127 § 1 Kpa).

Jeśli organ prowadzący postępowanie zrezygnuje z obowiązku prowadzenia oceny, wójt, burmistrz prezydent miasta wyda decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach, której integralną częścią będzie karta informacyjna przedsięwzięcia i jego charakterystyka. W uzasadnieniu takiej decyzji powinny zostać przywołane przesłanki z art. 63 ust. 1 *ustawy ooś* na podstawie których odstąpiono od przeprowadzania oceny. Strony postępowania niezadowolone z ustaleń zawartych w przedmiotowej decyzji mogą się od niej odwołać (art. 127 § 1 Kpa). Decyzję tę również należy upublicznić.

Schemat nr 4

OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO PRZEDSIĘWZIĘCIA MOGĄCEGO POTENCJALNIE
ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO
DECYZJA O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH

2.2. Ponowna ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

W świetle omawianych tu przepisów *ustawy o oś* decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach nie musi kończyć procesu oceny oddziaływania na środowisko. Może się zdarzyć, że informacje dotyczące planowanego przedsięwzięcia (zwłaszcza rozwiązań projektowych), dostępne na etapie ustalania środowiskowych uwarunkowań będą zbyt ogólne i nieprecyzyjne, aby w pełni zidentyfikować możliwe oddziaływania i zaproponować ostateczną listę działań zapobiegawczych i łagodzących. Będzie to dotyczyło w szczególności postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, które przeprowadzono przed uzyskaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, kiedy to inwestorzy rzadko dysponują wyczerpującymi danymi na temat inwestycji. Dodatkowo, w ciągu ustawowego okresu czterech lat „obowiązywania” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (z możliwością przedłużenia o kolejne dwa), mogą zmienić się okoliczności, w jakich analizowano planowane przedsięwzięcie i jego potencjalny wpływ na środowisko. Zanim przedsiębiorca wystąpi z wnioskiem o wydanie pozwolenia na budowę, w otoczeniu planowanego projektu mogą pojawić się inne obiekty czy instalacje i wywołać efekt nieuwzględnionej nigdzie kumulacji oddziaływań. Ponadto, jak pokazuje praktyka, sami inwestorzy chcą mieć możliwość modyfikacji zatwierdzonych wcześniej rozwiązań (np. zastąpienia jednych urządzeń innymi), wynikających choćby z postępu technicznego zachodzącego w czasie „obowiązywania” decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W podobnych przypadkach będzie możliwe, a niekiedy wręcz wymagane powtórzenie postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Będzie ono wprowadzić nawiązywać do zasad prowadzenia oceny przed uzyskaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, a niektóre jego elementy będą wręcz przebiegały tak samo, niemniej należy w tym miejscu odnotować kilka znaczących różnic.

Po pierwsze ponowna ocena oddziaływania na środowisko będzie się odbywać w ramach wydawania:

- decyzji o pozwoleniu na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz decyzji o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych¹⁷, wydawanych na podstawie *ustawy – Prawo budowlane*,
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej wydawanej zgodnie z *ustawą o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych*, zwanej dalej *specustawą drogową*, lub
- decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, wydawanej na podstawie *ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego*, zwanej dalej *specustawą lotniskową*.

Oznacza to, że do przeprowadzenia przedmiotowej procedury nie wystarczy znajomość reguł określonych *ustawą o oś*, ale konieczne będzie spełnienie dodatkowych wymogów związanych z wymienionym powyżej regulacjami. Dotyczy to w szczególności: zakresu, formy wniosku i dokumentacji umożliwiających wszczęcie postępowań, w ramach których przeprowadzana będzie ponowna ocena oddziaływania na środowisko; organów administracji wydających pozwolenia na budowę lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego; terminów wydawania tych decyzji czy wreszcie samych decyzji, ich zawartości, podstawy prawnej, uzasadnienia, itp.

¹⁷ Dla jasności dalszych wywodów wymienione tu decyzji dalej nazwano pozwoleniami wydawanym w trybie Prawa budowlanego.

Po drugie, w przeciwieństwie do procedur przeprowadzanych w ramach ustalania środowiskowych uwarunkowań, powtórna ocena oddziaływania na środowisko będzie przeprowadzana przed **uzgodnieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska**. Tym samym jej rezultaty zostaną zapisane w formie postanowienia, a nie decyzji administracyjnej. Wprawdzie w świetle obowiązującego orzecznictwa uzgodnienie wiąże wydającego decyzję końcową, jednak ostatnie słowo w zakresie realizacji przedsięwzięcia będzie miał inny organ administracji, niż ten, który prowadził ocenę oddziaływania na środowisko. Inaczej też niż przy wydawaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, tu za część oceny – konsultacje społeczne – odpowiada nie organ prowadzący całą procedurę ooś, a ten kto wydaje rozstrzygnięcie (decyzję budowlaną lub decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub lotniska użytku publicznego).

Po trzecie, inny będzie też zakres dokumentacji w sprawie oceny oddziaływania na środowisko składanej wraz z wnioskiem o pozwolenia wydawane w trybie Prawa budowlanego lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. O ile raport o oddziaływaniu na środowisko sporządzany w ramach ustalania środowiskowych uwarunkowań może zawierać ogólne informacje o planowanym przedsięwzięciu i związanych z nim emisjach, o tyle raport opracowywany na potrzeby ponownej procedury musi nawiązywać do szczegółowych, ostatecznych rozwiązań projektowych i technicznych. Jeśli ma ona być przeprowadzana należy przyjąć, że w ramach wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach poddano analizie i ostatecznie zaakceptowano lokalizację działalności (wybraną z różnych, proponowanych wariantów), zaś druga procedura da pełen obraz jej oddziaływań i pozwoli na precyzyjne zaproponowanie działań eliminujących, ograniczających i łagodzących możliwe negatywne skutki dla środowiska.

Przesądzenie o potrzebie ponownej oceny oddziaływania na środowiska nie następuje w sposób dowolny. Jak wskazano w rozdziale 2, przedmiotowa procedura może zostać przeprowadzona **tylko** w trzech przypadkach, a mianowicie jeśli taki obowiązek wskazano wcześniej w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, na wniosek inwestora oraz w przypadku zmian dotyczących przedsięwzięcia względem ustaleń zapisanych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Jednocześnie, wbrew mylącemu tytułowi Rozdziału 4 w Dziale V *ustawy ooś* – „Ponowne przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko”, możliwe jest dokonanie oceny w ramach wydawania pozwoleń w trybie Prawa budowlanego lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, nawet jeśli nie była ona przeprowadzana na wcześniejszym etapie procesu inwestycyjnego. Dotyczy to m.in. przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, dla których w ramach wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie nałożono obowiązku prowadzenia oceny, a w przypadku których na etapie wydawania pozwoleń w trybie Prawa budowlanego lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub lotniska użytku publicznego wnioskodawca poprosił o przeprowadzenie tej procedury (art. 88 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś*). Dokonanie pierwszej i jedynej oceny oddziaływania na środowisko w ramach wydawania tych decyzji będzie miało miejsce również wtedy, gdy zakres przedstawiony we wniosku o ich wydanie będzie się różnił od wcześniejszych zapisów zawartych w charakterystyce przedsięwzięcia, która jest załącznikiem do decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 88 ust. 1 pkt 2 *ustawy ooś*).

Jak widać przebieg przedmiotowej procedury może być różny. Wprawdzie rodzaj przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na środowisko nie będzie miał na to żadnego wpływu, jednak powtórna ocena będzie prowadzona inaczej, w zależności od

powodów jej wszczęcia. Podczas, gdy schematy postępowania dla poszczególnych przypadków zamieszczono w rozdziale 2.2.2., poniżej opisano każdy element ponownej oceny oddziaływania na środowisko.

Należy jednocześnie pamiętać, że zgodnie z art. 35 ust. 6a ustawy *Prawo budowlane*, jeśli w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę przeprowadzana jest ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko nie stosuje się przepisów dotyczących kar za niewydanie decyzji w terminie 65 dni.

Analogicznie, zgodnie z art. 11 h ust. 3 *specustawy drogowej*, do terminu, w jakim ma być wydana decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej (90 dni), nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach prawa na dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu.

Również *specustawa lotniskowa* przewiduje takie rozwiązanie; do przewidzianego ustawowo terminu na wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego (95 dni) nie wlicza się terminów przewidzianych w przepisach odrębnych do dokonania określonych czynności, okresów zawieszenia postępowania oraz okresów opóźnień spowodowanych z winy strony albo z przyczyn niezależnych od organu (art. 11 ust. 3 *specustawy lotniskowej*).

2.2.1. Elementy ponownej oceny oddziaływania na środowisko

Zgodnie z wcześniejszymi ustaleniami, ponowna ocena oddziaływania na środowisko jest częścią postępowań o pozwolenia wydawane na podstawie *Prawa budowlanego*, o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej lub o zezwolenie na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

W tym miejscu należy zaznaczyć, iż w świetle art. 29 ust. 3 *Prawa budowlanego*, dodanego przez art. 140 pkt 3 lit b *ustawy ooś*, dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko wymagane jest wydawanie pozwoleń na budowę¹⁸, co oznacza brak możliwości dokonywania zgłoszeń. Podstawowym warunkiem przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko będzie zatem złożenie odpowiednio przygotowanego wniosku do następujących organów:

- starosty – na podstawie art. 82 ust. 2 *Prawa budowlanego* (w przypadku pozwolenia na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz pozwolenia na wznowienie robót) lub na podstawie art. 11a ust. 1 *specustawy* (w przypadku dróg powiatowych i gminnych);
- wojewody – na podstawie art. 82 ust. 3 *Prawa budowlanego* (w przypadku pozwolenia na budowę, decyzji o zatwierdzeniu projektu budowlanego oraz pozwolenia na wznowienie robót wydawanych dla przedsięwzięć zaplanowanych na obszarach morskich, przedsięwzięć służących kształtowaniu zasobów wodnych, dróg publicznych krajowych i wojewódzkich, przedsięwzięć usytuowanych na obszarze kolejowym, lotnisk cywilnych, przedsięwzięć usytuowanych na terenach zamkniętych) lub na podstawie art. 11a ust. 1 *specustawy drogowej* (w przypadku dróg krajowych i wojewódzkich), lub na podstawie art. 3 *specustawy lotniskowej* (w przypadku lotnisk użytku publicznego).

¹⁸ Zgodnie ze *specustawą drogową* i *specustawą lotniskową*, zamiast właściwych decyzji lokalizacyjnych i pozwolenia na budowę – uzyskiwane są odpowiednio decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej oraz decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Oczywiście wniosek o wydanie pozwolenia na budowę (i pozostałych decyzji „budowlanych”) wraz z załącznikami, powinien spełniać wymogi art. 33 ust. 2 *Prawa budowlanego* oraz rozporządzenia Ministra Infrastruktury z dnia 23 czerwca 2003 r. w sprawie wzorów: wniosku o pozwolenie na budowę, oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane i decyzji o pozwoleniu na budowę (Dz.U. Nr 120 poz. 1127 ze zm.) (por. wzór 18).

Kwestie zakresu informacji, jakie muszą znaleźć się w podaniu o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej reguluje przepis art. 11d ust. 1 *specustawy drogowej*, natomiast zakres wniosku o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego określa art. 6 ust. 1 *specustawy lotniskowej*.

Należy tu wspomnieć, że pod wymienionym w przywołanych przepisach pojęciem decyzji administracyjnych wymaganych przepisami odrębnymi, które będą załączane do wniosku o te trzy decyzje, kryją się również decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 33 ust. 2 pkt 1 *Prawa budowlanego* oraz art. 11d ust. 1 pkt 9 *specustawy drogowej*, oraz art. 6 ust. 1 pkt 7 *specustawy lotniskowej*, w związku z art. 72 ust. 3 *ustawy ooś*). Jednocześnie z listy dokumentów, jakie będą przedkładane do wniosku o pozwolenie na budowę, określonej w art. 33 ust. 2 i art. 35 ust. 1 pkt 3 *Prawa budowlanego*, wyłączono opinie i uzgodnienia wydawane w toku oceny oddziaływania na środowisko i oceny oddziaływania na obszar Natura 2000¹⁹ (art. 33 ust. 2 pkt 1 *Prawa budowlanego*).

Podobnie jak w przypadku wydawania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, również wszczęcie postępowania dotyczącego pozwolenia na budowę (ale także zezwolenia na realizację inwestycji drogowej oraz zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego) będzie wymagało ustalenia i powiadomienia stron postępowania. Należy więc tutaj wspomnieć o nowych regulacjach w tym zakresie. Jest to tym ważniejsze, że do niedawna strona postępowania w sprawie pozwoleń na budowę, była definiowana zgoła inaczej niż strona postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko. Obecnie zasady udziału stron (w tym organizacji ekologicznych) w ocenie oddziaływania na środowisko będą zawsze takie same, niezależnie od etapu procesu inwestycyjnego i decyzji, przed którą będzie ona przeprowadzana. Tym samym również w przypadku postępowań w sprawie pozwoleń na budowę (a także decyzji wynikających ze *specustawy drogowej* oraz *specustawy lotniskowej*) **wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko (z udziałem społeczeństwa)**, status strony przysługuje wszystkim, których interesu prawnego bądź obowiązku dotyczy postępowanie albo tym, którzy żądają czynności organu ze względu na swój interes prawny lub obowiązek. Analogiczne uprawnienia będą też przysługiwały organizacjom ekologicznym. Ponadto będą one mogły odwoływać się od pozwoleń na budowę (i odpowiednio decyzji wydanych na podstawie *specustawy drogowej* oraz *specustawy lotniskowej*) i je zaskarżać, nawet jeśli nie brały udziału w ich wydawaniu. Zniesienie dotychczasowych regulacji w *Prawie budowlanym* (w stosunku do ocen oddziaływania na środowisko), przewidujących zawężanie stron postępowania w sprawie pozwolenia na budowę tylko do inwestora oraz właścicieli, użytkowników wieczystych lub zarządców nieruchomości znajdujących się w obszarze oddziaływania obiektu, nastąpiło w związku z art. 140 pkt 2 *ustawy ooś*.

¹⁹ Nie dotyczy to załączników dołączanych do wniosku o zezwolenie na realizację inwestycji drogowej. W odróżnieniu do *Prawa budowlanego*, przepis art. 11d. ust. 1 *specustawy drogowej* określa zamkniętą listę konkretnych opinii (pkt 8), a następnie zobowiązuje wnioskodawcę do dołączenia wymaganych przepisami odrębnymi decyzji administracyjnych (pkt 9). Podobnie, przepis art. 6 ust. 1 *specustawy lotniskowej* określa zamkniętą listę konkretnych opinii (pkt 9), a następnie zobowiązuje wnioskodawcę do dołączenia wymaganych przepisami odrębnymi decyzji administracyjnych (pkt 11), przy czym w pkt 7 określa jednoznacznie obowiązek dołączenia do wniosku - decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Ponadto, w przypadku postępowań w sprawie pozwoleń na budowę lub zezwoleń na realizację inwestycji drogowej lub inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, w ramach których będzie przeprowadzona ocena oddziaływania na środowisko, musi być dołączony raport o oddziaływaniu na środowisko w trzech egzemplarzach i dodatkowo w wersji elektronicznej.

W przypadku przedsięwzięć, dla których obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny określono w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, będzie on przedkładany właściwemu organowi razem (jednocześnie) z wnioskiem o pozwolenie na budowę (czy inne decyzje „budowlane”), zezwolenie na realizację inwestycji drogowej czy zezwolenie na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Podobnie będzie tam, gdzie ponowna ocena będzie przeprowadzana na prośbę podmiotu planującego podjęcie realizacji przedsięwzięcia. W takiej sytuacji, do wniosku o wydanie któregoś z przedmiotowych pozwoleń, powinna zostać załączona (oprócz raportu) wyraźna deklaracja dotycząca powtórnej procedury.

Jednocześnie należy tu zauważyć, że inwestor wnoszący o przeprowadzenie oceny oddziaływania na środowisko może, zamiast raportu, przedłożyć kartę informacyjną przedsięwzięcia. W świetle art. 88 ust. 2 *ustawy ooś* będzie mu bowiem przysługiwała możliwość wystąpienia do starosty lub wojewody (właściwych do wydania pozwoleń) z wnioskiem o określenie zakresu raportu (w przypadku, gdy przedsięwzięcie może transgranicznie oddziaływać na środowisko, będzie to konieczne). Organ ustalając zakres raportu kieruje się odpowiednio zasadami określonymi w art. 69 i 70 *ustawy ooś* wyłożonymi w rozdziale 2.1.3. Musi on więc wystąpić o opinię regionalnego dyrektora ochrony środowiska i organu inspekcji sanitarnej (14 dni na opinię – wzory 19 i 20) i wydać w ciągu 30 dni postanowienie, na które nie będzie przysługiwało zażalenie (wzór 21). Określając zakres raportu organ (starosta albo wojewoda) może odstąpić od pewnych jego elementów²⁰ (opisu wariantu zerowego, przedstawiania zagadnień w wersji graficznej, analizy konfliktów społecznych i propozycji monitoringu), a także wskazać metody i zakres badań oraz rodzaje rozwiązań alternatywnych, oddziaływania czy elementy środowiska wymagające głębszej analizy. Do czasu uzupełnienia wniosku o raport o oddziaływaniu na środowisko²¹, postępowanie o wydanie pozwolenia na budowę (czy innych pozwoleń „budowlanych”) lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego zostaje zawieszona w drodze postanowienia (wzór 22).

Warto w tym miejscu zauważyć, że pomimo tego iż art. 69 i 70 odnoszą się do etapu ustalania zakresu raportu dla przedsięwzięć z I grupy, to wobec braku właściwych przepisów w tym zakresie dla przedsięwzięć z II grupy – przez „odpowiednie stosowanie” art. 69 i 70 w toku ponownej oceny należy rozumieć, że odnoszą się one również do ustalania zakresu raportu dla przedsięwzięć z II grupy. Za taką interpretacją przemawia to, że w toku ponownej oceny dla przedsięwzięć z II grupy – nie ma etapu screeningu, a to właśnie na tym etapie w

²⁰ Nie dotyczy to dróg i linii kolejowych zaliczonych do kategorii przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko.

²¹ Należy w tym miejscu zauważyć, że art. 88 ust. 4 *ustawy ooś* wskazuje na konieczność zawieszenia przez organ - postępowania w sprawie wydania decyzji – do czasu zakończenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Niemniej jednak, mając na uwadze obowiązek zapewnienia przez ten organ możliwości udziału społeczeństwa, stanowiącego część procedury ponownej oceny oddziaływania na środowisko (art. 90 ust. 2 pkt 1), zawieszenie postępowania powinno mieć miejsce do czasu przedłożenia raportu o oddziaływaniu na środowisko (który jest podstawowym dokumentem przedstawionym społeczeństwu w toku przedmiotowych konsultacji). Należy też podkreślić, że konieczność zawieszenia postępowania w trybie art. 88 ust. 4 nie dotyczy przypadków, kiedy obowiązek przeprowadzenia ponownej oceny oddziaływania na środowisko wynika z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

przypadku tego rodzaju przedsięwzięć jest jednocześnie ustalany zakres raportu (jeśli zostanie określony obowiązek przeprowadzenia oceny).

Postępowanie o wydanie ww. decyzji zawiesza się również w trzecim przypadku, w którym przeprowadza się ponowną ocenę oddziaływania na środowisko, tzn. kiedy jest ona wymagana w związku z wezwaniem starosty lub wojewody (na podstawie art. 88 ust. 1 pkt 2 *ustawy oos*). Jeśli właściwy organ stwierdzi, że informacje o planowanym przedsięwzięciu, przedkładane na tym etapie procesu inwestycyjnego, odbiegają od zapisów w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nakłada on obowiązek sporządzenia raportu w drodze postanowienia, ustalając jednocześnie jego zakres (art. 88 ust. 3 *ustawy oos*). Na postanowienie to przysługuje zażalenie (wzór 23).

Właściwa procedura oceny oddziaływania na środowisko zaczyna się z chwilą złożenia kompletnego raportu o oddziaływaniu na środowisko. Jak już wcześniej zauważono dokument ten powinien zostać złożony do organu odpowiedzialnego za wydanie pozwolenia na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Jeśli organ stwierdzi braki formalne w raporcie (lub innych elementach podania i jego załączników), powinien wezwać wnioskodawcę do ich usunięcia w terminie 7 dni (na podstawie art. 64 Kpa – wzór 3). Nieusunięcie luk we wskazanym czasie spowoduje pozostawienie wniosku bez rozpoznania. Mając na uwadze możliwe skutki wadliwych raportów dla procedury w sprawie pozwoleń na budowę i zezwoleń na realizację inwestycji drogowych oraz zezwoleń na realizację inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego, warto kilka słów poświęcić na omówienie tej kwestii.

Raport o oddziaływaniu na środowisko przygotowywany na potrzeby wydania przedmiotowych pozwoleń powinien spełniać wymogi określone w art. 67 *ustawy oos* – tzn. zawierać informacje, o których mowa w art. 66 *ustawy oos* (por. rozdział 2.1.4.1.) **uszczegółowione odpowiednio do posiadanych danych wynikających z projektu budowlanego**. Treść raportu powinna także **nawiązywać do informacji uzyskanych po wydaniu decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach**, a także decyzji inwestycyjnych wymienionych w art. 72 ust. 1 *ustawy oos* (poza pozwoleniami na budowę i zezwoleniami na realizację inwestycji drogowej i inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego²²), wymaganych dla planowanego przedsięwzięcia (art. 67 pkt 1 *ustawy oos*). Oznacza to, że w raporcie o oddziaływaniu na środowisko przygotowywanym na potrzeby pozwoleń na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”), a także zezwoleń na realizację inwestycji drogowej oraz zezwoleń na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, nie powinny być formułowane zalecenia dotyczące kwestii przesądzonych we wcześniejszych rozstrzygnięciach (np. dotyczących lokalizacji przedsięwzięcia, jej wariantów i ewentualnych zmian w tym zakresie). Zamiast tego, autorzy takich raportów muszą wykorzystać dostępną na tym etapie dokumentację techniczną i porównać, czy i jak uwzględniono w niej wymagania dotyczące ochrony środowiska określone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i przywołanych powyżej decyzjach inwestycyjnych, o ile były one wymagane (art. 67 pkt 2 *ustawy oos*).

Po otrzymaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko starosta lub wojewoda składa do regionalnego dyrektora ochrony środowiska wniosek o uzgodnienie warunków

²² Mając na uwadze wcześniejszy komentarz o pewnych nieścisłościach w *ustawie oos* wynikających ze zmian wprowadzonych przepisami *specustawy lotniskowej*, należy przepisać art. 67 rozumieć zgodnie z intencją ustawodawcy, a nie z jego dosłownym aktualnym brzmieniem. Tym samym, tak jak pozostałe przepisy *ustawy oos* wskazują na intencję ustawodawcy (np. art. 88 i dalsze), również art. 67 należy odnosić do raportu sporządzanego w ramach ponownej oceny oddziaływania na środowisko stanowiącej część postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

realizacji przedsięwzięcia. Do przedmiotowego wystąpienia dołącza on raport, decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach i wnioski o wydanie ww. pozwoleń wraz z wszystkimi jego załącznikami, w tym z projektem budowlanym (art. 89 *ustawy oos*).

Przed uzgodnieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska, kończącym proces ponownej oceny oddziaływania na środowisko, muszą jeszcze odbyć się konsultacje ze społeczeństwem i właściwymi organami administracji. Należy podkreślić, że do udziału społeczeństwa organizowanego na tym etapie procesu inwestycyjnego stosuje się odpowiednio zasady obowiązujące w tym zakresie na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, omówione w rozdziale 2.1.4.2. (art. 90 ust. 2 pkt 1 *ustawy oos*). Przy czym w omawianym przypadku za przeprowadzenie udziału społeczeństwa będzie odpowiadał nie organ dokonujący oceny (czyli regionalny dyrektor ochrony środowiska), a organ wydający pozwolenie na budowę (czy jedną z decyzji „budowlanych”), zezwolenie na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenie na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. W tym celu regionalny dyrektor ochrony środowiska musi wystąpić ze stosownym wnioskiem do starosty lub wojewody, który następnie powiadamia opinię publiczną m.in. o ponownej ocenie oddziaływania na środowisko, możliwości zapoznania się z dokumentacją, zgłaszania uwag czy wniosków itp. (wzór 13a). Właściwy organ musi też zebrać wszystkie komentarze i przekazać je regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska. W razie takiej potrzeby starosta lub wojewoda powiadamia też o rozprawie administracyjnej otwartej dla społeczeństwa, organizuje ją i sporządza z niej protokół wraz z opisem zgłaszanych opinii (również przekazywany regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska). Przy czym, biorąc pod uwagę cel rozprawy i przypadki, w których może być ona przeprowadzona, wydaje się, że decyzja o jej zorganizowaniu powinna być skonsultowana z regionalnym dyrektorem ochrony środowiska. Organ przeprowadzający konsultacje społeczne pełni bowiem w tym zakresie funkcję pomocniczą, organizacyjną i wspierającą regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Nie musi on tym samym ustosunkowywać się do zgłaszanych zastrzeżeń, ani formułować stanowiska na temat ich ewentualnego wykorzystania przy podejmowaniu rozstrzygnięcia. Natomiast za rozpatrzenie zgłoszonych uwag i wniosków, a także przygotowanie informacji o konsultacjach społecznych, sposobie i zakresie wykorzystania zastrzeżeń odpowiada regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 90 ust. 4 i art. 91 ust. 2 pkt 1 *ustawy oos*).

Znacznie prostsze będzie przeprowadzenie kolejnego elementu ponownej oceny oddziaływania na środowisko – konsultacji z właściwym organem administracji. Regionalny dyrektor ochrony środowiska, po otrzymaniu raportu, powinien wystąpić do organu inspekcji sanitarnej o opinię w zakresie planowanego przedsięwzięcia i ewentualnych warunków jego realizacji. Poza raportem, do wystąpienia powinny być dołączone: wniosek o wydanie pozwolenia na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego oraz decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach. Jeśli chodzi o formę przedmiotowego stanowiska, to powinna być ona wydana jako postanowienie w trybie art. 123 Kpa, na które nie będzie przysługiwało zażalenie. Na wstępie opinii, poza art. 123 Kpa, powinno znaleźć się przywołanie art. 90 ust. 2 pkt 2 i art. 90 ust. 6 *ustawy oos*, właściwy paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*, a także ewentualnie art. 3, art. 4 i art. 37 *ustawy o Państwowej Inspekcji Sanitarnej*. Następnie właściwy organ wypowiada się na temat warunków realizacji przedsięwzięcia, które zostały, zostaną bądź powinny zostać uwzględnione w projekcie budowlanym, i jego ewentualnego oddziaływania na środowisko. Wymienia tym samym organizacyjne, techniczne i technologiczne sposoby ograniczania emisji i uciążliwości, których zastosowanie zapewni, że oddziaływanie planowanego przedsięwzięcia nie przekroczy standardów jakości środowiska poza granicami terenu, do którego posiada tytuł prawny inwestor. Ich propozycję uwzględniającą specyfikę

przedsięwzięć przedstawiono we wzorze 24. Jak wynika z jego analizy obowiązki nakładane przez inspekcję sanitarną będą nawiązywać do sentencji postanowienia opiniującego warunki realizacji przedsięwzięcia wydawanego przez ten organ w toku uzyskiwania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (por. także rozdział 2.1.4.3). Właściwy organ inspekcji sanitarnej w swej opinii może także odnieść się do potrzeby przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych, zapobiegania i ograniczania oddziaływań (w tym transgranicznych), prowadzenia monitoringu, utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania, czy analizy porealizacyjnej. Wszystkie zaproponowane w postanowieniu warunki powinny zostać odpowiednio wyjaśnione. Dodatkowo w uzasadnieniu powinna znaleźć się krótka analiza stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa). Na przygotowanie i wydanie podobnej opinii inspektor sanitarny będzie miał 30 dni od dnia otrzymania niezbędnych dokumentów. Do tego terminu nie wlicza się czasu zawieszenia postępowania, opóźnień spowodowanych z winy stron, albo z przyczyn niezależnych od organu (art. 90 ust. 6 *ustawy ooś*). Jednocześnie niewydanie opinii w tym terminie traktuje się jako brak zastrzeżeń. Podpisane stanowisko trafia do regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Przeprowadzenie konsultacji społecznych i uzyskanie stanowiska organu inspekcji sanitarnej (bądź upływanie terminu na wydanie tej opinii) pozwala regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska zakończyć ponowną ocenę oddziaływania na środowisko i dokonać uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. W świetle art. 90 ust. 1 *ustawy ooś* następuje ono w drodze postanowienia, którego przykład zamieszczono we wzorze 25. Tak jak w przypadku ustalania środowiskowych uwarunkowań, również i teraz uzgodnienie będzie wydawane na podstawie art. 106 Kpa. Analogicznie, stanowisko regionalnego dyrektora ochrony środowiska będzie musiało spełnić rygory określone w art. 124 § 1 i 2 Kpa. Tym samym, na wstępie przedmiotowego postanowienia, poza art. 106 Kpa, znajdzie się wspomniany już art. 90 ust. 1, 7 i 8 *ustawy ooś* oraz właściwy paragraf *rozporządzenia w sprawie podziału przedsięwzięć*. W sentencji regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien przytoczyć szczegółowe warunki realizacji przedsięwzięcia w zakresie ochrony środowiska, a dodatkowo przedstawić stanowisko dotyczące ewentualnego: przeciwdziałania skutkom awarii przemysłowych; ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko; przygotowania analizy porealizacyjnej; utworzenia obszaru ograniczonego użytkowania; zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania na środowisko, a także przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Warto podkreślić, że postulaty formułowane w osnowie powinny nawiązywać do rozwiązań proponowanych w dokumentacji sprawy, opinii inspekcji sanitarnej i zastrzeżeń zgłaszanych przez społeczeństwo a także wyników ewentualnie przeprowadzonej oceny w kontekście transgranicznym. Niektóre z nich będą stanowić uszczegółowienie zaleceń pochodzących z decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Jeszcze inne będą je modyfikować (o ile będzie to wynikało ze składanej na tym etapie dokumentacji). Przy czym ewentualne zmiany rozwiązań ustalonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach mogą dotyczyć jedynie wymagań z zakresu ochrony środowiska, które miały zostać uwzględnione w szczególności w projekcie budowlanym (a na obecnym etapie znaleziono lepsze rozwiązania). Należy podkreślić, że w pozostałych przypadkach (np. w przypadku lokalizacji, warunków wykorzystania terenu, itp.) organom biorącym udział w ponownej ocenie oddziaływania na środowisko nie wolno zalecać rozwiązań sprzecznych z tym, co zatwierdzają wcześniejsze rozstrzygnięcia. W uzasadnieniu takiego rozstrzygnięcia należy przeprowadzić analizę stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa) i podać powody nałożenia poszczególnych warunków. Niezależnie od tego, w świetle art. 91 ust. 2 *ustawy ooś* w tej części postanowienia muszą się znaleźć informacje o przeprowadzonych konsultacjach społecznych, a także zakresie i sposobach uwzględnienia zgłaszanych uwag i wniosków, informacji zawartych w raporcie, ustaleń zawartych w opinii inspekcji sanitarnej i wyników ewentualnej oceny transgranicznej. Na koniec trzeba też

powiedzieć, że uzgodnienie powinno zostać wydane w ciągu 45 dni od dnia otrzymania niezbędnych dokumentów. Jak zwykle do tego terminu nie wlicza się czasu zawieszenia postępowania, opóźnień spowodowanych z winy stron, albo z przyczyn niezależnych od organu. Dodatkowo, podobnie jak przy uzgodnieniu na etapie ustalania środowiskowych uwarunkowań, do postanowienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska nie stosuje się art. 106 § 3, 5 i 6 Kpa. Oznacza to, że organ na wydanie swojego stanowiska ma więcej czasu niż dwa tygodnie, a w razie opóźnienia nie musi informować o przyczynach zwłoki i ustalać nowego terminu, zaś strony nie mogą się zażalić w związku z niezłatwieniem sprawy w terminie. Warto wspomnieć, że strony nie będą mogły się też zażalić na samo postanowienie.

Jak zauważono wcześniej, wydanie przez regionalnego dyrektora ochrony środowiska postanowienia uzgadniającego kończy ponowną ocenę oddziaływania na środowisko. Samo rozstrzygnięcie nie stanowi jednak zezwolenia na realizację inwestycji. Do rozpoczęcia realizacji przedsięwzięcia niezbędne będzie pozwolenie na budowę (czy inne decyzje „budowlane”), zezwolenie na realizację inwestycji drogowej lub zezwolenie na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego. Omawiane tu przepisy *ustawy ooś* dość mocno ingerują w zasady wydawania tych decyzji określone odpowiednio w *Prawie budowlanym*, *ustawie o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* oraz w *ustawie o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego*. Wystarczy wspomnieć, że w przypadku uzgodnień i opinii wydawanych w trakcie oceny oddziaływania na środowisko lub oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 **nie stosuje się** ogólnego terminu 14 dni przewidzianego w *Prawie budowlanym* na zasięganie stanowisk, a także zasady milczącej zgody w przypadku braku stanowiska w tym terminie (art. 33 ust. 3 *Prawa budowlanego*, w zw. z art. 140 pkt 5 lit b *ustawy ooś*). O skali wpływu ochrony środowiska w dotychczasową praktykę wydawania pozwoleń budowlanych świadczy również wymóg sprawdzania przez organy administracji architektoniczno-budowlanej zgodności rozwiązań zawartych w projekcie budowlanym m.in. z wymaganiami ochrony środowiska określonymi w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 35 ust. 1 *Prawa budowlanego* w zw. z art. 140 pkt 7 lit a *ustawy ooś*). Co więcej pozwolenia na budowę powinny zostać przekazane organom odpowiedzialnym za ustalenie środowiskowych uwarunkowań (art. 38 ust. 1 *Prawa budowlanego*, w zw. z art. 140 pkt 8 lit a *ustawy ooś*). Ponadto wydający rozstrzygnięcia (pozwolenia budowlane lub decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub decyzję o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego) będą związani ustaleniami postanowienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska (art. 92 *ustawy ooś*). W praktyce oznacza to, że muszą oni uwzględniać określone tam (ale również w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) warunki realizacji przedsięwzięcia. Poza tym sam zakres „środowiskowych” obowiązków, które wolno nałożyć w pozwoleniach na budowę (por. wzór 26), czy zezwoleniach na realizację inwestycji drogowej bądź lotniska użytku publicznego daleko wykracza poza dotychczasowe zasady i praktykę. W świetle art. 93 ust. 2 i 3 *ustawy ooś* trzy ww. decyzje mogą nakazywać:

- przeciwdziałanie skutkom awarii przemysłowych – w odniesieniu do przedsięwzięć zaliczanych do zakładów stwarzających zagrożenia wystąpienia poważnych awarii przemysłowych (w rozumieniu przepisów *Poś*);
- ograniczanie transgranicznego oddziaływania na środowisko – w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których przeprowadzano transgraniczną ocenę oddziaływania na środowisko;
- przygotowanie analizy porealizacyjnej w określonym terminie i zakresie, której zadaniem będzie porównanie ustaleń zawartych w raporcie i przedmiotowych

decyzjach, dotyczących w szczególności przewidywanego charakteru i zakresu oddziaływań, a także działań zapobiegawczych, z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na środowisko i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia; jeśli autorzy analizy postawią wniosek o utworzeniu obszaru ograniczonego użytkowania, powinni oni załączyć poświadczoną przez właściwy organ, kopię mapy ewidencyjnej z zaznaczonym przebiegiem jego granic (art. 94 *ustawy ooś*).

- utworzenie obszaru ograniczonego użytkowania (jeżeli konieczność ta nie została stwierdzona w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) – w odniesieniu do oczyszczalni ścieków, składowiska odpadów komunalnych, kompostowni, trasy komunikacyjnej, lotniska, linii i stacji elektroenergetycznej oraz instalacji radiokomunikacyjnej, radionawigacyjnej, radiolokacyjnej, jeśli pomimo zastosowanych rozwiązań nie mogą być dotrzymane standardy jakości środowiska (art. 135 ust. 1 *Poś* w zw. z art. 93 ust. 2 pkt 3 *ustawy ooś*);
- zapobieganie, ograniczanie oraz monitorowanie oddziaływania na środowisko;
- wykonanie kompensacji przyrodniczej – jeśli z oceny oddziaływania na środowisko wynika taka potrzeba.

Jednocześnie zgodnie z art. 93 ust. 2 pkt 4 *ustawy ooś* w pozwoleniach na budowę lub zezwoleniach na realizację inwestycji drogowej lub w zezwoleniach na realizację inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego mogą być zatwierdzone projekty budowlane, w których zmodyfikowano zalecenia w zakresie ochrony środowiska, sformułowane wcześniej w decyzjach o środowiskowych uwarunkowaniach. Takie praktyki będą dozwolone, o ile dokonanie zmian wcześniej ustalonych wymagań, które miały zostać uwzględnione w projekcie budowlanym, zostanie uzasadnione w toku powtórnej oceny oddziaływania na środowisko (np. w projekcie budowlanym zaproponowano nowocześniejsze, efektywniejsze sposoby ograniczania emisji, niż te narzucone w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach). Jak już wcześniej podkreślano, w przypadku pozostałych ustaleń dotyczących choćby lokalizacji czy warunków wykorzystania terenu, staroście i wojewodzie nie wolno dokonywać żadnych zmian.

Omawiane tu przepisy ingerują także w uzasadnienia pozwoleń na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) i zezwoleń na realizację inwestycji drogowych oraz inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego. Poza standardowymi obowiązkami wynikającymi z art. 107 § 1 Kpa, ta część pozwoleń powinna zawierać informacje o sposobie wzięcia pod uwagę i uwzględnienia warunków realizacji przedsięwzięcia określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i postanowieniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska kończącym ponowną ocenę oddziaływania na środowisko (art. 95 ust. 1 i 2 *ustawy ooś*).

Podobnie jak w przypadku decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, również pozwolenia na budowę (czy inne decyzje „budowlane”), zezwolenia na realizację inwestycji drogowej oraz zezwolenia na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, w ramach których przeprowadzano ocenę oddziaływania na środowisko, muszą zostać upublicznione (wzór 13b). W tym celu starosta lub wojewoda podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i możliwości zapoznania się z dokumentacją sprawy. Do materiałów, o których trzeba wspomnieć w przedmiotowym obwieszczeniu należą w szczególności uzgodnienie regionalnego dyrektora ochrony środowiska kończące ocenę oraz opinia organu inspekcji sanitarnej (art. 95 ust. 3 *ustawy ooś*). Obowiązek informowania społeczeństwa dotyczy również rozstrzygnięć wydawanych dla przedsięwzięć mogących znacząco

oddziaływać na środowisko, nawet jeśli nie dokonano ponownej oceny oddziaływania na środowisko (art. 72 ust. 6 *ustawy o oś*).

Na koniec należy powiedzieć, że niezależnie od wymogów określonych w *Prawie budowlanym*, w *ustawie o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych* oraz w *ustawie o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie lotnisk użytku publicznego*, przepis art. 93 ust. 4 *ustawy o oś* nakazuje wydanie odmownego pozwolenia na budowę (czy innych decyzji „budowlanych”) lub zezwolenia na realizację inwestycji drogowej lub inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, jeśli planowane przedsięwzięcie może znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000. Jedynym w takim przypadku wyjątkiem będą przedsięwzięcia wynikające z nadrzędnego interesu publicznego, wobec których brakuje rozwiązań alternatywnych (mniej lub zupełnie nieszkodliwych dla tego obszaru Natura 2000). W takim przypadku starosta lub wojewoda może zezwolić na realizację takich przedsięwzięć, pod warunkiem wykonania kompensacji przyrodniczej (art. 34 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*). Natomiast w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie wpływać na siedliska i gatunki priorytetowe, pozwolenie na budowę lub zezwolenie na realizację inwestycji drogowej lub inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego może zostać wydane (przy udowodnieniu ww. braku wariantów i wykonaniu kompensacji) wyłącznie w celu: ochrony zdrowia i życia ludzi; zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego; uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego; wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego – w tym ostatnim przypadku po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej (art. 34 ust. 2 *ustawy o ochronie przyrody*).

2.2.2. Schematy ponownej oceny oddziaływania na środowisko

O ile w poprzednim rozdziale omówiono specyfikę każdego etapu ponownej oceny oddziaływania na środowisko, tu przedstawiono szczegółowe schematy, według których najczęściej będzie ona przeprowadzana. Zaproponowane poniżej scenariusze będą dotyczyć:

- wydawania pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć, dla których drugą ocenę narzuca decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach;
- wydawania pozwolenia na budowę, gdzie o przeprowadzenie ponownej oceny wystąpił wnioskodawca;
- wydawania pozwolenia na budowę, w ramach którego organ administracji architektoniczno-budowlanej nakłada obowiązek ponownej oceny.

2.2.2.1. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (obowiązek stwierdzony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach)

Przebieg postępowania zmierzającego do wydania pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których organ ustalający środowiskowe uwarunkowania stwierdził obowiązek ponownej oceny oddziaływania na środowisko przedstawia schemat nr 5 umieszczony poniżej. Zgodnie z nim, inwestor do wniosku o pozwolenie na budowę musi załączyć gotowy raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Następnie organ administracji architektoniczno-budowlanej (starosta lub wojewoda) zwraca się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o uzgodnienie.

Po otrzymaniu niezbędnych dokumentów (wniosku o pozwolenie na budowę, raportu i decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach) regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się do starosty (lub wojewody) o zapewnienie udziału społeczeństwa. Organ

administracji architektoniczno – budowlanej podaje do publicznej wiadomości stosowne informacje i zapewnia możliwość wszystkim zainteresowanym składania uwag i wniosków w terminie 21 dni. Poinformowanie opinii publicznej odbywa się w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie urzędu, przez obwieszczenia w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, za pośrednictwem BIPu i ewentualnie przez zamieszczenie ogłoszenia w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania. W razie sprzeciwów miejscowej ludności i jeśli przyspieszy to procedurę, organ ten może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa. Po zakończeniu konsultacji społecznych starosta (lub wojewoda) przekazuje jej rezultaty regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska.

Poza konsultacjami społecznymi, dokonanie ponownej oceny oddziaływania na środowisko wymaga zaopiniowania przez inspektora sanitarnego warunków realizacji przedsięwzięcia. W tym celu regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien przekazać mu otrzymaną od starosty (wojewody) dokumentację. Inspektor sanitarny wydaje swoją opinię w formie niepodlegającego zażaleniu postanowienia w trybie art. 123 Kpa w terminie 30 dni od momentu otrzymania stosownego wniosku.

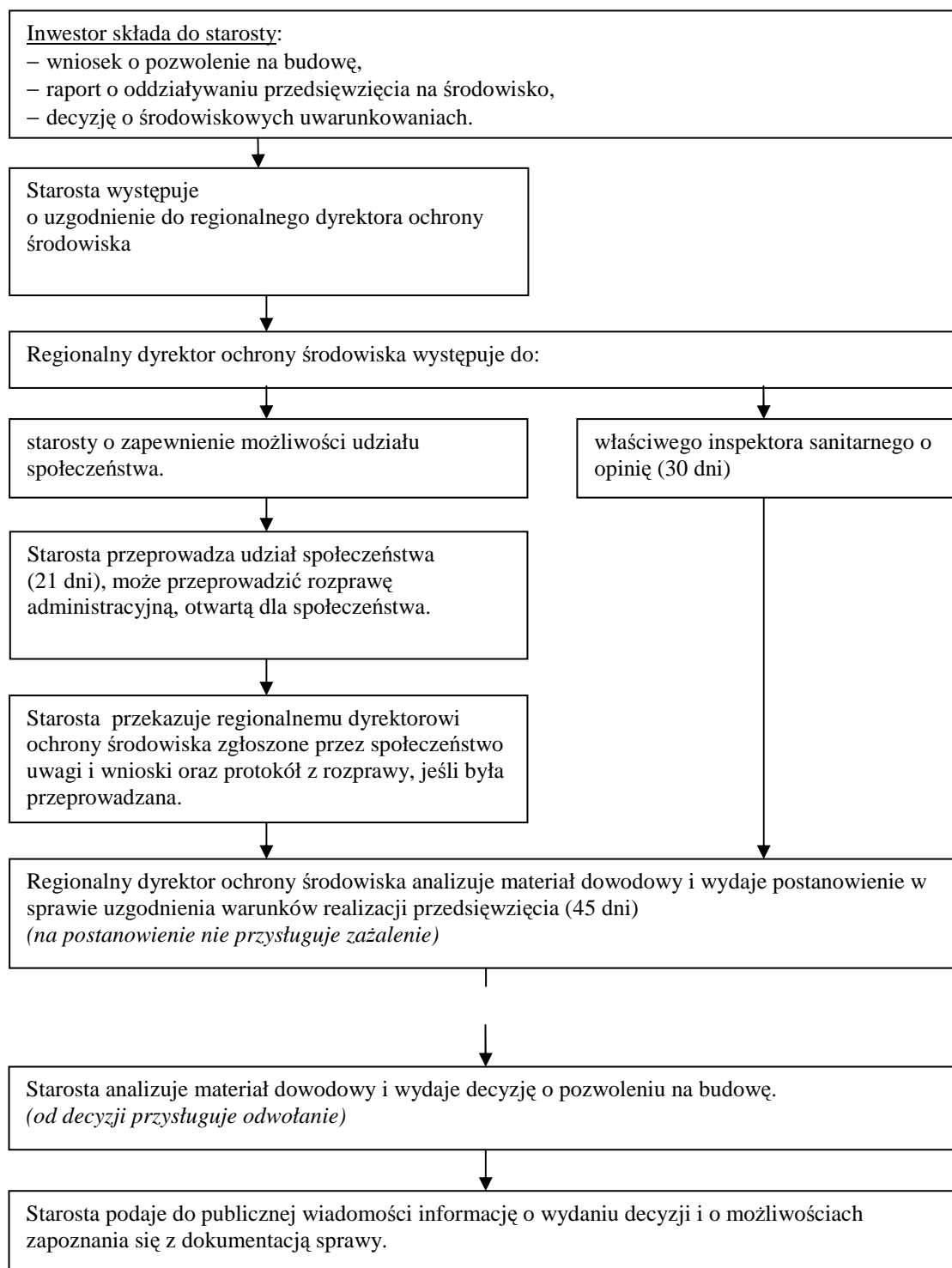
Przed wydaniem uzgodnienia regionalny dyrektor analizuje materiał dowodowy, otrzymaną opinię, rezultaty udziału społeczeństwa i ewentualne wyniki oceny transgranicznej. Swoje stanowisko wyraża on w terminie 45 dni, w drodze postanowienia na podstawie art. 106 Kpa, na które nie przysługuje zażalenie. W uzasadnieniu przedmiotowego rozstrzygnięcia powinny znaleźć się informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. W szczególności organ powinien tam odnieść się do sposobu i zakresu wykorzystania opinii społeczeństwa, ustaleń raportu o oddziaływaniu na środowisko, opinii inspektora sanitarnego i wyników ewentualnego postępowania transgranicznego.

Po otrzymaniu uzgodnienia i analizie zgromadzonych dowodów starosta (wojewoda) wydaje pozwolenie na budowę. W jego uzasadnieniu powinny znaleźć się m.in. informacje o sposobie uwzględnienia warunków realizacji przedsięwzięcia określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i uzgodnieniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Od przedmiotowego pozwolenia przysługuje stronom odwołanie (art. 127 § 1 Kpa).

Na koniec starosta (wojewoda) podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz opinią właściwego organu inspekcji sanitarnej.

Schemat nr 5

**PONOWNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W RAMACH POZWOLENIA NA BUDOWĘ
OBOWIĄZEK STWIERDZONY W DECYZJI O ŚRODOWISKOWYCH UWARUNKOWANIACH**

2.2.2.2. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (na wniosek inwestora)

Nieco inaczej będzie wyglądał przebieg postępowania zmierzającego do wydania pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, dla których o ponowną ocenę oddziaływania na środowisko wnosi sam inwestor. Został on pokazany w schemacie nr 6.

Inwestor, składając wniosek o pozwolenie na budowę może, a w przypadku stwierdzenia możliwości transgranicznego oddziaływania – musi, zwrócić się do starosty (wojewody) z prośbą o ustalenie zakresu raportu. Wnioskodawca pytając o zakres raportu, przedkłada kartę informacyjną przedsięwzięcia. Następnie organ administracji architektoniczno-budowlanej zwraca się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska i właściwego inspektora sanitarnego o opinię w tej sprawie (mają oni 14 dni na wydanie opinii). Procedura tzw. *scopingu* kończy się wydaniem stosownego postanowienia (po 30 dniach). Zarówno na opinie regionalnego dyrektora ochrony środowiska i inspektora sanitarnego, jak również postanowienie organu prowadzącego postępowanie nie przysługuje zażalenie. Po określeniu zakresu raportu organ zawiesza postępowanie w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie, do czasu przedłożenia gotowej dokumentacji.

Jeśli przedsiębiorca nie chce lub nie musi korzystać z możliwości określenia zakresu raportu, załącza go do wniosku o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach w zakresie określonym w art. 66 i 67 *ustawy o oś*. Dodatkowo do wniosku o pozwolenie na budowę musi być dołączona decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach.

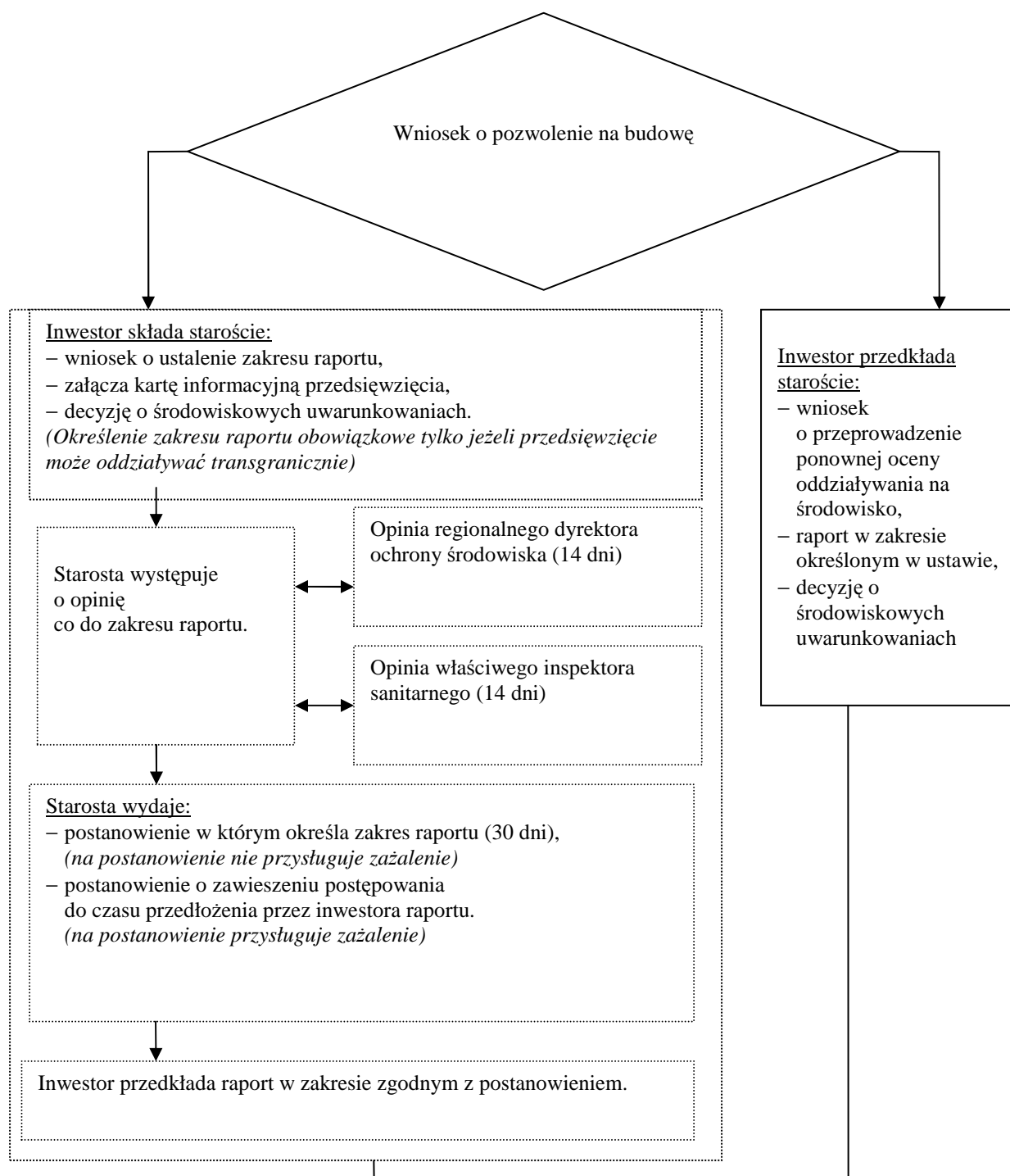
Dalej procedura będzie przebiegała tak jak w przypadku przedsięwzięć, dla których obowiązek ponownej oceny oddziaływania na środowisko został nałożony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. I tak organ administracji architektoniczno-budowlanej (starosta lub wojewoda) zwraca się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o uzgodnienie. Po otrzymaniu niezbędnych dokumentów regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się z kolei do starosty (wojewody) o zapewnienie udziału społeczeństwa, który po jego zakończeniu przekazuje zebrane uwagi wnioski organowi prowadzącemu ocenę. Ponadto, regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się do właściwego organu inspekcji sanitarnej o zaopiniowanie warunków realizacji przedsięwzięcia. Inspektor sanitarny wydaje swoją opinię w formie postanowienia w trybie 123 Kpa, na które nie przysługuje zażalenie, w terminie 30 dni od momentu otrzymania stosownego wniosku. Po analizie przedmiotowej opinii, komentarzy zgłoszonych przez społeczeństwo, a także dokumentacji sprawy i ewentualnych wyników oceny transgranicznej, regionalny dyrektor uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia w terminie 45 dni, w drodze postanowienia na podstawie art. 106 Kpa, na które również nie przysługuje zażalenie. W uzasadnieniu przedmiotowego rozstrzygnięcia powinny znaleźć się informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. W szczególności organ powinien odnieść się tam do sposobu i zakresu wykorzystania opinii społeczeństwa, ustaleń raportu o oddziaływaniu na środowisko, opinii inspektora sanitarnego i wyników ewentualnego postępowania transgranicznego.

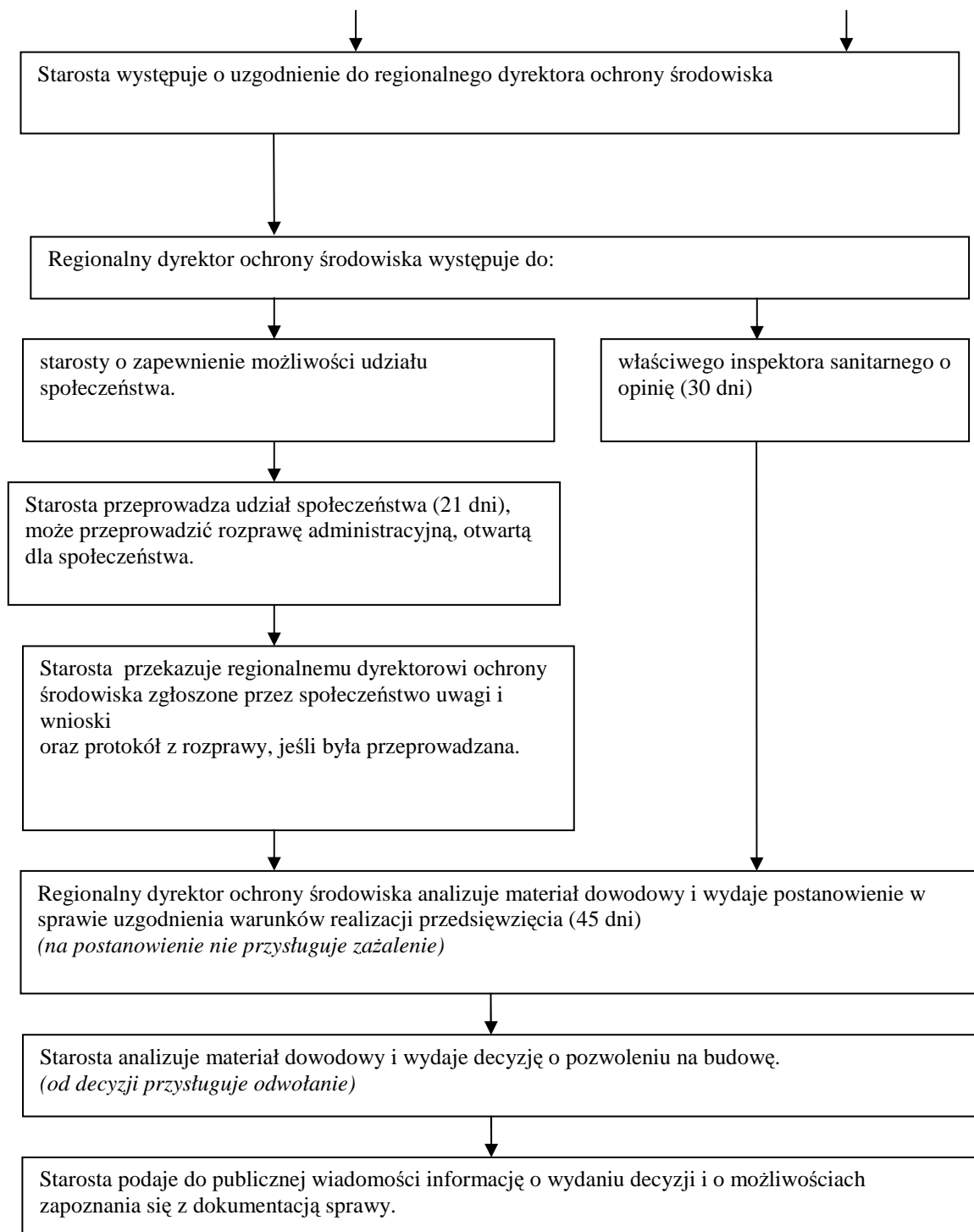
Wydanie tego rozstrzygnięcia umożliwia staroście wydanie pozwolenia na budowę. W uzasadnieniu do tej decyzji powinny znaleźć się m.in. informacje o sposobie uwzględnienia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Od przedmiotowego pozwolenia przysługuje stronom odwołanie (art. 127 § 1 Kpa). Na koniec starosta (wojewoda) podaje do publicznej wiadomości informację o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniem

regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz opinią właściwego organu inspekcji sanitarnej.

Schemat nr 6

PONOWNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO W RAMACH POZWOLENIA NA BUDOWĘ
NA WNIOSEK INWESTORA

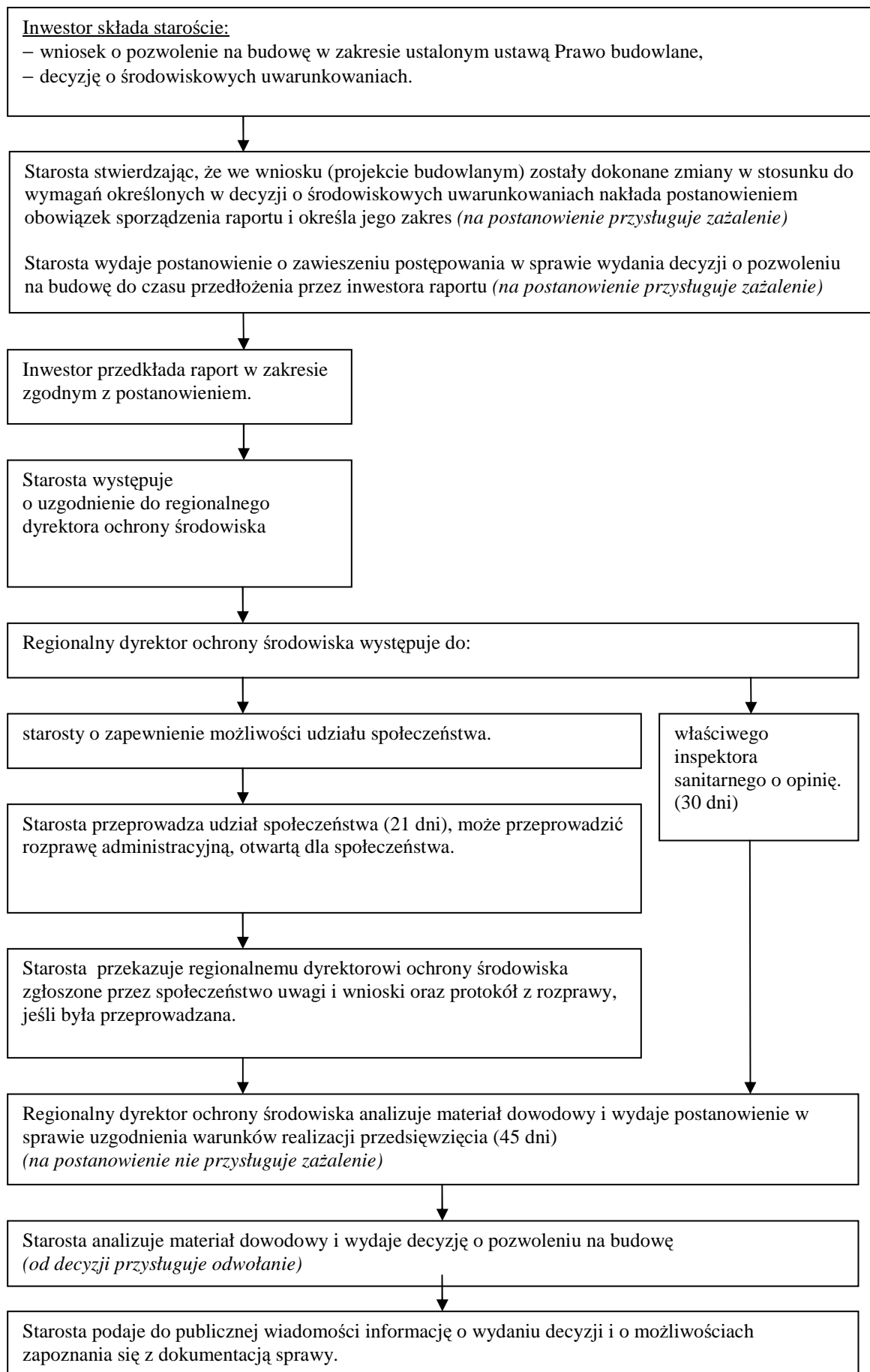
2.2.2.3. Ponowna ocena oddziaływania na środowisko w ramach pozwolenia na budowę (obowiązek stwierdzony przez organ architektoniczno-budowlany – starostę lub wojewodę)

Ponowna ocena oddziaływania na środowisko prowadzona w związku ze zmianą warunków realizacji przedsięwzięcia na etapie przygotowywania projektu budowlanego względem wymagań decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, narzucona przez starostę (lub wojewodę) przebiega według schematu nr 7.

Podobnie jak w poprzednich przypadkach warunkiem jej przeprowadzenia jest złożenie wniosku o pozwolenie na budowę. Do wniosku poza innymi załącznikami, musi być dołączona decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach zgody na realizację przedsięwzięcia. Jeśli organ administracji architektoniczno-budowlanej stwierdzi, że we wniosku o wydanie pozwolenia na budowę zostały dokonane zmiany w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, nakłada postanowieniem obowiązek sporządzenia raportu, określając jednocześnie jego zakres. Na postanowienie to przysługuje zażalenie. Organ jednocześnie zawiesza postępowanie w sprawie pozwolenia na budowę w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie – do czasu przedłożenia raportu.

Dalej procedura będzie przebiegała podobnie, jak w przypadku przedsięwzięć, dla których obowiązek ponownej oceny oddziaływania na środowisko został nałożony w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i przedsięwzięć, dla których z wnioskiem o ponowną ocenę wystąpił inwestor. Teraz również organ administracji architektoniczno-budowlanej zwraca się do regionalnego dyrektora ochrony środowiska o uzgodnienie. Po otrzymaniu niezbędnych dokumentów regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się także do starosty (wojewody) o zapewnienie udziału społeczeństwa, który po jego zakończeniu przekazuje zebrane uwagi wnioski organowi prowadzącemu ocenę. Ponadto, regionalny dyrektor ochrony środowiska składa wniosek do właściwego organu inspekcji sanitarnej o zaopiniowanie przedsięwzięcia. Inspektor sanitarny wydaje swoją opinię w formie postanowienia, na które nie będzie przysługiwało zażalenie (w trybie art. 123 Kpa). Będzie miał na to 30 dni od momentu otrzymania stosownego wniosku. Po analizie przedmiotowej opinii, komentarzy zgłoszonych przez społeczeństwo, a także dokumentacji sprawy i ewentualnie wyników oceny transgranicznej, regionalny dyrektor uzgadnia warunki realizacji przedsięwzięcia w terminie 45 dni, w drodze postanowienia na podstawie art. 106 Kpa, na które również nie przysługuje zażalenie. W uzasadnieniu przedmiotowego rozstrzygnięcia powinny znaleźć się informacje o przeprowadzonym postępowaniu wymagającym udziału społeczeństwa oraz o tym, w jaki sposób zostały wzięte pod uwagę i w jakim zakresie zostały uwzględnione uwagi i wnioski zgłoszone w związku z udziałem społeczeństwa. W szczególności organ powinien odnieść się tam do sposobu i zakresu wykorzystania opinii społeczeństwa, ustaleń raportu o oddziaływaniu na środowisko, opinii inspektora sanitarnego i wyników ewentualnego postępowania transgranicznego.

Wydanie tego rozstrzygnięcia umożliwia staroście (wojewodzie) wydanie pozwolenia na budowę. W uzasadnieniu do tej decyzji powinny znaleźć się informacje o sposobie wykorzystania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach i uzgodnienia regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Na przedmiotowe pozwolenie przysługuje stronom odwołanie (art. 127 § 1 Kpa). Na koniec starosta (wojewoda) podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanej decyzji i o możliwościach zapoznania się z dokumentacją sprawy, w tym z uzgodnieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz opinią właściwego organu inspekcji sanitarnej.

2.3. Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

Europejska Sieć Ekologiczną Natura 2000 tworzona jest na podstawie dwóch dyrektyw: Dyrektywy Rady 79/409/EWG z dnia 2 kwietnia 1979 r. w sprawie ochrony dzikich ptaków (Dyrektywa Ptasia) oraz Dyrektywy Rady 92/43/EWG z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk naturalnych dzikiej fauny i flory (Dyrektywa Siedliskowa). Przepisy obu aktów prawa wspólnotowego zostały przeniesione do *ustawy o ochronie przyrody*. Zgodnie z ww. ustawą, sieć Natura 2000, utworzona w celu ochrony i zachowania cennych przyrodniczo gatunków i siedlisk występujących na kontynencie europejskim, składa się z dwóch typów obszarów – obszarów specjalnej ochrony ptaków (tzw. obszary ptasie), wyznaczanych w celu ochrony gatunków ptaków i ich siedlisk oraz obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty/specjalnych obszarów ochrony siedlisk (tzw. obszary siedliskowe)²³, gdzie ochronie podlegają siedliska przyrodnicze i/lub gatunki roślin i zwierząt będących przedmiotem zainteresowania Wspólnoty.

W świetle art. 33 ust. 1 *ustawy o ochronie przyrody*, zabronione są wszelkie działania mogące, osobno lub w połączeniu z innymi działaniami, znacząco negatywnie oddziaływać na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności: pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000, wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000 oraz pogorszyć integralność obszaru lub jego powiązania z innymi obszarami. Przepis art. 33 ust. 2 przedmiotowej ustawy rozciąga opisane powyżej zakazy na proponowane obszary siedliskowe.

Przywołane powyżej przepisy, choć brzmią dosyć radykalnie nie oznaczają przecież – wbrew obiegowej opinii – całkowitej blokady inwestycji na obszarach Natura 2000 bądź w ich bliskim otoczeniu. Zgodnie bowiem z art. 33 ust. 3 *ustawy o ochronie przyrody*, planowane przedsięwzięcia, które mogą znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000, a które nie są bezpośrednio związane z jego ochroną lub nie wynikają z tej ochrony, wymagają przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 na zasadach określonych w *ustawie ooś*. Dopiero jej wyniki wykażą, czy przedsięwzięcie będzie mogło zostać zrealizowane.

Rozważania o ocenie oddziaływania na obszar Natura 2000 trzeba zacząć od definicji znaczącego negatywnego oddziaływania na obszar Natura 2000. Umiejętność identyfikacji takiego wpływu wydaje się kluczowa z punktu widzenia rozwoju inwestycji w Polsce, zwłaszcza na obszarach cennych przyrodniczo lub w ich sąsiedztwie. W myśl art. 3 ust. 1 pkt 17 *ustawy ooś* oddziaływanie na obszar Natura 2000 to nic innego jak oddziaływanie na cele ochrony obszaru Natura 2000, w tym w szczególności działania mogące:

- pogorszyć stan siedlisk przyrodniczych lub siedlisk gatunków roślin i zwierząt, dla których ochrony utworzono obszar Natura 2000;
- wpłynąć negatywnie na gatunki, dla których ochrony wyznaczono obszar Natura 2000;

²³ W przypadku obszarów siedliskowych, w pierwszej kolejności wysyłana jest do Komisji Europejskiej propozycja takich obszarów (proponowane obszary mające znaczenie dla Wspólnoty), następnie obszary te są zatwierdzane przez KE w drodze decyzji, uzyskując tym samym status obszarów mających znaczenie dla Wspólnoty. Dopiero po zatwierdzeniu, każde z państw członkowskich ma obowiązek wyznaczenia tych obszarów, w Polsce po wyznaczeniu w drodze rozporządzenia, obszary te stają się specjalnymi obszarami ochrony siedlisk.

- pogorszyć **integralność** obszaru Natura 2000 lub **jego powiązania z innymi obszarami**.

Wprawdzie procedura oceny oddziaływania na środowisko prowadzona dla działalności potencjalnie szkodliwych dla chronionej fauny i flory nie jest w polskich przepisach nowym rozwiązaniem, niemniej niektóre z wprowadzonych *ustawą ooś* propozycji zasługują na miano rewolucyjnych. Z pewnością dużą nowością jest oddzielenie oceny oddziaływania na środowisko od oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 w przypadku tych przedsięwzięć, które nie należą do I lub II grupy przedsięwzięć. Podczas, gdy zgodnie z obowiązującymi do niedawna przepisami *Poś*, ryzyko negatywnego wpływu inwestycji (nie wymienionych w rozporządzeniu w sprawie podziału przedsięwzięć) na przedmiotowe obszary oceniano w ramach postępowań w sprawie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, obecnie podobne działania nie będą wymagały wydania ww. decyzji. Zamiast tego, przed wydaniem „decyzji wymaganej przed rozpoczęciem przedsięwzięcia” będzie dokonywana ocena oddziaływania na obszar Natura 2000. Trzeba tu podkreślić, że pojęcie „decyzje wymagane przed rozpoczęciem przedsięwzięcia” jest tyle pojemne, ile nieprecyzyjne. Wprawdzie art. 96 ust. 2 *ustawy ooś* wymienia konkretne rozstrzygnięcia, których wydanie może wymagać prowadzenia przedmiotowej procedury, jednak nie jest to lista zamknięta. Oznacza to, że każda decyzja administracyjna zezwalająca na realizację przedsięwzięcia mogącego znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (a które nie należy do I lub II grupy przedsięwzięć) będzie poprzedzona postępowaniem, którego zasady wyłożono poniżej.

2.3.1. Elementy oceny oddziaływania na obszar Natura 2000

Procedura oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 zaczyna się podobnie do powtórnej oceny oddziaływania na środowisko, prowadzonej w związku ze stwierdzeniem przez organ administracji architektoniczno-budowlanej, że we wniosku o pozwolenie na budowę (lub zezwolenie na realizację inwestycji drogowej) dokonano zmian w stosunku do wymagań określonych w decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Również i w tym przypadku, odpowiedzialność za rozpoznanie potrzeby oceny i skierowania sprawy na właściwe tory bierze, nie regionalny dyrektor ochrony środowiska właściwy do dokonania oceny, ale organ administracji wydający decyzję końcową, zezwalającą na realizację działalności. W świetle art. 96 ust. 1 *ustawy ooś* ten ostatni jest obowiązany do **každorazowego rozważenia**, przed podjęciem ostatecznego rozstrzygnięcia dla przedsięwzięcia²⁴ innego niż wymienione w *rozporządzeniu w sprawie podziału przedsięwzięć*, czy może ono **potencjalnie** znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000²⁵ (wskazane byłoby każdorazowe przedstawianie odpowiedniej informacji na ten temat w uzasadnieniu wydanej decyzji). Do decyzji, których dotyczy obowiązek rozważenia przez właściwy do ich wydania organ, czy planowana działalność może szkodzić obszarowi Natura 2000, należą w szczególności:

- **decyzje inwestycyjne** wymienione w art. 72 ust. 1 *ustawy ooś* (np. decyzja o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu, pozwolenie na budowę, pozwolenie wodnoprawne na wykonanie urządzeń wodnych, itp.);

²⁴ Chodzi o przedsięwzięcia nie związane bezpośrednio z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikające z tej ochrony.

²⁵ W przypadku przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w razie ryzyka ich negatywnego wpływu na przedmiotowe obszary, ocena takiego oddziaływania będzie integralnym elementem oceny oddziaływania na środowisko

- pozostałe, nie wymienione w art. 72 ustawy o oś **koncesje geologiczne** wydawane na podstawie *Prawa geologicznego i górniczego*, a zatem koncesje wydawane dla przedsięwzięć innych, niż te wymienione w rozporządzeniu o podziale przedsięwzięć;
- pozostałe, nie wymienione w art. 72 ustawy o oś **pozwolenia wodnoprawne** wydawane na podstawie *Prawa wodnego*, a zatem pozwolenia na: szczególne korzystanie z wód; regulację wód oraz zmianę ukształtowania terenu na gruntach przylegających do wód, mającą wpływ na warunki przepływu wody; rolnicze wykorzystanie ścieków, w zakresie nieobjętym zwykłym korzystaniem z wód; długotrwałe obniżenie poziomu zwierciadła wody podziemnej; piętrowanie wody podziemnej; gromadzenie ścieków oraz odpadów w obrębie obszarów górniczych utworzonych dla wód leczniczych; odwodnienie obiektów lub wykopów budowlanych oraz zakładów górniczych; wprowadzanie do wód powierzchniowych substancji hamujących rozwój glonów, jak również – w uzasadnionych przypadkach – gromadzenie ścieków, a także innych materiałów; prowadzenie odzysku lub unieszkodliwiania odpadów; wznoszenie obiektów budowlanych oraz wykonywanie innych robót; wydobywanie kamienia, żwiru, piasku, innych materiałów oraz ich składowanie.
- **zezwoenie na usunięcie drzew lub krzewów** wydawane na podstawie ustawy o ochronie przyrody;
- **pozwolenia na wznoszenie i wykorzystywanie sztucznych wysp, konstrukcji i urządzeń w polskich obszarach morskich**, wydawanych na podstawie ustawy o obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej (art. 96 ust 2 ustawy o oś).

Jak zauważono w poprzednim rozdziale, zaprezentowana powyżej lista nie jest zamknięta. Może się więc zdarzyć, że rozważania o ewentualnym negatywnym wpływie na obszar Natura 2000 będzie musiał prowadzić organ administracji właściwy do wydania pozwolenia, którego nie wymieniono na ww. liście. Wprawdzie wydaje się, że omawiane przepisy zabezpieczają większość wypadków, w których przedsięwzięcie może negatywnie oddziaływać na gatunki i siedliska chronione w ramach sieci Natura 2000 i zapewniają dla nich możliwość przeprowadzenia stosownej procedury. Niemniej dla porządku należy wspomnieć o kilku innych decyzjach, przed wydaniem których również należy przeanalizować ryzyko negatywnych skutków planowanych działań dla przedmiotowych ostoi, a mianowicie o: **decyzji starosty w zakresie usuwania złomów i wywrotów**, wydawanej na podstawie ustawy o lasach; **decyzji zatwierdzającej plan ruchu zakładu górniczego**, wydawanej na podstawie *Prawa geologicznego i górniczego*; **decyzji zatwierdzającej projekt prac geologicznych**, wydawanej na podstawie *Prawa geologicznego i górniczego*; **decyzji w sprawie rekultywacji i zagospodarowania**, wydawanej na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych czy **decyzji w sprawie zgody na przeznaczenie gruntów rolnych i leśnych na cele nierolnicze i nieleśne**, wydawanej na podstawie ustawy o ochronie gruntów rolnych i leśnych, itp.

Niestety w świetle ustaleń art. 96 ust. 1 ustawy o oś nie da się ustalić ani zakresu wniosku o wydanie decyzji, przed którą przeprowadza się ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000, ani organu, do którego będzie on składany. Większość przedmiotowych procedur będzie przeprowadzana przed wydaniem decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu lub przed pozwoleniem na budowę. Przykładowo, w tym drugim przypadku, użyteczny może być wzór 27. Do wniosku o wydanie decyzji nie dołącza się żadnych załączników wymaganych przepisami ustawy o oś. Będą one potrzebne dopiero, gdy organ odpowiedzialny

za wydanie decyzji stwierdzi, że planowana działalność **może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000**. Wówczas wydaje on postanowienie (wzór 28) na podstawie 123 Kpa, w związku z art. 96 ust. 3 *ustawy ooś*, w którym nakłada obowiązek przedłożenia właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska następujących dokumentów:

- wniosku o wydanie przedmiotowej decyzji;
- karty informacyjnej przedsięwzięcia;
- poświadczonej przez właściwy organ kopii mapy ewidencyjnej obejmującej przewidywany teren, na którym będzie realizowane przedsięwzięcie, wraz z obszarem jego oddziaływania, a w przypadku przedsięwzięć wymagających koncesji geologicznych i decyzji określającej szczegółowe warunki wydobywania kopaliny - mapy sytuacyjno – wysokościowej w odpowiedniej skali;
- wypisu i wyrysu z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub informacji o jego braku (uwaga – *ustawa ooś* określa wyjątki od tego obowiązku).

Podobnie do wcześniej omawianych postanowień, również i to musi spełniać wymogi art. 124 § 1 Kpa, a jego uzasadnienie powinno zawierać analizę stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa), w tym przywołanie przesłanek świadczących o możliwości potencjalnego znaczącego oddziaływania na obszar Natura 2000. Na postanowienie nie przysługuje stronom zażalenie.

Należy jednocześnie pamiętać, że zgodnie z art. 35 ust. 6a *ustawy Prawo budowlane*, jeśli w ramach postępowania w sprawie wydania pozwolenia na budowę przeprowadzana jest ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, nie stosuje się przepisów dotyczących kar za niewydanie decyzji w terminie 65 dni.

Po otrzymaniu wymienionych powyżej dokumentów regionalny dyrektor ochrony środowiska podejmuje decyzję o dalszym przebiegu postępowania administracyjnego. Kieruje się on przy tym uwarunkowaniami służącymi do przesądzenia o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, wymienionymi w art. 63 ust. 1 *ustawy ooś* (por. rozdział 2.1.2). Różnica polega na tym, że tutaj analiza planowanej działalności pod kątem tych przesłanek nie będzie odnosić się do wszystkich elementów środowiska, a jedynie do potencjalnych szkód dla obszaru Natura 2000. Przy przesądzaniu o możliwości negatywnego wpływu na przedmiotowe obszary regionalny dyrektor ochrony środowiska bierze pod uwagę możliwość kumulowania się oddziaływań planowanej działalności z innymi inwestycjami (art. 97 ust. 1 *ustawy ooś*).

W razie potwierdzenia podejrzeń organu właściwego do wydania decyzji, regionalny dyrektor ochrony środowiska nakłada, w drodze postanowienia, na które przysługuje zażalenie, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 (wzór 29). Wydane w tej sprawie rozstrzygnięcie musi odpowiadać rygorom art. 124 § 1 Kpa. W jego podstawie prawnej, poza art. 106 Kpa, powinien się znaleźć art. 97 ust. 1, 2, 3, 6, 7 i 8 *ustawy ooś*. Obok wymogu przeprowadzenia oceny, ośnowa nakaze inwestorowi przygotowanie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i przekazanie go w dwóch egzemplarzach i w wersji elektronicznej. Jednocześnie, w tej części postanowienia regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien określić zakres raportu zgodnie z art. 68 *ustawy ooś* (por. rozdział 2.1.3). Tym samym, ograniczając jego zawartość, może on odstąpić od opisu wariantu zerowego, załączników graficznych, analizy konfliktów społecznych i propozycji monitoringu. Jednocześnie regionalny dyrektor może wskazać rodzaje wariantów, oddziaływań, a także elementy środowiska wymagające szczegółowej

analizy oraz zaproponować zakres i metody badań. W uzasadnieniu zawierającym omówienie prawnego i faktycznego aspektu sprawy (art. 124 § 2 Kpa) musi się znaleźć analiza planowanej działalności w kontekście uwarunkowań wymienionych w art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*. Postanowienie o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 wydaje się w terminie 14 dni. Warto podkreślić, że w razie przekroczenia tego czasu, regionalny dyrektor ochrony środowiska powinien poinformować o przyczynach zwłoki i ustalić nowy termin. Należy podkreślić, że w tym przypadku strony mają prawo się zażalić w związku z niezakończaniem sprawy w terminie.

Takie restrykcje nie będą miały miejsca w przypadku postanowień wydawanych w związku ze stwierdzeniem braku znaczącego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i w związku tym ze stwierdzeniem braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (wzór 30). Nie będzie na nie przysługiwało zażalenie. Ponadto, pomimo że w uzasadnieniu do postanowienia o braku potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, nie ma obowiązku odwoływania się do uwarunkowań wymienionych w art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*, tym niemniej organ, wyjaśniając motywy swojego rozstrzygnięcia, powinien się do nich odnieść. Dodatkowo, zarówno podstawa prawna (art. 106 Kpa), jak i pozostałe wymogi formalne (art. 124 Kpa), w tym czternastodniowy termin wydania, będą takie same, jak przy poprzednim rozstrzygnięciu.

Analogicznie do wspomnianego już przypadku ponownej oceny oddziaływania na środowisko, ocena oddziaływania na obszar Natura 2000 rozpoczyna się wraz ze złożeniem kompletnego raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000. Przy czym teraz dokument ten powinien zostać złożony do regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ponieważ postępowanie o wydanie decyzji zostało już wszczęte, w razie stwierdzenia braków w dokumentacji nie może on wezwać wnioskodawcy do ich usunięcia w trybie art. 64 Kpa. Zamiast niego, w razie potrzeby znajdzie tutaj zastosowanie art. 50 § 1 Kpa i wzór 4. Niestety stwierdzenie, czy raport o oddziaływaniu na obszar Natura 2000 spełnia wymogi formalne może nie być łatwe. Omawiane tutaj regulacje dość ogólnie odnoszą się do tego dokumentu i jego zawartości. Wprawdzie zgodnie z art. 97 ust. 4 *ustawy ooś* zakres raportu powinien być ograniczony do określenia oddziaływania przedsięwzięcia na przedmiotowy obszar Natura 2000, jednak brakuje jednoznacznego określenia, jakie elementy powinny się znaleźć w takim raporcie (choćby poprzez nawiązanie do art. 66 *ustawy ooś*). Jediną wskazówką może być odesłanie do art. 68 *ustawy ooś* przy ustalaniu zawartości raportu o oddziaływaniu na obszar Natura 2000. Jeśli bowiem przy określaniu zakresu tego opracowania można odstąpić od tych samych elementów, co przy raportach o oddziaływaniu na środowisko, należy uznać, że forma obu dokumentów (w tym ich zakres) powinna być zbliżona. Przy czym, raport o oddziaływaniu na obszar Natura 2000 z pewnością nie powinien obejmować analizy każdego negatywnego skutku (np. uszczerbku zdrowia, pogorszenia walorów krajobrazowych, zagrożenia dla zabytków, itp.), a jedynie koncentrować się na celach ochrony danego obszaru Natura 2000.

Po otrzymaniu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się do organu wydającego decyzję o zapewnienie udziału społeczeństwa. Do swojego wniosku dołącza on raport. Podobnie jak przy ponownej ocenie oddziaływania na środowisko, do konsultacji społecznych organizowanych na tym etapie procesu inwestycyjnego stosuje się odpowiednio zasady obowiązujące w tym zakresie na etapie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach, omówione w rozdziale 2.1.4.2 (art. 98 ust. 4 *ustawy ooś*). Oznacza to, że organ właściwy do wydania decyzji powiadamia opinię publiczną m.in. o ocenie oddziaływania na obszar Natura 2000, możliwości zapoznania się z dokumentacją i zgłaszania zastrzeżeń (wzór 13a). Może on też, w porozumieniu z

regionalnym dyrektorem ochrony środowiska, zorganizować rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa. Po zakończonych konsultacjach społecznych organ przekazuje regionalnemu dyrektorowi wszystkie uwagi i wnioski oraz ewentualnie protokół z rozprawy administracyjnej. Podobnie, jak przy ponownej ocenie oddziaływania na środowisko, organ przeprowadzający udział społeczeństwa (odpowiedzialny za wydanie decyzji) nie musi wyrabiać sobie stanowiska odnośnie zgłoszonych opinii. Za rozpatrzenie uwag i wniosków, a także przygotowanie informacji dotyczących konsultacji społecznych odpowiada regionalny dyrektor ochrony środowiska (art. 98 ust. 6 i art. 99 ust. 2 pkt 1 *ustawy ooś*).

Pełna analiza zastrzeżeń opinii publicznej powinna bowiem zostać przeprowadzona przed uzgodnieniem warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000, kończącego przedmiotową procedurę. Zgodnie z art. 98 ust. 1 *ustawy ooś* następuje ono w drodze postanowienia, którego przykład zamieszczono we wzorze 31. Warto podkreślić, że uzgodnienie może być wydane tylko w dwóch przypadkach:

- po stwierdzeniu braku znaczącego negatywnego wpływu planowanego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000;
- po stwierdzeniu możliwości znaczącego negatywnego wpływu planowanego przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, ale tylko dla przedsięwzięć wynikających z nadrzędnego interesu publicznego, wobec których brakuje rozwiązań alternatywnych (mniej lub wcale nieszkodliwych dla obszaru Natura 2000), pod warunkiem wykonania kompensacji przyrodniczej; w przypadku przedsięwzięć mogących znacząco negatywnie wpływać na siedliska i gatunki priorytetowe, uzgodnienie może zostać wydane (wobec braku ww. rozwiązań alternatywnych i zapewnieniu kompensacji przyrodniczej) wyłącznie w celu: ochrony zdrowia i życia ludzi; zapewnienia bezpieczeństwa powszechnego; uzyskania korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego; wynikającym z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego – w tym przypadku po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej (art. 34 ust. 1 i 2 *ustawy o ochronie przyrody*).

W pozostałych przypadkach regionalny dyrektor ochrony środowiska ma obowiązek odmówić uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia (art. 98 ust. 3 *ustawy ooś*).

Jak wszystkie uzgodnienia wydawane na potrzeby decyzji administracyjnej, również i to będzie wydawane na podstawie art. 106 Kpa. Tym samym stanowisko regionalnego dyrektora ochrony środowiska będzie musiało spełnić rygory określone w art. 124 § 1 i 2 Kpa. I tak na początku postanowienia będzie miejsce na przywołanie – poza art. 106 Kpa – przepisów art. 98 ust. 1, 2 lub 3²⁶, 7 i 8, a także art. 99 *ustawy ooś*. W osnowie regionalny dyrektor ochrony środowiska przedstawia warunki realizacji przedsięwzięcia; przygotowania analizy porealizacyjnej (tylko w przypadku przedsięwzięć wymagających pozwoleń na budowę); zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko; przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej. Wprawdzie przepisy *ustawy ooś* dają podstawy do nałożenia tu jeszcze obowiązków w zakresie ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko, jednak ocena transgraniczna może być przeprowadzana jedynie dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko - z I lub II grupy (art. 104 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś*). Tym samym w tym przypadku regionalny dyrektor ochrony środowiska nie powinien formułować takich zaleceń.

²⁶ W zależności od tego, czy regionalny dyrektor ochrony środowiska uzgodni warunki planowanego przedsięwzięcia, czy nie.

Uzasadnienie postanowienia uzgadniającego powinno obejmować analizę stanu prawnego i faktycznego (art. 124 § 2 Kpa) i wyjaśnienie powodów nałożenia poszczególnych warunków. Dodatkowo, zgodnie z art. 99 ust. 2 *ustawy ooś* muszą się tam znaleźć informacje o sposobie i zakresie wykorzystania raportu o oddziaływaniu na obszar Natura 2000, a także o przeprowadzonym udziale społeczeństwa, zgłoszonych uwagach i wnioskach oraz zakresie i sposobie ich uwzględnienia. Uzgodnienie powinno zostać wydane w ciągu 45 dni od dnia otrzymania raportu. Tak jak przy innych postanowieniach uzgadniających, do tego terminu nie wlicza się czasu zawieszenia postępowania, opóźnień spowodowanych z winy stron, albo z przyczyn niezależnych od organu. Dodatkowo, przy uzgadnianiu warunków realizacji przedsięwzięcia w zakresie oddziaływania na obszar Natura 2000 nie ma zastosowania art. 106 § 3, 5 i 6 Kpa, co m.in. oznacza, że stronom postępowania nie przysługuje zażalenie na to postanowienie.

Po zakończeniu oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 i dokonania uzgodnienia, nie będzie przeszkód, aby podjąć postępowanie w sprawie wydania decyzji, której przykład ilustruje wzór 32. Warto podkreślić, że organ prowadzący procedurę w sprawie jej wydania, jest związany postanowieniem regionalnego dyrektora ochrony środowiska (art. 100 *ustawy ooś*). Tym samym musi on uwzględnić określone tam warunki realizacji przedsięwzięcia, w tym między innymi dotyczące zapobiegania, ograniczania oraz monitorowania oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko i wreszcie przeprowadzenia kompensacji przyrodniczej (art. 101 ust. 1–3 *ustawy ooś*), oraz może nałożyć obowiązek przedstawienia analizy porealizacyjnej – tylko dla przedsięwzięć ubiegających się o pozwolenia na budowę (wraz z propozycją jej zakresu i terminu przedstawienia)²⁷. Ponadto w uzasadnieniu decyzji muszą znaleźć się informacje o sposobie uwzględnienia warunków realizacji przedsięwzięcia określonych w postanowieniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska, kończącym ocenę oddziaływania na obszar Natura 2000 (art. 103 ust. 2 *ustawy ooś*).

Zgodnie z art. 38 *ustawy ooś* decyzje wydane po przeprowadzeniu oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 (a zatem i po udziale społeczeństwa) podlegają upublicznieniu (wzór 13b). Oznacza to, że właściwy organ podaje do publicznej wiadomości informacje o wydanym rozstrzygnięciu i możliwości zapoznania się z jego treścią. Należy jednocześnie podkreślić, że obowiązek informowania społeczeństwa nie dotyczy decyzji wydawanych w przypadkach, w których odstąpiono od oceny oddziaływania na obszar Natura 2000.

Jeżeli regionalny dyrektor ochrony środowiska odmówi uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia, wydaje się decyzję odmowną (art. 100 *ustawy ooś*).

2.3.2. Schematy wydawania pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000

Przebieg postępowania przykładowo w sprawie pozwolenia na budowę dla przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (a nie będących przedsięwzięciami mogącymi znacząco oddziaływać na środowisko z I lub z II grupy) przedstawia schemat 6 umieszczony poniżej. Zaczyna się ono od momentu, kiedy inwestor składa wniosek w zakresie wymaganym *Prawem budowlanym*. Następnie organ administracji budowlanej, analizując przedłożone dokumenty, stwierdza, że planowany obiekt może potencjalnie znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000. Nakłada on wówczas, w drodze postanowienia,

²⁷ Zadaniem analizy porealizacyjnej będzie porównanie ustaleń zawartych w raporcie i pozwoleniu na budowę, dotyczących w szczególności charakteru i zakresu oddziaływań na obszar Natura 2000, a także działań zapobiegawczych, z rzeczywistym oddziaływaniem przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 i działaniami podjętymi dla jego ograniczenia (art. 102 *ustawy ooś*).

na które nie przysługuje zażalenie, obowiązek przedłożenia odpowiedniej dokumentacji, w tym karty informacyjnej przedsięwzięcia, właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska. Razem z kartą inwestor przekazuje: wniosek o wydanie pozwolenia na budowę, kopię mapy ewidencyjnej lub mapę sytuacyjno-wysokościową, a także wyrys i wypis z miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego lub informację i jego braku (uwaga – *ustawa o oś* określa wyjątki od tego obowiązku).

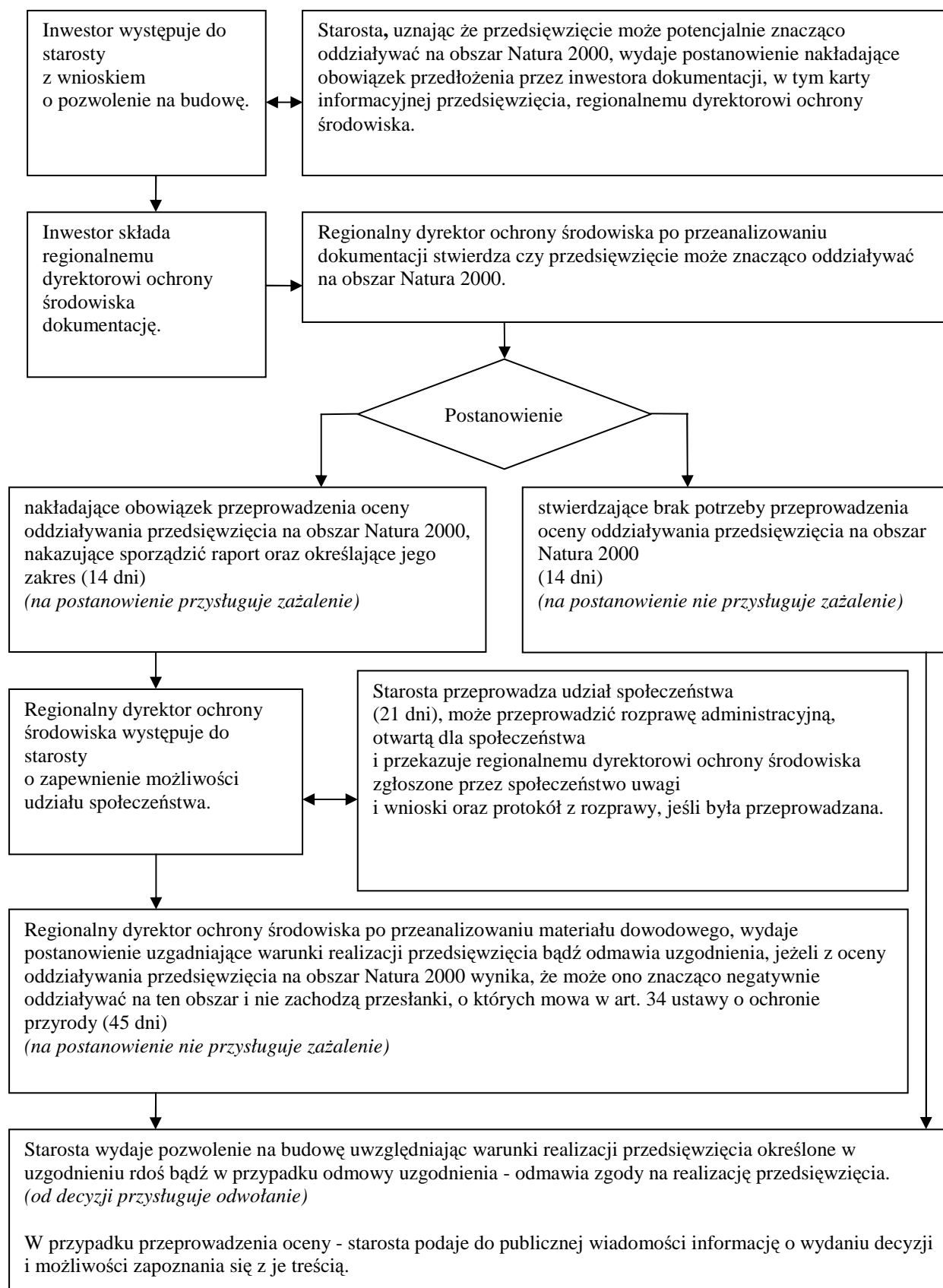
Po otrzymaniu i analizie ww. dokumentacji, regionalny dyrektor ochrony środowiska stwierdza, czy przedsięwzięcie może znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000. W razie potwierdzenia podejrzeń organu administracji budowlanej i zidentyfikowania ryzyka negatywnych skutków dla obszaru Natura 2000, regionalny dyrektor nakłada postanowieniem, na które przysługuje zażalenie, obowiązek przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000, nakazuje sporządzić raport oraz określa jego zakres. W razie stwierdzenia braku możliwości znaczącego oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 stwierdza on, również w drodze postanowienia (na które tym razem nie służy zażalenie), brak potrzeby przeprowadzania przedmiotowej procedury. Na wydanie obu postanowień właściwy organ ma 14 dni. W tym ostatnim przypadku organ administracji architektoniczno-budowlanej wydaje pozwolenie na budowę. Pozwolenia wydane bez oceny oddziaływania na obszar Natura 2000 nie podaje się do publicznej wiadomości.

W przypadku nałożenia obowiązku przeprowadzenia przedmiotowej procedury regionalny dyrektor ochrony środowiska zwraca się do organu administracji architektoniczno – budowlanej o zapewnienie udziału społeczeństwa. Organ administracji architektoniczno – budowlanej podaje do publicznej wiadomości stosowne informacje i zapewnia wszystkim zainteresowanym możliwość składania uwag i wniosków w terminie 21 dni. Poinformowanie opinii publicznej odbywa się w sposób zwyczajowo przyjęty w siedzibie urzędu, przez obwieszczenie w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscu planowanego przedsięwzięcia, za pośrednictwem BIPu, niekiedy przez zamieszczenie ogłoszenia w prasie lub w sposób zwyczajowo przyjęty w miejscowości lub w miejscowościach właściwych ze względu na przedmiot postępowania. Organ ten może przeprowadzić rozprawę administracyjną otwartą dla społeczeństwa. Po zakończeniu konsultacji społecznych organ administracji architektoniczno-budowlanej przekazuje jej rezultaty regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska.

Ten z kolei analizuje dokumentację sprawy, jak również uwagi i wnioski społeczeństwa i, jeśli działalność nie będzie znacząco negatywnie oddziaływać na obszar Natura 2000, wydaje uzgodnienie warunków realizacji inwestycji. W przypadku możliwości wystąpienia takiego ryzyka, uzgodnienie może zostać wydane, o ile przedsięwzięcie wynika z nadrzędnego interesu publicznego, nie ma rozwiązań alternatywnych - mniej lub wcale nieszkodliwych dla obszaru Natura 2000, a inwestor wykona kompensację przyrodniczą. Jeśli jednak przedsięwzięcie może wpłynąć znacząco negatywnie na gatunki lub siedliska priorytetowe, regionalny dyrektor może wyrazić na nie zgodę (przy udowodnieniu ww. braku wariantów i wykonaniu kompensacji przyrodniczej) tylko z uwagi na: ochronę zdrowia i życia ludzi, zapewnienie bezpieczeństwa powszechnego, uzyskanie korzystnych następstw o pierwszorzędym znaczeniu dla środowiska przyrodniczego lub jeśli przedsięwzięcie to wynika z koniecznych wymogów nadrzędnego interesu publicznego – w tym przypadku po uzyskaniu opinii Komisji Europejskiej. W innych przypadkach regionalny dyrektor odmówi uzgodnienia warunków realizacji przedsięwzięcia. Regionalny dyrektor ochrony środowiska uzgadniając, bądź odmawiając uzgodnienia, powinien wyrazić swoje stanowisko w terminie 45 dni, w drodze postanowienia, na które nie będzie przysługiwało zażalenie, wydawanego na podstawie art. 106 Kpa.

Po otrzymaniu uzgodnienia i analizie zgromadzonych dowodów organ architektoniczno-budowlany wydaje pozwolenie na budowę, o czym informuje społeczeństwo (tylko jeśli była przeprowadzona ocena). W jego uzasadnieniu powinny znaleźć się informacje o sposobie uwzględnienia warunków realizacji przedsięwzięcia określonych w uzgodnieniu regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Od przedmiotowej decyzji przysługuje stronom odwołanie (art. 127 § 1 Kpa).

WYDAWANIE POZWOLENIA NA BUDOWĘ DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZNACZĄCO ODDZIAŁYWAĆ NA OBSZAR NATURA 2000

Rozdział 3. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko uregulowane jest w Dziale VI (art. 104 – 120) *ustawy ooś*. Obowiązki Polski w tym zakresie wynikają także ze sporządzonej w Espoo w dniu 25 lutego 1991 r. *Konwencji EKG ONZ o Ocenach Oddziaływania na Środowisko w Kontekście Transgranicznym* (Dz. U. z 1999 r., Nr 96, poz. 1110), zwanej dalej *Konwencją z Espoo*, oraz z zawartych na jej podstawie umów bilateralnych (obecnie – jedynie z Niemcami i Litwą).

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się w ramach oceny oddziaływania na środowisko, jeżeli tylko dany projekt może transgranicznie oddziaływać na środowisko. Organem wiodącym jest tu – oprócz organu prowadzącego ocenę oddziaływania na środowisko – Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, przy czym ten ostatni pełni tu rolę koordynującą.

Generalny Dyrektor jest odpowiedzialny za bezpośrednie kontakty z organem państwa narażonego - właściwym na terytorium tego państwa do prowadzenia postępowania w sprawie oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym. Organy te wskazane są w ww. umowach bilateralnych. W przypadku braku stosownych umów domniemywa się, iż są to organy szczebla centralnego właściwe w sprawach ochrony środowiska w danym kraju (ministrowie środowiska, szefowie agencji ochrony środowiska itp.).

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko prowadzi się zarówno w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko, jak i w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

3.1. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach strategicznej oceny oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Polski, na skutek realizacji projektów następujących dokumentów, określonych w art. 46 i 47 *ustawy ooś* (art. 104 ust. 1 pkt 2 *ustawy ooś*):

- 1) koncepcji przestrzennego zagospodarowania kraju, studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy, planów zagospodarowania przestrzennego oraz strategii rozwoju regionalnego;
- 2) polityk, strategii, planów lub programów w dziedzinie przemysłu, energetyki, transportu, telekomunikacji, gospodarki wodnej, gospodarki odpadami, leśnictwa, rolnictwa, rybołówstwa, turystyki i wykorzystywania terenu, opracowywanych lub przyjmowanych przez organy administracji oraz wyznaczających ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko;
- 3) innych niż wymienione w pkt 1 i 2 ww. polityk, strategii, planów i programów, jeżeli ich realizacja może spowodować znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000 jeżeli nie są one bezpośrednio związane z ochroną obszaru Natura 2000 lub nie wynikają z tej ochrony;
- 4) dokumentów innych niż wymienione w pkt 1-3, jeżeli wyznaczają one ramy dla późniejszej realizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko i realizacja ich postanowień może spowodować znaczące oddziaływanie na środowisko – i jeżeli z tego powodu stwierdzono konieczność poddania danego projektu dokumentu ocenie oddziaływania na środowisko.

Procedura transgraniczna dla projektów planów i programów przeprowadzana jest także w przypadku, gdy zażąda tego inne państwo członkowskie UE narażone na takie oddziaływanie (art. 104 ust. 2 *ustawy oos*).

Jeżeli organ opracowujący projekt danego dokumentu i prowadzący strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko stwierdzi, że realizacja projektu tego dokumentu może transgranicznie oddziaływać na środowisko, powinien on niezwłocznie powiadomić Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o możliwości wystąpienia transgranicznych skutków realizacji tego dokumentu. Wraz z powiadomieniem organ jest obowiązany do przesłania projektu dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (art. 113 ust. 1 *ustawy oos*).

Po otrzymaniu powyższych materiałów, Generalny Dyrektor jest z kolei obowiązany do dokonania analogicznego powiadomienia państwa narażonego na znaczące oddziaływanie na środowisko na swoim terytorium, zapytując jednocześnie, czy dane państwo jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i wyznaczając termin na odpowiedź. Wraz z powiadomieniem Generalny Dyrektor przekazuje otrzymany od organu projekt dokumentu wraz z prognozą oddziaływania na środowisko (art. 113 ust. 3 i 4 *ustawy oos*). Dodatkowo, projekt dokumentu oraz prognoza oddziaływania na środowisko powinny być przetłumaczone na język państwa narażonego na oddziaływanie, ale tylko w części, która pozwoli temu państwu na ocenę skali możliwego oddziaływania (art. 113 ust. 2 *ustawy oos*). Za tłumaczenie odpowiedzialny jest organ prowadzący strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko właściwy do opracowania projektu dokumentu oraz prognozy oddziaływania na środowisko.

Jeżeli państwo narażone powiadomi, że jest zainteresowane uczestnictwem w przedmiotowym postępowaniu, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska obowiązany jest do uzgodnienia, w porozumieniu z organem opracowującym projekt danego dokumentu i przeprowadzającym ocenę strategiczną, z tym państwem terminów poszczególnych etapów postępowania. Terminy te powinny być tak ustalone, aby właściwe organy oraz społeczeństwo państwa narażonego miały zapewnioną pełną możliwość udziału w postępowaniu dotyczącym transgranicznego oddziaływania na środowisko (art. 114 *ustawy oos*). Wyniki tego postępowania (z udziałem społeczeństwa i właściwych organów), którego przeprowadzenie leży wyłącznie w gestii państwa narażonego, przekazywane są następnie przez to państwo właściwym organom polskim.

Kluczowym etapem postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, na którym zapadają decyzje co do ostatecznego kształtu dokumentu poddawanego procedurze oceny, są konsultacje transgraniczne. Przedmiotem konsultacji są środki eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Do przeprowadzenia konsultacji transgranicznych zasadniczo obowiązany jest organ prowadzący strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko dla danego dokumentu. Konsultacje te mają być prowadzone za pośrednictwem Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska, który pełni tu organu koordynującego i odpowiedzialnego za bezpośrednie kontakty w uczestniczącym w postępowaniu właściwym organem państwa narażonego. Generalny Dyrektor może przejąć prowadzenie konsultacji jedynie w sprawach szczególnie istotnych bądź skomplikowanych, nie wyłączając udziału w nich organu prowadzącego ocenę strategiczną (art. 115 *ustawy oos*).

Wyniki postępowania transgranicznego, w tym wyniki konsultacji transgranicznych, muszą być rozpatrzone przed przyjęciem danego dokumentu. Ustawa wyraźnie stanowi, iż przyjęcie poddawanego procedurze oceny dokumentu nie może nastąpić przed zakończeniem

postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (art. 116 *ustawy ooś*).

Po zakończeniu oceny oddziaływania na środowisko i przyjęciu dokumentu poddawanemu tej ocenie, organ właściwy do opracowania danego dokumentu przekazuje Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska przyjęty dokument wraz z podsumowaniem zawierającym informacje określone w art. 55 ust. 3 *ustawy ooś*. Przyjęty dokument wraz z ww. podsumowaniem jest następnie przesyłany przez Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska właściwemu organowi państwa narażonego, który brał udział w postępowaniu dotyczącym transgranicznego oddziaływania na środowisko (art. 117 *ustawy ooś*).

Ustawa ooś ustanawia także procedurę w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko nie tylko dla dokumentów opracowywanych na terytorium Polski, ale także dla tych planów i programów, które są opracowywane poza granicami kraju, jeżeli na skutek realizacji ich postanowień może wystąpić znaczące oddziaływanie na środowisko na terytorium Polski.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska pełni rolę tu koordynującą i jest odpowiedzialny z bezpośrednie kontakty z właściwymi organami państwa pochodzenia.

W razie możliwości wystąpienia znaczącego oddziaływania na terytorium Polski skutków realizacji planu lub programu opracowywanego poza granicami kraju, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska otrzymuje stosowne dokumenty zawierające informacje o projekcie takiego dokumentu. Dla państw członkowskich UE, prawo wspólnotowe wymaga przekazania wraz z powiadomieniem projektu planu lub programu oraz prognozy oddziaływania na środowisko.

Po otrzymaniu tychże dokumentów Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska niezwłocznie przekazuje je regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania (art. 118 pkt 2 *ustawy ooś*).

Regionalny dyrektor ochrony środowiska po pierwsze obowiązany jest do stwierdzenia zasadności przystąpienia do postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Jeżeli uzna je za zasadne, to następnym jego zadaniem jest zorganizowanie konsultacji społecznych dotyczących otrzymanych dokumentów, zgodnie z przepisami działu III rozdziału 3 *ustawy ooś* (art. 119 ust. 1 *ustawy ooś*). Jest on więc obowiązany do wyłożenia otrzymanych dokumentów do publicznego wglądu na okres co najmniej 21 dni i poinformowania opinii publicznej o możliwości składania w tym czasie uwag i wniosków. W zakresie, w jakim to jest niezbędne do analizy takiego oddziaływania, wyłożone do wglądu dokumenty powinny być przetłumaczone na język polski. Ustawa nie wskazuje, kto powinien tłumaczyć otrzymane dokumenty na język polski, niemniej jednak, jeśli nie dokona tego państwo pochodzenia - obowiązek ten spoczywa na Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska lub na regionalnym dyrektorze ochrony środowiska. Wskazane jest, aby szczegółowe rozwiązania w tym zakresie zostały w przyszłości uregulowane w umowach bilateralnych.

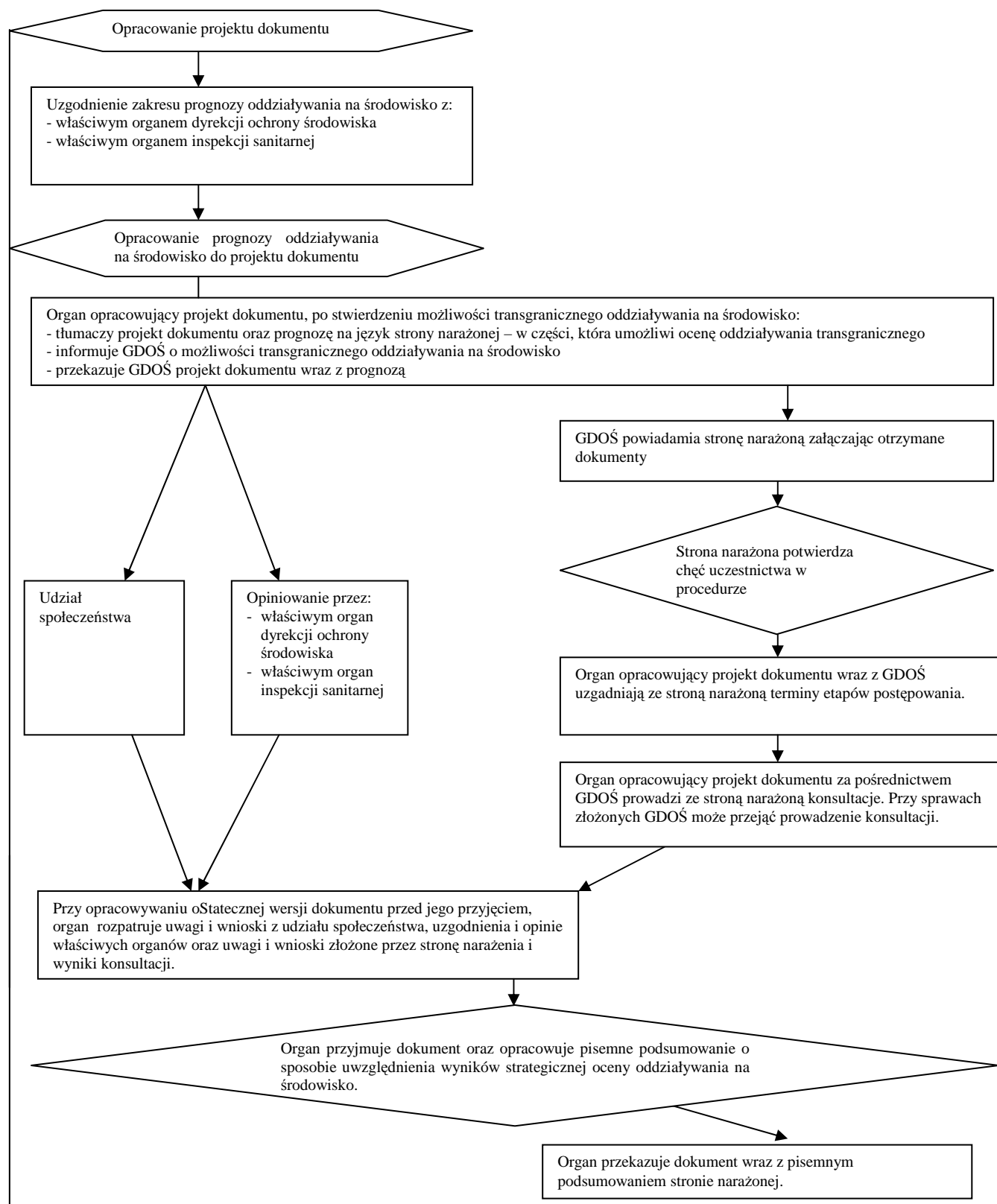
Po zebraniu uwag i wniosków regionalny dyrektor ochrony środowiska obowiązany jest do opracowania projektu stanowiska dotyczącego danego dokumentu i przekazania go Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Ostateczne stanowisko w tej sprawie Generalny Dyrektor przekazuje właściwemu organowi państwa pochodzenia (art. 119 ust. 2 i 3 *ustawy ooś*).

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po otrzymaniu od państwa pochodzenia przyjętego już dokumentu, który został poddany postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, powiadamia o tym regionalnego dyrektora ochrony

środowiska. Ten ostatni jest z kolei obowiązany do podania do publicznej wiadomości informacji o przyjęciu danego dokumentu i o możliwości zapoznania się z jego treścią (art. 120 *ustawy oos*).

Procedurę strategicznej oceny oddziaływania na środowisko w kontekście transgranicznym przedstawia schemat nr 9.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA
POLSKI JAKO STRONY POCHODZENIA W RAMACH STRATEGICZNEJ OCENY ODDZIAŁYWANIA
NA ŚRODOWISKO

3.2. Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w ramach oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się w razie stwierdzenia możliwości znaczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko, pochodzącego z terytorium Polski, na skutek realizacji planowanych przedsięwzięć objętych (art. 104 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś*):

- 1) decyzją o środowiskowych uwarunkowaniach;
- 2) decyzją o pozwoleniu na budowę lub decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub decyzją o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego – jeżeli w ramach postępowania w sprawie wydania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie była przeprowadzona ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko.

Należy tu podkreślić, iż taka konstrukcja przepisów *ustawy ooś* wyłącza możliwość poddania procedurze w kontekście transgranicznym przedsięwzięć z tzw. III grupy, czyli tych nie należących do kategorii mogących znacząco oddziaływać na środowisko, ale wymagających przeprowadzenia oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000 ze względu na możliwość znaczącego oddziaływania na ten obszar (patrz uwagi w rozdziale 2.3.1).

Dodatkowo należy zauważyć, że niezależnie od tego, czy dany organ prowadzący ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko stwierdził możliwość transgranicznego oddziaływania, czy też nie, postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko musi być przeprowadzone również wtedy, gdy zażąda tego inne państwo członkowskie UE (art. 104 ust. 2 *ustawy ooś*).

Dla ułatwienia w dalszej części niniejszego opracowania decyzja o środowiskowych uwarunkowaniach, decyzja o pozwoleniu na budowę, decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej oraz decyzja o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego- określane będą zbiorczym terminem „decyzja”.

Postępowanie transgraniczne stanowi element oceny oddziaływania na środowisko planowanego przedsięwzięcia i musi być zakończone przed wydaniem decyzji. Przesądzenia o tym, czy dana działalność może mieć negatywny wpływ poza granicami Polski, dokonuje organ administracji wydający daną decyzję. Rozpoznanie możliwego transgranicznego oddziaływania planowanego przedsięwzięcia powinno odbyć się jak najszybciej.

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko wszczynane jest w drodze postanowienia organu przeprowadzającego ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Na postanowienie to przysługuje zażalenie (art. 108 ust. 1 pkt 1 i ust. 3 *ustawy ooś*). Przedmiotowy przepis stanowi o organie wydającym decyzję, prowadzącym ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. W przypadku oceny oddziaływania na środowisko prowadzonej na etapie wydawania pozwolenia na budowę lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej lub decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego, będą to dwa różne organy. W takim przypadku, przez organ, o którym mowa w art. 108 ust. 1 *ustawy ooś* należy zawsze rozumieć organ prowadzący ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko – a więc regionalnego dyrektora ochrony środowiska.

Jednakże, nawet jeżeli zachodzą określone w art. 104 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś* przesłanki przeprowadzenia postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, w przypadku przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych, organ prowadzący

postępowanie może postanowić o wyłączeniu procedury w kontekście transgranicznym, jeżeli jej przeprowadzenie mogłoby mieć niekorzystny wpływ na cele obronności i bezpieczeństwa państwa (art. 79 ust. 2 *ustawy ooś*).

Dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko rozpoznanie oddziaływania transgranicznego powinno nastąpić na etapie analizy karty informacyjnej przedsięwzięcia przedkładanej wraz z zapytaniem o zakres raportu. W przypadku, gdy dla danego przedsięwzięcia zachodzi podejrzenie wystąpienia takiego oddziaływania, inwestor obowiązany jest do wniesienia zapytania o zakres raportu o oddziaływaniu na środowisko w trybie art. 69 *ustawy ooś*, wraz ze złożeniem wniosku o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, zakres raportu jest zawsze określany w sytuacji, gdy prowadzący postępowanie organ przesądził o konieczności przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i sporządzeniu raportu.

Przesądzenie o konieczności przeprowadzenia procedury transgranicznej tuż po otrzymaniu karty informacyjnej przedsięwzięcia pozwala na włączenie państwa narażonego w etap ustalania zakresu raportu. Zgodnie z przepisem art. 111 ust. 1 *ustawy ooś* uwagi i wnioski złożone przez państwo uczestniczące w przedmiotowym postępowaniu rozpatruje się przy wydawaniu postanowienia w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i o zakresie raportu (wydawanego na podstawie art. 63 ust. 1 *ustawy ooś*) oraz postanowienia o zakresie raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (wydawanego na podstawie art. 69 ust. 3 *ustawy ooś*).

We wspomnianym powyżej postanowieniu o przeprowadzeniu postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko (wydawanych na podstawie art. 108 ust. 1 pkt 1 *ustawy ooś*), organ prowadzący ocenę oddziaływania na środowisko określa zakres dokumentacji niezbędnej do przeprowadzenia postępowania w kontekście transgranicznym i nakłada na inwestora obowiązek przetłumaczenia tej dokumentacji na język państwa narażonego. Przez dokumentację niezbędną do przeprowadzenia postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko należy rozumieć: kartę informacyjną przedsięwzięcia, wniosek o wydanie decyzji, postanowienie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i o zakresie raportu o oddziaływaniu na środowisko (jeżeli zostało ono dla danego przedsięwzięcia wydane) wraz z opiniami niezbędnymi do wydania takiego postanowienia, oraz tę część raportu o oddziaływaniu na środowisko, która umożliwi państwu, na terytorium którego może oddziaływać planowane przedsięwzięcie, ocenę możliwego znaczącego oddziaływania na środowisko (art. 108 ust. 4 *ustawy ooś*).

Po wszczęciu postępowania dotyczącego oddziaływania na środowisko, organ przeprowadzający ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko obowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o możliwości wystąpienia transgranicznego oddziaływania i przesłania mu karty informacyjnej przedsięwzięcia. Generalnemu Dyrektorowi powinien być też przekazany wniosek o wydanie decyzji, postanowienie w sprawie obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i o zakresie raportu o oddziaływaniu na środowisko (jeżeli zostało ono dla danego przedsięwzięcia wydane) wraz z opiniami niezbędnymi do wydania takiego postanowienia, oraz cały raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (art. 108 ust. 1 pkt 2 i 3 *ustawy ooś*). Nie w każdym przypadku będzie możliwe przekazanie pełnego kompletu dokumentów – organ prowadzący ocenę powinien sukcesywnie przysyłać Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska wszystkie wymagane dokumenty.

Wszystkie otrzymane dokumenty Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska powinien następnie przekazać właściwemu organowi państwa narażonego na transgraniczne oddziaływanie. Jednakże najpierw Generalny Dyrektor obowiązany jest do niezwłocznego powiadomienia tego państwa o możliwym znaczącym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko, zapytując jednocześnie, czy dane państwo jest zainteresowane uczestnictwem w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko i wyznaczając termin na odpowiedź. Wraz z powiadomieniem Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przekazuje kartę informacyjną przedsięwzięcia oraz informacje o decyzji, która ma być dla tego przedsięwzięcia wydana, i o organie właściwym do jej wydania (art. 109 ust. 1 i 2 *ustawy ooś*).

Po wyrażeniu przez państwo narażone chęci uczestnictwa w postępowaniu w sprawie oceny oddziaływania na środowisko, Generalny Dyrektor obowiązany jest do uzgodnienia z tym państwem terminów poszczególnych etapów postępowania. Uzgodnienie to odbywa się w porozumieniu z organem przeprowadzającym ocenę oddziaływania na środowisko, a poszczególne terminy powinny być tak ustalone, aby właściwe organy oraz społeczeństwo państwa narażonego miały zapewnioną pełną możliwość udziału w postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania (art. 109 ust. 3 pkt 1 *ustawy ooś*).

Na kolejnym etapie procedury, państwu narażonemu sukcesywnie przesyłane będą dodatkowe dokumenty: wniosek o wydanie decyzji, postanowienie o obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i o zakresie raportu, jeżeli zostało wydane, wraz z opiniami właściwych organów niezbędnymi do wydania tego postanowienia oraz raport o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko (art. 109 ust. 3 pkt 2 *ustawy ooś*).

Kolejnym etapem procedury są konsultacje transgraniczne, dotyczące środków eliminowania lub ograniczania transgranicznego oddziaływania na środowisko.

Generalnie, konsultacje przeprowadza organ odpowiedzialny za ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko. Jednakże z uwagi na wagę i złożoność sprawy Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska może przejąć prowadzenie konsultacji (art. 110 *ustawy ooś*). Zgodnie z *Konwencją z Espoo* konsultacje powinny się rozpocząć niezwłocznie po sporządzeniu dokumentacji oceny oddziaływania na środowisko, a więc zaraz po wszczęciu postępowania. Bardziej racjonalne wydaje się jednak rozpoczęcie konsultacji dopiero po otrzymaniu od właściwych organów państwa narażonego uwag i zastrzeżeń co do planowanego przedsięwzięcia, złożonych na podstawie przekazanych wcześniej dokumentów (przede wszystkim raportu o oddziaływaniu na środowisko).

Zgodnie z art. 111 ust. 2 *ustawy ooś*, uwagi i wnioski dotyczące raportu, złożone przez państwo uczestniczące w postępowaniu oraz wyniki konsultacji powinny być rozpatrzone przy wydawaniu decyzji.

Decyzja w sprawie danego przedsięwzięcia może być wydana dopiero po zakończeniu postępowania dotyczącego transgranicznego oddziaływania na środowisko (art. 111 ust. 3 *ustawy ooś*). Wydana decyzja powinna być niezwłocznie przesłana przez organ właściwym organom wszystkich państw uczestniczących w przedmiotowym postępowaniu (art. 112 *ustawy ooś*).

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko powinno być przeprowadzane również w przypadku uchylecia, zmiany oraz stwierdzenia nieważności decyzji.

Poszczególne etapy postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć, z rozróżnieniem na przedsięwzięcia zawsze znacząco

oddziaływać na środowisko oraz przedsięwzięcia mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko ilustrują odpowiednio schematy nr 10 i 11.

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko przeprowadza się także, gdy podejmowane poza granicami Polski przedsięwzięcie może oddziaływać na środowisko na jej terytorium. W tym przypadku organem uczestniczącym w procedurze jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska oraz regionalny dyrektor ochrony środowiska właściwy ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania. Także i tutaj Generalny Dyrektor pełni rolę koordynującą i jest odpowiedzialny z bezpośrednie kontakty z właściwymi organami państwa pochodzenia.

W razie wystąpienia możliwego znaczącego oddziaływania na terytorium Polski przedsięwzięcia realizowanego poza granicami kraju, odpowiednie dokumenty zawierające informacje o takim przedsięwzięciu przesyłane są przez państwo pochodzenia do Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska. Zakres przekazywanych informacji powinno określać prawo krajowe państwa pochodzenia.

Dokumenty te powinny być następnie niezwłocznie przekazane (po przekładzie na język polski, jeżeli nie zostały one wcześniej przetłumaczone przez państwo pochodzenia) regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska właściwemu ze względu na obszar możliwego transgranicznego oddziaływania (art. 118 pkt 1 *ustawy ooś*).

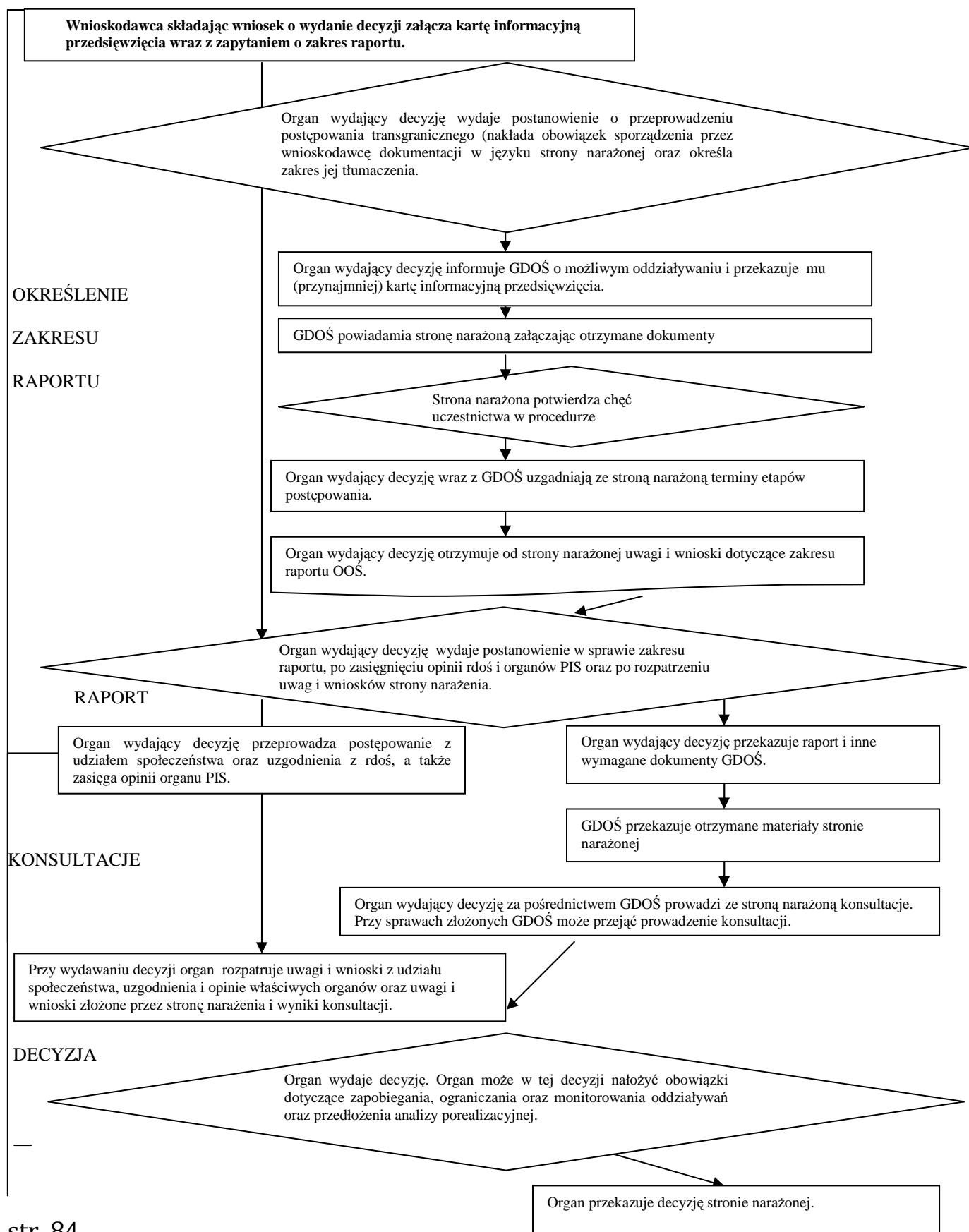
Regionalny dyrektor ochrony środowiska, po pierwsze obowiązany jest do stwierdzenia zasadności przystąpienia do postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko. Jeżeli uzna za zasadne przystąpienie do tej procedury, to jest on obowiązany przeprowadzić procedurę udziału społeczeństwa (zgodnie z przepisami działu III rozdziału 2 *ustawy ooś*, art. 119 ust. 1 *ustawy ooś*) i zebrać opinie zainteresowanych jednostek administracji (np. samorządu terytorialnego, WIOŚ, Urzędu Morskiego). Otrzymane dokumenty wykładane są na 21 dni do wglądu w języku polskim w zakresie, w jakim to jest niezbędne do analizy oddziaływania na środowisko.

Po zebraniu uwag i wniosków odnośnie danego przedsięwzięcia, regionalny dyrektor ochrony środowiska jest obowiązany do opracowania projektu stanowiska dotyczącego tego przedsięwzięcia i przekazania go Generalnemu Dyrektorowi Ochrony Środowiska. Ostateczne stanowisko w tej sprawie przekazuje właściwemu organowi państwa pochodzenia Generalny Dyrektor (art. 119 ust. 2 i 3 *ustawy ooś*).

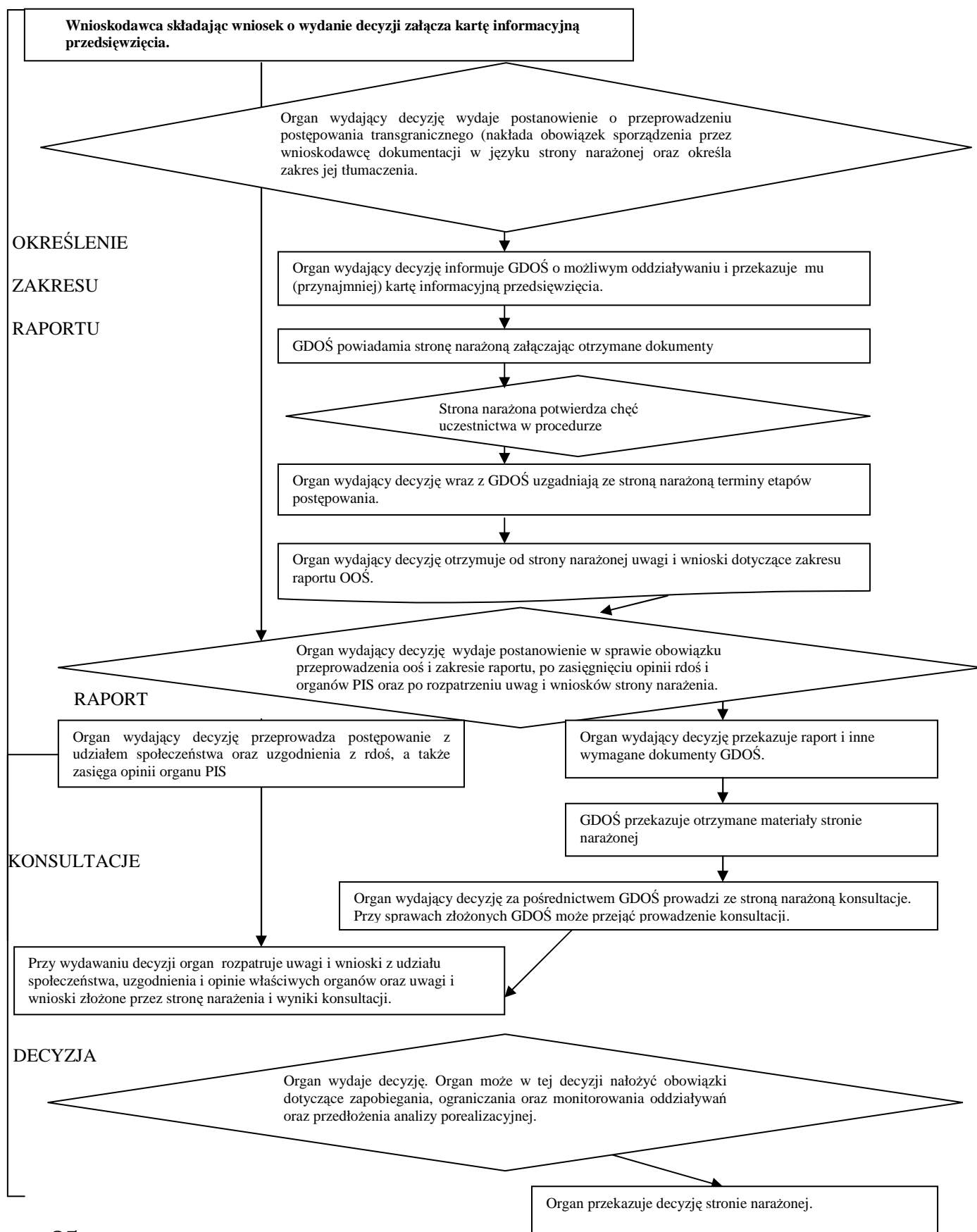
Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska po otrzymaniu od państwa pochodzenia decyzji w sprawie przedsięwzięcia, które zostało poddane postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko, powiadamia o tym regionalnego dyrektora ochrony środowiska. Ten ostatni jest z kolei obowiązany do podania do publicznej wiadomości informacji o danej decyzji i o możliwości zapoznania się z jej treścią (art. 120 *ustawy ooś*).

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko w przypadku, gdy Polska jest stroną narażoną ilustruje schemat nr 12.

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA
POLSKI JAKO STRONY POCHODZENIA DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH ZAWSZE ZNACZĄCO
ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

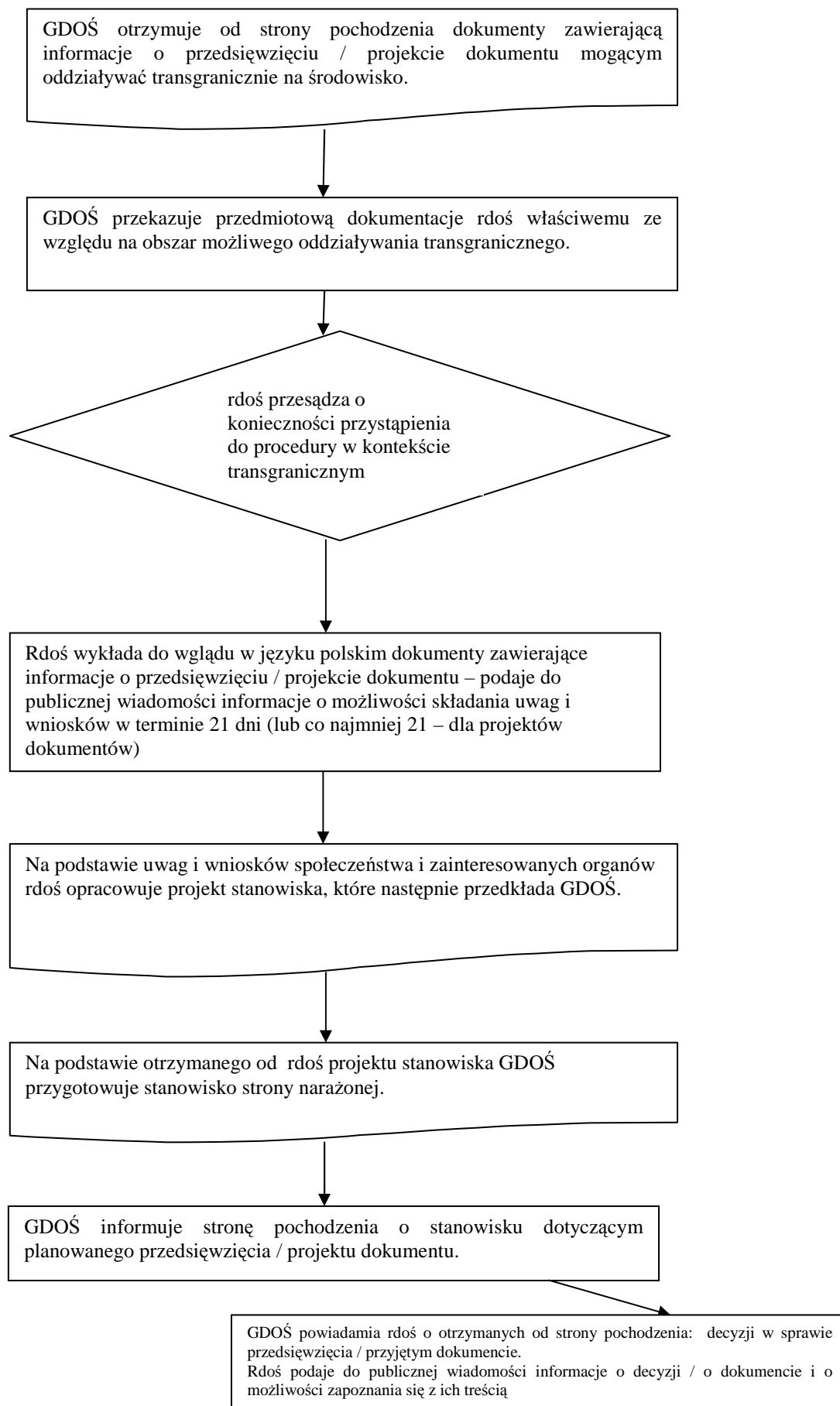

POSTĘPOWANIE W SPRAWIE TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO DLA
POLSKI JAKO STRONY POCHODZENIA DLA PRZEDSIĘWZIĘĆ MOGĄCYCH POTENCJALNIE ZNACZĄCO
ODDZIAŁYWAĆ NA ŚRODOWISKO

Schemat nr 12

PRZEBIEG POSTĘPOWANIA DOTYCZĄCEGO TRANSGRANICZNEGO ODDZIAŁYWANIA NA
ŚRODOWISKO - DLA POLSKI JAKO STRONY NARAŻONEJ

Rozdział 4. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska i regionalni dyrektorzy ochrony środowiska oraz inne organy uczestniczące w ocenie oddziaływania na środowisko

4.1. Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest centralnym organem administracji rządowej formalnie podlegającym Ministrowi Środowiska. Urzędem obsługującym Generalnego Dyrektora jest Generalna Dyrekcja Ochrony Środowiska, usytuowana w systemie finansów publicznych jako państwowa jednostka budżetowa. Jej statut określa rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 202, poz. 1250)

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest organem wyższego stopnia w stosunku do regionalnych dyrektorów ochrony środowiska wykonujących zadania GDOŚ w terenie.

Przejęciowo funkcje Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska ma pełnić Główny Konserwator Przyrody od dnia 7 listopada 2008 r. (ogłoszenia *ustawy ooś*), do czasu jego powołania na mocy nowej ustawy. Nowa funkcja nie może być pełniona przez Głównego Konserwatora Przyrody dłużej niż sześć miesięcy od dnia wejścia w życie *ustawy ooś* (art. 163 ust. 3 *ustawy ooś*).

Zgodnie z art. 127 *ustawy ooś*, do zadań Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska należy:

- 1) współudział w realizacji polityki ochrony środowiska w zakresie ochrony przyrody i kontroli procesu inwestycyjnego;
- 2) kontrola odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku;
- 3) gromadzenie danych i sporządzanie informacji o sieci Natura 2000 i innych obszarach chronionych oraz o ocenach oddziaływania na środowisko;
- 4) współpraca z właściwymi organami ochrony środowiska innych państw i organizacjami międzynarodowymi oraz Komisją Europejską;
- 5) współpraca z Głównym Konserwatorem Przyrody i Państwową Radą Ochrony Przyrody w sprawach ochrony przyrody;
- 6) współpraca z organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawach ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody;
- 7) udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko;
- 8) udział w postępowaniach w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- 9) wykonywanie zadań związanych z siecią Natura 2000, o których mowa w ustawie z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 10) wykonywanie zadań związanych z udziałem organizacji w systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) na zasadach i w zakresie określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS);
- 11) współpraca z organizacjami ekologicznymi.

W zakresie zadań dotyczących ochrony przyrody, Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska zawsze może zwrócić się o opinię do Państwowej Rady Ochrony Przyrody, a w zakresie zadań związanych z ocenami oddziaływania na środowisko – do Krajowej Komisji do spraw Ocen Oddziaływania na Środowisko. Dotychczasowi członkowie KKOŚ nadal sprawują swoje funkcje do czasu powołania nowego składu Komisji na podstawie nowych przepisów *ustawy ooś* (art. 158 *ustawy ooś*).

Z uwagi na szeroki zakres zadań, szczegółowe ich wyliczenie zostało ograniczone do tych najważniejszych, wynikających z *ustawy oos* – tj. ocen oddziaływania na środowisko oraz EMAS.

4.1.1. Oceny oddziaływania na środowisko

Zadania Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko zostały szczegółowo omówione w poprzednich rozdziałach. Poniżej zostaną one jedynie wyliczone dla ułatwienia stosowania przepisów *ustawy oos*.

Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska jest obowiązany do:

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko – w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez centralne organy administracji rządowej

- uzgadniania konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów innych, niż wymienione w art. 46;
- uzgadniania możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów sektorowych (określonych w art. 46 pkt 2);
- uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opiniowania projektu dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oraz prognozy oddziaływania na środowisko

Postępowanie w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko

- informowanie strony narażonej o możliwym transgranicznym oddziaływaniu na środowisko;
- przekazywanie stronie narażonej wymaganych ustawą dokumentów;
- uzgadnianie (wspólnie z organem prowadzącym ocenę na szczeblu krajowym) ze stroną narażoną terminów postępowania w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko;
- pośredniczenie w konsultacjach transgranicznych (z możliwością przejęcia ich prowadzenia);
- przekazywanie właściwemu regionalnemu dyrektorowi ochrony środowiska otrzymanych od strony pochodzenia dokumentów stwierdzających możliwość transgranicznego oddziaływania na środowisko Polski;
- opracowywanie stanowiska strony polskiej na bazie projektu przygotowanego przez rdoś;
- przekazywanie stronie narażonej stanowiska strony polskiej.

Jednocześnie Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska prowadzi bazę danych o ocenach oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko oraz strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko, w tym danych o dokumentacji sporządzanej w ramach tych postępowań (art. 128 *ustawy oos*). Informacje do bazy GDOŚ będzie pozyskiwał od organów prowadzących oceny oddziaływania na środowisko, które będą obowiązane do corocznego ich przedkładania na mocy rozporządzenia wydanego na podstawie art. 129 *ustawy oos*.

4.1.2. EMAS

Do kompetencji organów dyirekcji ochrony środowiska należy także wykonywanie zadań związanych z udziałem organizacji w systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) na zasadach i w zakresie określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS).

Zgodnie z art. 2 ustawy o EMAS, Generalny oraz regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, współtworzą Krajowy system ekozarządzania i audytu EMAS, przy czym:

- Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska przejął dotychczasowe kompetencje Ministra Środowiska, z wyjątkiem prowadzenia polityki w zakresie rozwoju systemu oraz współpracy z organami Unii Europejskiej w tym zakresie;
- regionalni dyrektorzy ochrony środowiska przejęli dotychczasowe kompetencje wojewodów.

Zadania Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska:

- prowadzenie krajowego rejestru organizacji zarejestrowanych w systemie EMAS (art. 3 ust. 1);
- prowadzenie rejestru weryfikatorów środowiskowych (art. 3 ust. 4);
- prowadzenie, w formie elektronicznej, powszechnie dostępnego zbioru danych zawartych w rejestrze:
 - organizacji zarejestrowanych w systemie EMAS
 - weryfikatorów środowiskowych (art. 3 ust. 6);
- informowanie regionalnego dyrektora ochrony środowiska oraz organizacji wpisanej do rejestru krajowego o nadanym jej numerze w rejestrze (art. 3 ust. 7a).

4.2. Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska

Regionalny dyrektor ochrony środowiska jest organem administracji rządowej niezespolonej, właściwym miejscowo na obszarze województwa. W przypadkach określonych ustawowo, uprawniony jest on do wydawania aktów prawa miejscowego w formie zarządzeń. Regionalni dyrektorzy wykonują swoje zadania przy pomocy regionalnych dyirekcji ochrony środowiska²⁸, które są państwowymi jednostkami budżetowymi, oraz przy współpracy z dyrektorami parków krajobrazowych lub zespołów parków krajobrazowych.

²⁸ Statuty poszczególnych dyirekcji regionalnych określa odpowiednio:

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska we Wrocławiu (Dz. U. Nr 202, poz. 1266)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Warszawie (Dz. U. Nr 202, poz. 1265)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Szczecinie (Dz. U. Nr 202, poz. 1264)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Rzeszowie (Dz. U. Nr 202, poz. 1263)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Poznaniu (Dz. U. Nr 202, poz. 1262)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Opolu (Dz. U. Nr 202, poz. 1261)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Olsztynie (Dz. U. Nr 202, poz. 1260)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyirekcji Ochrony Środowiska w Łodzi (Dz. U. Nr 202, poz. 1259)

Jednocześnie regionalni dyrektorzy ochrony środowiska przejmują część kompetencji przysługujących dotychczasowym organom właściwym do spraw ochrony przyrody.

Na regionalnych dyrektorów ochrony środowiska zostały przeniesione wszystkie kompetencje przysługujące zarządzającym obszarami Natura 2000 (województwie, dyrektorowi urzędu morskigo).

W zakresie ochrony przyrody regionalni dyrektorzy wykonują swoje zadania przy pomocy swych zastępców - regionalnych konserwatorów przyrody.

Wojewódzcy konserwatorzy przyrody, pełniący swoje funkcje na podstawie ustawy o ochronie przyrody, stali się, z dniem wejścia w życie *ustawy ooś*, regionalnymi konserwatorami ochrony przyrody. Jednocześnie wojewódzcy konserwatorzy przyrody zostali obowiązani do pełnienia – od dnia ogłoszenia *ustawy ooś*, tj. od dnia 7 listopada 2008 r. – funkcji regionalnych dyrektorów ochrony środowiska, do czasu powołania tychże dyrektorów na mocy nowej ustawy, nie dłużej jednak niż przez sześć miesięcy od wejścia w życie tej ustawy (art. 163 ust. 1 i 2 *ustawy ooś*).

Przy regionalnych dyrektorach ochrony środowiska działają regionalne rady ochrony przyrody (art. 95 pkt 2 u. o p.). Rady te zostały przekształcone z wojewódzkich rad ochrony przyrody, działających przy wojewódzkich konserwatorach przyrody - na podstawie art. 159 *ustawy ooś*. Ich członkowie pełnią funkcje do końca kadencji, na jaką zostali powołani.

Organem opiniodawczo – doradczym w zakresie ocen oddziaływania na środowisko na szczeblu wojewódzkim wciąż pozostają komisje do spraw oddziaływania na środowisko – tyle, że nie wojewódzkie, a regionalne, działające przy regionalnych dyrektorach ochrony środowiska. Dotychczasowi członkowie tych komisji nadal sprawują swoje funkcje do czasu powołania nowego składu komisji na podstawie nowych przepisów *ustawy ooś* (art. 158 *ustawy ooś*).

Zgodnie z art. 131 *ustawy ooś*, do zadań regionalnych dyrektorów ochrony środowiska należy:

- 1) udział w strategicznych ocenach oddziaływania na środowisko;
- 2) przeprowadzanie ocen oddziaływania przedsięwzięć na środowisko lub udział w tych ocenach;

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Lublinie (Dz. U. Nr 202, poz. 1258)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie (Dz. U. Nr 202, poz. 1257)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Kielcach (Dz. U. Nr 202, poz. 1256)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Katowicach (Dz. U. Nr 202, poz. 1255)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gorzowie Wielkopolskim (Dz. U. Nr 202, poz. 1254)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Gdańsku (Dz. U. Nr 202, poz. 1253)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Bydgoszczy (Dz. U. Nr 202, poz. 1252)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Białymstoku (Dz. U. Nr 202, poz. 1251)

Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 10 listopada 2008 r. w sprawie nadania statutu Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska (Dz. U. Nr 202, poz. 1250)

Wszystkie statuty obowiązują od dnia 15 listopada 2008 r.

- 3) tworzenie i likwidacja form ochrony przyrody na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 4) ochrona i zarządzanie obszarami Natura 2000 i innymi formami ochrony przyrody, na zasadach i w zakresie określonych ustawą z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 5) wydawanie decyzji na podstawie ustawy z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody;
- 6) przeprowadzanie postępowań i wykonywanie innych zadań, o których mowa w ustawie z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie;
- 7) przekazywanie danych do bazy, o której mowa w art. 128;
- 8) wykonywanie zadań związanych z udziałem organizacji w systemie ekozarządzania i audytu (EMAS) na zasadach i w zakresie określonych w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o krajowym systemie ekozarządzania i audytu (EMAS);
- 9) współpraca z organami jednostek samorządu terytorialnego w sprawach ocen oddziaływania na środowisko i ochrony przyrody;
- 10) współpraca z organizacjami ekologicznymi.

Z uwagi na szeroki zakres zadań, szczegółowe ich wyliczenie zostało ograniczone do tych najważniejszych, wynikających z *ustawy ooś* – tj. ocen oddziaływania na środowisko, EMAS oraz zapobiegania i naprawy szkód w środowisku.

Jeżeli chodzi o pozostałe zadania, warte podkreślenia są, przejęte od wojewodów, kompetencje regionalnych dyrektorów ochrony środowiska związane z terenami zamkniętymi.

Regionalni dyrektorzy ochrony środowiska obowiązani są do wydawania następujących decyzji na terenach zamkniętych:

- decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach;
- pozwoleń na korzystanie ze środowiska, o których mowa w art. 181 ust. 1 ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska;
- decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego, na podstawie ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym.

4.2.1. Oceny oddziaływania na środowisko

Zadania regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie ocen oddziaływania na środowisko zostały szczegółowo omówione w poprzednich rozdziałach. Poniżej zostaną one jedynie wyliczone dla ułatwienia stosowania przepisów *ustawy ooś*.

Regionalny dyrektor ochrony środowiska jest obowiązany do:

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko - w przypadku dokumentów innych niż opracowywane i zmieniane przez centralne organy administracji rządowej;

- uzgadniania konieczności przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów innych, niż wymienione w art. 46;
- uzgadniania możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów sektorowych (określonych w art. 46 pkt 2);
- uzgadniania zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;

- opiniowania projektu dokumentu poddanego strategicznej ocenie oraz prognozy oddziaływania na środowisko

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko

- wydawanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach dla będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko: dróg, linii kolejowych, napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu oraz sztucznych zbiorników wodnych, a także dla wszystkich przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych albo na obszarach morskich oraz przedsięwzięć polegających na realizacji inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego;
- wydawanie opinii w sprawie zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem tych przypadków, kiedy to rdoś wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego przedsięwzięcia);
- wydawanie opinii w sprawie obowiązku sporządzenia i zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko;
- uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięcia dla wszystkich przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko (z wyjątkiem tych przypadków, kiedy to rdoś wydaje decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach dla danego przedsięwzięcia).

Ponowna ocena oddziaływania na środowisko

- wydawanie postanowienia uzgadniającego, stanowiącego ramy dla oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko;

Przed wydaniem tego postanowienia, rdoś obowiązany jest do:

- zwrócenia się do organu wydającego pozwolenie na budowę albo zezwolenie na realizację inwestycji drogowej o przeprowadzenie postępowania z udziałem społeczeństwa;
- rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych w ramach ww. postępowania;
- zasięgnięcia opinii odpowiednio państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego - dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko albo państwowego powiatowego inspektora sanitarnego – dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, w sprawie środowiskowych uwarunkowań realizacji przedsięwzięcia.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000

- wydawanie postanowienia uzgadniającego, stanowiącego ramy dla oceny oddziaływania przedsięwzięcia na obszar Natura 2000;

Przed wydaniem tego postanowienia, rdoś obowiązany jest do:

- zwrócenia się do organu wydającego pozwolenie na budowę albo zezwolenie na realizację inwestycji drogowej o przeprowadzenie postępowania z udziałem społeczeństwa;
- rozpatrzenia uwag i wniosków zgłoszonych w ramach ww. postępowania.

4.2.2. EMAS

Jak wskazano w rozdziale 4.1.2., regionalni dyrektorzy ochrony środowiska, współtworzą – wraz z Generalnym Dyrektorem Ochrony Środowiska - Krajowy system ekzarządzania i audytu EMAS. Regionalni dyrektorzy przejęli w tym zakresie wszystkie kompetencje przysługujące dotychczas wojewodom.

I tak, do zadań regionalnych dyrektorów ochrony środowiska należy także:

- prowadzenie regionalnego rejestru organizacji EMAS (art. 4 ust. 1), w tym wpisywanie do rejestru organizacji oraz umieszczanie w nim złożonych przez organizacje deklaracji środowiskowych (art. 4 ust. 1 i ust. 4 pkt 1);
- informowanie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska oraz organizacji wpisanej do rejestru regionalnego o nadanym jej numerze w rejestrze (art. 4 ust. 2);
- podawanie do publicznej wiadomości informacji o umieszczeniu deklaracji środowiskowej organizacji w rejestrze regionalnym (art. 4 ust. 4);
- informowanie Generalnego Dyrektora Ochrony Środowiska o zawieszeniu organizacji albo wykreśleniu jej z rejestru regionalnego (art. 4 ust. 5);
- pobieranie opłat rejestracyjnych za wpis do rejestru regionalnego (art. 7).

4.2.3. Zapobieganie i naprawa szkód w środowisku

Na mocy *ustawy o oś* regionalny dyrektor ochrony środowiska przejął także wszystkie kompetencje wynikające z ustawy z dnia 13 kwietnia 2007 r. o zapobieganiu szkodom w środowisku i ich naprawie (Dz. U. Nr 75, poz. 493 z późn. zm.) – zwanej dalej „ustawą szkodową”, przysługujące dotychczas wojewodzie.

Dla lepszego zobrazowania nowych obowiązków regionalnych dyrektorów ochrony środowiska w zakresie zapobiegania i naprawy szkód w środowisku, na wstępie konieczne jest krótkie przedstawienie podstawowych pojęć, jakimi posługuje się ustawa szkodowa.

Przez bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku należy tu rozumieć wysokie prawdopodobieństwo wystąpienia szkody w środowisku w dającej się przewidzieć przyszłości.

Jako szkodę w środowisku ustawa nakazuje natomiast traktować negatywną, mierzalną zmianę stanu lub funkcji elementów przyrodniczych, ocenioną w stosunku do stanu początkowego, która została spowodowana bezpośrednio lub pośrednio przez działalność prowadzoną przez podmiot korzystający ze środowiska, przy czym przez funkcje elementów przyrodniczych rozumie się tu przydatność gatunków chronionych, chronionych siedlisk przyrodniczych, wody lub powierzchni ziemi dla innych elementów przyrodniczych lub ludzi.

Zgodnie z art. 7 ustawy szkodowej, w brzmieniu nadanym *ustawą o oś*, regionalny dyrektor ochrony środowiska jest organem ochrony środowiska właściwym w sprawach odpowiedzialności za zapobieganie szkodom w środowisku i naprawę szkód w środowisku.

Kompetencje regionalnego dyrektora ochrony środowiska w zakresie zapobiegania i naprawy szkód w środowisku dzielą się na następujące kategorie:

- kompetencje związane z prowadzeniem działań zapobiegawczych wystąpieniu zagrożenia szkodą lub szkody w środowisku;
- kompetencje związane z prowadzeniem działań naprawczych w razie wystąpienia szkody w środowisku.

Jeżeli bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku lub szkoda w środowisku wystąpiły na obszarze dwóch lub więcej województw, to właściwy jest ten dyrektor, który pierwszy powziął informację o ich wystąpieniu. W tym zakresie regionalny dyrektor wszystkie działania podejmuje w porozumieniu z dyrektorem lub dyrektorami, na terenie właściwości których też wystąpiło zagrożenie szkodą lub szkoda w środowisku. Porozumienie to ma odbywać się w sposób niesformalizowany; regionalny dyrektor powinien przysyłać projekty

wszystkich przygotowywanych przez siebie rozstrzygnięć do akceptacji zainteresowanych dyrektorów.

Organem wyższego stopnia w stosunku do dyrektora regionalnego jest Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska (art. 7a ustawy „szkodowej”). Jest on odpowiedzialny w szczególności za rozpatrywanie odwołań od decyzji wydawanych przez regionalnych dyrektorów.

Poszczególne obowiązki regionalnych dyrektorów ochrony środowiska związane z prowadzeniem działań naprawczych oraz zapobiegawczych przedstawia poniższa tabela:

Art.	Wystąpienie bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku Działania zapobiegawcze	Wystąpienie szkody w środowisku Działania naprawcze
11	przyjmowanie zgłoszeń o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, jeżeli nie zostały one zażegnane mimo przeprowadzenia działań zapobiegawczych, lub gdy wystąpiła już szkoda w środowisku - od podmiotów korzystających ze środowiska, którzy spowodowali bezpośrednie zagrożenie szkodą w środowisku	
13		uzgodnienie, w drodze decyzji wydawanej po zasięgnięciu opinii organów właściwych ze względu na rodzaj szkody, warunków przeprowadzenia działań naprawczych przez podmiot korzystający ze środowiska (postępowanie w sprawie wydania ww. decyzji wszczyna się na wniosek)
15	nałożenie, drodze decyzji, obowiązku przeprowadzenia działań zapobiegawczych, w przypadku gdy podmiot korzystający ze środowiska takich działań nie podejmie w razie wystąpienia bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku (postępowanie w sprawie wydania ww. decyzji wszczyna się z urzędu)	nałożenie, drodze decyzji, obowiązku przeprowadzenia działań naprawczych, w przypadku gdy podmiot korzystający ze środowiska takich działań nie podejmie w razie wystąpienia szkody w środowisku (postępowanie w sprawie wydania ww. decyzji wszczyna się z urzędu)
16	samodzielne podjęcie działań zapobiegawczych, jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub gdy egzekucja stała się bezskuteczna, bądź też jeżeli natychmiastowe podjęcie przedmiotowych działań jest konieczne z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku	samodzielne podjęcie działań naprawczych, jeżeli podmiot korzystający ze środowiska nie może zostać zidentyfikowany lub nie można wszcząć wobec niego postępowania egzekucyjnego, lub gdy egzekucja stała się bezskuteczna, bądź też jeżeli natychmiastowe podjęcie przedmiotowych działań jest konieczne z uwagi na zagrożenie życia lub zdrowia ludzi, lub możliwość zaistnienia nieodwracalnych szkód w środowisku
17	W przypadku samodzielnego wykonywania działań zapobiegawczych: określenie, w drodze decyzji, zakresu udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakres i sposób przeprowadzenia działań zapobiegawczych oraz termin ich rozpoczęcia i zakończenia (postępowanie w sprawie wydania ww. decyzji wszczyna się z urzędu)	W przypadku samodzielnego wykonywania działań naprawczych: określenie, w drodze decyzji, zakresu udostępnienia powierzchni ziemi przez władającego powierzchnią ziemi oraz zakres i sposób przeprowadzenia działań naprawczych oraz termin ich rozpoczęcia i zakończenia (postępowanie w sprawie wydania ww. decyzji wszczyna się z urzędu)
17a		Uprawnienie do zaniechania, w drodze decyzji, dalszych działań naprawczych, jeżeli: - dotychczas zrealizowane działania naprawcze gwarantują, że nie ma znaczącego ryzyka wystąpienia negatywnego wpływu na zdrowie

		ludzi, gatunki chronione, chronione siedliska przyrodnicze lub na wody, oraz koszty dalszych działań naprawczych, które miałyby doprowadzić do osiągnięcia stanu początkowego lub do niego zbliżonego, byłyby nieproporcjonalnie wysokie w stosunku do korzyści osiągniętych w środowisku.
18	Wypłacenie, na żądanie władającego powierzchnią ziemi, na której regionalny dyrektor ochrony środowiska prowadził działania zapobiegawcze, odszkodowania za szkody poniesione w wyniku prowadzenia tych działań	Wypłacenie, na żądanie władającego powierzchnią ziemi, na której regionalny dyrektor ochrony środowiska prowadził działania naprawcze, odszkodowania za szkody poniesione w wyniku prowadzenia tych działań
19 26	przyjęcie informacji od podmiotu korzystającego ze środowiska o przeprowadzonych działaniach zapobiegawczych oraz przekazanie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zgłoszenia o zakończeniu tych działań.	przyjęcie informacji od podmiotu korzystającego ze środowiska o przeprowadzonych działaniach naprawczych oraz przekazanie Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska zgłoszenia o zakończeniu tych działań
20	Uprawnienie do nałożenia, w drodze decyzji, na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, która jest przyczyną bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, obowiązek prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie, ziemi lub wodzie lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.	Uprawnienie do nałożenia, w drodze decyzji, na podmiot korzystający ze środowiska prowadzący działalność stwarzającą ryzyko szkody w środowisku, która jest przyczyną szkody w środowisku, obowiązek prowadzenia pomiarów zawartości substancji w glebie, ziemi lub wodzie lub monitoringu przyrodniczego różnorodności biologicznej i krajobrazowej.
24 25	Przyjmowanie, od każdego, zgłoszeń o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku i przekazywanie kopii tych zgłoszeń Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie działań zapobiegawczych.	Przyjmowanie, od każdego, zgłoszeń o wystąpieniu szkody w środowisku i przekazywanie kopii tych zgłoszeń Głównemu Inspektorowi Ochrony Środowiska w przypadku wszczęcia postępowania w sprawie działań naprawczych.
24	Wydanie postanowienia w sprawie wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji zobowiązującej podmiot korzystający ze środowiska do podjęcia działań zapobiegawczych albo samodzielne podjęcie takich działań - w przypadku uznania ww. zgłoszenia za zasadne.	Wydanie postanowienia w sprawie wszczęcia postępowania w sprawie wydania decyzji zobowiązującej podmiot korzystający ze środowiska do podjęcia działań naprawczych albo samodzielne podjęcie takich działań - w przypadku uznania ww. zgłoszenia za zasadne.
27	Uprawnienie do wystąpienia, za pośrednictwem Ministra Środowiska, do innego państwa członkowskiego UE, z wnioskiem o: - podjęcie działań zapobiegawczych; - zwrot poniesionych kosztów przeprowadzonych działań zapobiegawczych w przypadku uzyskaniu informacji o wystąpieniu bezpośredniego zagrożenia szkodą w środowisku, które zostało spowodowane przez podmiot korzystający ze środowiska działający na terytorium tego państwa	Uprawnienie do wystąpienia, za pośrednictwem Ministra Środowiska, do innego państwa członkowskiego UE, z wnioskiem o: - podjęcie działań naprawczych; - zwrot poniesionych kosztów przeprowadzonych działań naprawczych w przypadku uzyskaniu informacji o wystąpieniu szkody w środowisku, która została spowodowana przez podmiot korzystający ze środowiska działający na terytorium tego państwa

4.3. Organy państwowej inspekcji sanitarnej

Organy państwowej inspekcji sanitarnej zaangażowane są zarówno w strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, jak i w ocenę oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko, przy czym w tej pierwszej uczestniczą organy wszystkich szczebli, w tej drugiej zaś – jedynie na poziomie wojewódzkim i powiatowym.

Ich zadaniem jest wypowiedzenie się co do wpływu danego dokumentu / przedsięwzięcia tylko i wyłącznie na **zdrowie ludzi**.

Zakres kompetencji organów państwowej inspekcji sanitarnej przedstawia się następująco:

Strategiczna ocena oddziaływania na środowisko (art. 58 ustawy ooś)

- uzgadniania możliwości odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla dokumentów sektorowych (określonych w art. 46 pkt 2);
- uzgadnianie zakresu i stopnia szczegółowości informacji zawartych w prognozie oddziaływania na środowisko;
- opiniowanie projektu dokumentu poddawanego strategicznej ocenie oraz prognozy oddziaływania na środowisko

w przypadku dokumentów opracowywanych i zmienianych przez centralne organy administracji rządowej - *Główny Inspektor Sanitarny*;

w przypadku miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego - *państwowy powiatowy inspektor sanitarny*;

w przypadku pozostałych dokumentów - *państwowy wojewódzki inspektor sanitarny*.

Ocena oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko (art. 78 ustawy ooś)

Państwowy wojewódzki inspektor sanitarny - wydawanie opinii w sprawie:

- ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
- środowiskowych uwarunkowań przedsięwzięcia

dla:

- będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko: dróg, linii kolejowych, napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu oraz sztucznych zbiorników wodnych
- przedsięwzięć związanych z instalacjami i urządzeniami emitującymi pola elektromagnetyczne

wymagających decyzji:

- o pozwoleniu na budowę;
- o zatwierdzeniu projektu budowlanego;
- o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych;
- o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych;
- o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy);

- o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej;
- o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej;
- o ustaleniu lokalizacji autostrady;
- o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012.

Państwowy powiatowy inspektor sanitarny / państwowy graniczny inspektor sanitarny - wydawanie opinii w sprawie:

- ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących zawsze znacząco oddziaływać na środowisko
- obowiązku przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i ustalenia zakresu raportu dla przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko
- środowiskowych uwarunkowań przedsięwzięcia

dla:

pozostałych przedsięwzięć, wymagających decyzji:

- o pozwoleniu na budowę;
- o zatwierdzeniu projektu budowlanego;
- o pozwoleniu na wznowienie robót budowlanych;
- o pozwoleniu na rozbiórkę obiektów jądrowych;
- o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu (decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzji o warunkach zabudowy);
- o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej;
- o ustaleniu lokalizacji linii kolejowej;
- o ustaleniu lokalizacji przedsięwzięć Euro 2012;
- o zezwoleniu na realizację inwestycji w zakresie lotniska użytku publicznego.

Ponowna ocena oddziaływania na środowisko (art. 78 ustawy oos)

Państwowy wojewódzki inspektor sanitarny - wydawanie opinii w sprawie środowiskowych uwarunkowań dla:

- będących przedsięwzięciami mogącymi zawsze znacząco oddziaływać na środowisko: dróg, linii kolejowych, napowietrznych linii elektroenergetycznych, instalacji do przesyłu ropy naftowej, produktów naftowych, substancji chemicznych lub gazu oraz sztucznych zbiorników wodnych
- przedsięwzięć związanych z instalacjami i urządzeniami emitującymi pola elektromagnetyczne.

Państwowy powiatowy inspektor sanitarny / państwowy graniczny inspektor sanitarny - wydawanie opinii w sprawie środowiskowych uwarunkowań dla pozostałych przedsięwzięć.

Jednocześnie, w odniesieniu do jednostek organizacyjnych podległych Ministrowi Obrony Narodowej zawsze właściwy jest organ Wojskowej Inspekcji Sanitarnej, a do jednostek

organizacyjnych podległych i nadzorowanych przez ministra właściwego do spraw wewnętrznych - organ Państwowej Inspekcji Sanitarnej Ministerstwa Spraw Wewnętrznych i Administracji (art. 78 ust. 2 i 3 *ustawy ooś*).

Rozdział 5. Regulacje przejściowe

Wyjaśnienia wymagają również regulacje przejściowe obowiązujące dla spraw wszczętych, a nie zakończonych przed wejściem *ustawy ooś*.

Dla beneficjentów funduszy wspólnotowych istotną kwestię stanowi tu status wydanych już na podstawie przepisów dotychczasowych decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zgodnie z art. 155 *ustawy ooś*, przepisów tej ustawy zobowiązujących podmiot planujący podjęcie realizacji przedsięwzięcia do uzyskania decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach nie stosuje się w odniesieniu do podmiotów posiadających już te decyzje, ale wydane na podstawie przepisów dotychczasowych. Posiadane decyzje zachowują swoją ważność i bez żadnych przeszkód mogą być wykorzystywanych na dalszych etapach procesu inwestycyjnego danego przedsięwzięcia.

Jeżeli chodzi natomiast o postępowania w sprawach wszczętych jeszcze pod rządami dotychczasowych przepisów i nie zakończonych przed wejściem w życie przepisów nowych, to do spraw wszczętych na podstawie ustawy z dnia 27 kwietnia 2001 r. – Prawo ochrony środowiska (Dz. U. z 2008 r. Nr 25, poz. 150 z późn. zm.), a nie zakończonych decyzją ostateczną przed wejściem w życie *ustawy ooś*, stosuje się przepisy dotychczasowe (art. 153 *ustawy ooś*). Przy czym dotychczasowe kompetencje ministra właściwego do spraw środowiska przejmuje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, a wojewodów, marszałków województw i dyrektorów urzędów morskich - regionalni dyrektorzy ochrony środowiska.

W praktyce w zakresie dotyczącym ocen oddziaływania na środowisko dla planowanych przedsięwzięć na Generalnego Dyrektora przeszły wszystkie kompetencje związane z procedurą w kontekście transgranicznym oraz (przejściowo, do czasu zakończenia postępowań) kompetencje w zakresie opiniowania i uzgadniania warunków realizacji przedsięwzięć drogowych i kolejowych z tzw. grupy I, a także odwołania od decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach wydanych przez wojewodów. Zgodnie z art. 153 ust. 3 *ustawy ooś* odwołania od decyzji wydanych przez wojewodów w sprawach, w których kompetencje zostały przekazane regionalnym dyrektorom ochrony środowiska, rozpatruje Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska.

Regionalni dyrektorzy przejęli natomiast kompetencje związane z uzgadnianiem i opiniowaniem w ramach oceny oddziaływania na środowisko dla pozostałych przedsięwzięć z I grupy, przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (należących do wszystkich grup, tj. I-III) oraz przedsięwzięć realizowanych na terenach zamkniętych i obszarach morskich, a także przysługujące dotychczas wojewodzie kompetencje związane z wydawaniem decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

W ustawie *ooś* brakuje uregulowania kwestii przejścia kompetencji starostów w zakresie procedury oceny oddziaływania na środowisko. W świetle nowych przepisów przysługują one regionalnym dyrektorom ochrony środowiska. Jednakże w okresie przejściowym, do czasu zakończenia prowadzonych postępowań, sprawy wszczęte przez starostów mają być przez nich kontynuowane.

Dodatkowo, w terminie roku od dnia wejścia w życie nowych przepisów, większość zadań regionalnych dyrektorów, w odniesieniu do przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko, będzie wykonywana przez starostów zgodnie z przysługującymi im dotychczasowymi kompetencjami (art. 156 *ustawy ooś*). Do zadań tych należy

opiniowanie w sprawie potrzeby przeprowadzenia oceny oddziaływania na środowisko i zakresu raportu o oddziaływaniu przedsięwzięcia na środowisko oraz uzgadnianie warunków realizacji przedsięwzięć mogących potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko – z wyłączeniem przypadków, kiedy w grę wchodzi znaczące oddziaływanie na obszar Natura 2000. Regulacja ta dotyczy oczywiście nowych postępowań, wszczętych na podstawie nowych przepisów.

Zgodnie z art. 168 *ustawy ooś*, w toczących się postępowaniach sądowych i administracyjnych w zakresie zadań i kompetencji podlegających przekazaniu na podstawie ustawy, w których stroną jest wojewoda, marszałek województwa lub dyrektor urzędu morskiego, stroną staje się odpowiednio właściwy regionalny dyrektor ochrony środowiska albo Generalny Dyrektor Ochrony Środowiska, zaś niezakończone postępowania administracyjne w zakresie zadań i kompetencji podlegających przekazaniu toczą się nadal przed organami, które przejęły zadania i kompetencje.

Jednocześnie *ustawa ooś* wyłącza możliwość wnoszenia wniosków o ponowne rozpatrzenie sprawy i zażaleń na postanowienia wydane w ramach oceny oddziaływania na środowisko odpowiednio przez ministra właściwego do spraw środowiska oraz przez wojewodów, marszałków województw, organy inspekcji sanitarnej, dyrektorów urzędów morskich i starostów (art. 153 ust. 2 *ustawy ooś*). Przepis ten jest konsekwencją wyłączenia, w drodze ww. ustawy, zażaleń na postanowienie wydawane w toku postępowań w sprawie oceny oddziaływania na środowisko.

Z przejściem kompetencji organów wiąże się także obowiązek przekazania stosownych akt spraw, które ma nastąpić niezwłocznie po wejściu w życie *ustawy ooś*. Kwestia ta uregulowana jest art. 160 *ustawy ooś*. Niestety przepis ten zawiera pewne luki i nie obejmuje wszystkich kategorii spraw, których prowadzenie przejmuje inny organ. Nie ulega wątpliwości, iż w celu zapewnienia sprawnego działania administracji należy stosować tu wykładnię rozszerzającą i przepis ten stosować per analogiam do wszystkich akt, które powinny być przekazane w związku z przeniesieniem kompetencji.

Jednocześnie wszystkie zezwolenia oraz inne decyzje wydane przez wojewodę oraz ministra właściwego do spraw środowiska w zakresie zadań i kompetencji podlegających przekazaniu zachowują ważność na okres, na jaki były wydane, określony w tych decyzjach, chyba, że wcześniej zostaną zmienione lub utracą ważność na podstawie odrębnych przepisów (art. 167 ust. 2 *ustawy ooś*). Zakresem tego przepisu nie są objęte decyzje o środowiskowych uwarunkowaniach, ponieważ nie powinny one zawierać w swoich warunkach terminu ważności. Termin ten, będący nie tyle terminem ważności tej decyzji, a terminem, w jakim należy złożyć wniosek o wydanie kolejnych decyzji inwestycyjnych dla danego przedsięwzięcia, jest określony ustawowo (art. 72 ust. 3 *ustawy ooś*).

Z uwagi na wprowadzenie nowej procedury oceny dla przedsięwzięć nienależących do kategorii mogących znacząco oddziaływać na środowisko ale mogących znacząco oddziaływać na obszar Natura 2000 (czyli do III grupy), *ustawa ooś* wyłącza stosowanie przepisów regulujących ww. procedurę w odniesieniu do przedsięwzięć, dla których już uzyskano decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach (art. 154 ust. 2). Odmienne rozwiązanie spowodowałoby konieczność powtarzania oceny na etapie wydawania decyzji warunkujących realizację danego przedsięwzięcia.

Jeżeli chodzi natomiast o nową procedurę tzw. ponownej oceny oddziaływania na środowisko na etapie wydawania pozwolenia na budowę albo zezwolenia na realizację inwestycji drogowej, to *ustawa ooś* umożliwia inwestorom złożenie wniosku o przeprowadzenie oceny oddziaływania przedsięwzięcia na środowisko w ramach toczących się już postępowań o wydanie przedmiotowych decyzji (art. 154 ust. 1).

Rozważenia wymaga także kwestia postępowania w przypadku wszczętych, a nie zakończonych przed wejściem w życie *ustawy ooś*, postępowań w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla przedsięwzięć innych niż zalesianie²⁹.

Dla tych przedsięwzięć *ustawa ooś* nie przewiduje norm intertemporalnych. Oznacza to, iż do postępowań w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu dla przedsięwzięć innych, niż zalesianie, wszczętych, a nie zakończonych decyzją ostateczną przed wejściem w życie *ustawy ooś*, stosuje się przepisy nowe.

A zgodnie z nowymi przepisami (art. 72 ust. 3 *ustawy ooś*) do wniosku o wydanie decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy dołączyć decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. Oznacza to konieczność uzupełnienia wniosku o decyzję o środowiskowych uwarunkowaniach. W innym przypadku, już wydana decyzja będzie obciążona wadą nieważności – jako wydana z rażącym naruszeniem prawa (art. 156 § 1 pkt 2 Kpa).

Jedynym wyjściem z sytuacji wydaje się tu być zawieszenie postępowania w sprawie wydania decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu do czasu przedłożenia przez wnioskodawcę decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach.

Do rozważenia pozostaje tu podstawa do zawieszenia postępowania. W grę wchodzi tu dwie możliwości: zawieszenie postępowania z urzędu, ze względu na konieczność rozstrzygnięcia zagadnienia wstępnego przez organ inny, niż wydający decyzję, które to rozstrzygnięcie jest niezbędne do wydania decyzji (art. 97 § 1 pkt 4 Kpa) albo zawieszenie postępowania na wniosek strony, na której żądanie postępowanie zostało wszczęte, a nie sprzeciwiają się temu inne strony oraz nie zagraża to interesowi społecznemu (art. 98 § 1 Kpa). Wybór tego pierwszego rozwiązania wydaje się wątpliwy z uwagi na charakter decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. Zawsze możliwe jest jednak zawieszenie postępowania na żądanie wnioskodawcy na podstawie art. 98 § 1 Kpa. Organ prowadzący postępowanie wzywa wówczas, w trybie art. 99 zdanie drugie Kpa wnioskodawcę o wystąpienie, do właściwego organu, z wnioskiem o wydanie decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach. W takim przypadku wnioskodawca, oprócz przedłożenia decyzji o środowiskowych uwarunkowaniach organowi prowadzącemu postępowanie w sprawie warunków zabudowy i zagospodarowania terenu, powinien także zwrócić się do tego organu o podjęcie zawieszonego postępowania (art. 98 § 2 Kpa).

Ustawa ooś nie zawiera również żadnych przepisów przejściowych dotyczących strategicznej oceny oddziaływania na środowisko. Oznacza to, iż z chwilą wejścia w życie nowej ustawy, do rozpoczętych, a nie zakończonych przed tym dniem procedur oceny oddziaływania na środowisko skutków realizacji niektórych planów i programów, także w kontekście transgranicznym, stosuje się przepisy nowe.

W praktyce oznacza to, iż – w zależności od etapu postępowania:

- dokumenty przedłożone w celu zaopiniowania czy też uzgodnienia zakresu prognozy oddziaływania na środowisko powinny zostać przekazane właściwym organom dykcji ochrony środowiska; należy stosować tu, per analogiam, art. 160 ust. 1 pkt 5 *ustawy ooś*, obligujący do przekazania akt niezwłocznie po dniu wejścia w życie *ustawy ooś*;
- sporządzone już prognozy oddziaływania na środowisko powinny zostać uzupełnione o nowe elementy przewidywane *ustawą ooś*³⁰;

²⁹ Zgodnie z art. 4 ust. 2 ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym (Dz. U. Nr 80, poz. 717 z późn. zm.), przez decyzję o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu należy rozumieć decyzję o lokalizacji inwestycji celu publicznego oraz decyzję o warunkach zabudowy.

- w przypadku dokumentów, które przed wejściem w życie *ustawy ooś* nie podlegały obowiązkowi poddania strategicznej ocenie oddziaływania na środowisko (jak np. studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy), proces zmierzający do ich przyjęcia powinien być uzupełniony o strategiczną ocenę oddziaływania na środowisko, niezależnie od stopnia jego zaawansowania;
- w przypadku ww. dokumentów powinna być jednocześnie rozważona kwestia ich ewentualnego poddania postępowaniu w sprawie transgranicznego oddziaływania na środowisko.

³⁰ Sposób postępowania w ramach procedur sporządzania i uchwalania studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego oraz miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, wszczętych przed 15.11.20008 r., przygotowana wspólnie przez Ministra Środowiska i Ministra Infrastruktury (z dnia 27.02.2009r.), która może być pomocna w związku z brakiem w *ustawie ooś* przepisów przejściowych w tym zakresie, znajduje się na stronach Generalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska: http://bipgdos.mos.gov.pl/doc/2009/interpre/wspolne_stanowisko_ws_dostosowania_procedur_planistycznych.pdf